

รายงานประจำปี 2563

ANNUAL REPORT 2020

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

DEPARTMENT OF GROUNDWATER RESOURCES

Message from The President

สารจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

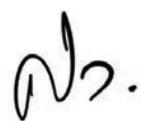

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้กำกับของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผนและมาตรการที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล สำรวจ พัฒนา อนุรักษ์ ปั่นพู่ รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล บริหารจัดการ และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาวិชาการ กำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

นับตั้งแต่กระผมได้รับมอบหมายให้มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ก็ได้น้อมนำพระราชดำรัส “น้ำคือชีวิต” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 “...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ไม่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้...” รวมทั้งน่านโยบายรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายวราวุธ ศิลปอาชา) เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มาเป็นแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ภาคการเกษตร อย่างเพียงพอและทั่วถึง ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลขับเคลื่อนภารกิจด้วยความท้าทาย เนื่องจากประเทศไทยเกิดปัญหายแล้งอย่างกว้างขวาง ประชาชนขาดน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และภาคการเกษตร รัฐบาลโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เร่งขุดเจาะน้ำบาดาล เพื่อช่วยเหลือประชาชนโดยเร่งด่วน

ตลอดระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้ปฏิบัติตามภารกิจแผนงานโครงการที่สำคัญสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย อาทิ โครงการสนับสนุนน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 1,948 แห่ง โครงการสนับสนุนภารกิจด้านการอนุรักษ์ ปั่นพู่ และกำกับควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมาย จำนวน 33,930 แห่ง โครงการศึกษาสำรวจและพัฒนาน้ำบาดาล จำนวน 355 แห่ง จากผลการดำเนินงานทั้งหมดกรมทรัพยากรน้ำบาดาลสามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนไม่น้อยกว่า 43.97 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ประชาชนได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่า 146,898 ครัวเรือน พื้นที่ได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่า 75,451 ไร่ อีกทั้งยังมีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) จากสำนักงาน ป.ป.ช. ในระดับ A คะแนนรวม 91.09 คะแนน

รายงานประจำปีฉบับนี้ ได้รวบรวมผลการดำเนินงานที่สำคัญในช่วงปีที่ผ่านมาของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายโดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี ทั้งจากบุคคลภายในและบุคคลภายนอกกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ในอนาคตข้างหน้า กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะมุ่งมั่น พยายาม และคิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะนำมาซึ่งการวางรากฐานการพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลของประเทศให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติต่อไป

นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์

อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

สารบัญ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
Department of Groundwater
Resources

คำนิยาม

“สามัคคีเยี่ยม เปี่ยมด้วยน้ำใจ
ไฟผลสัมฤทธิ์ มุ่งจิตบริการ”

PART 1

ข้อมูลภาพรวม

ผู้บริหารกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	8
วิสัยทัศน์, คำนิยาม, พันธกิจ	19
ยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล	20
ข้อมูลพื้นฐาน	23
งบประมาณและผลการใช้จ่าย	28

PART 2

ผลงานโครงการสำคัญ

งบปกติ	34
งบกลาง	65
เงินนอกงบประมาณ	72

**PART
3**

งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบ ปี 2563

งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบ ปี 2563

104

**PART
4**

ผลการดำเนินงานที่สำคัญอื่นๆ

ผลการดำเนินงานที่สำคัญอื่นๆ

118

PART

1

ข้อมูลภาพรวม

ผู้บริหารส่วนกลาง

นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์
Mr.Sakda Vichansil

อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

Director General

โทรศัพท์ : 0 2666 7111 ภายใน : 7111

E-mail : sakda.v@dgr.mail.go.th

นางอรนุช หล่อพิญศรี
Mrs.Oranuj Lorphensri

รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

Deputy Director General

โทรศัพท์ : 0 2666 7333 ภายใน : 7333

E-mail : oranuj.l@dgr.mail.go.th

นายกุศล โชติรัตน์
Mr.Kuson Chotirat

รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

Deputy Director General

โทรศัพท์ : 0 2666 7222 ภายใน : 7222

E-mail : kuson.c@dgr.mail.go.th

นายประกอบ อยู่คง
Mr.Prakrob Ukong

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยและพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7243 ภายใน : 7243

E-mail : prakrob.u@dgr.mail.go.th

นายสิทธศักดิ์ มั่นอยู่
Mr.Sitthisak Manyou

**รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน
(งานทรัพยากรน้ำบาดาล)**

โทรศัพท์ : 0 2666 7206 ภายใน : 7206

E-mail : sitthisak.m@dgr.mail.go.th

นางสาววีรศยา สินธุเดชะ
Ms.Wareewasaya Sinthudacha

**รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน
(งานทรัพยากรน้ำบาดาล)**

โทรศัพท์ : 0 2666 7181 ภายใน : 7181

E-mail : wareewasaya.s@dgr.mail.go.th

ผู้บริหารส่วนกลาง

นายสวัสดิ์ อันเตง
Mr.Sawat Unteng

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

โทรศัพท์ : 0 2666 7011 ภายใน : 7011

E-mail : Sawat.u@dgr.mail.go.th

นายบรรจง พรมจันทร
Mr.Banjong Promchan

ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7270 ภายใน : 7270

E-mail : banjong.p@dgr.mail.go.th

นายเกรียงศักดิ์ ภิระไร
Mr.Kriangsak Pirarai

ผู้อำนวยการสำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7232 ภายใน : 7232

E-mail : kriangsak.p@dgr.mail.go.th

นางสาวดวงมณี จันเพิ่ม
Ms.Doungmani Janperm

ผู้อำนวยการกองแผนงาน

โทรศัพท์ : 0 2666 7066 ภายใน : 7066

E-mail : doungmani.j@dgr.mail.go.th

นายสุทธิพล เอี่ยมประเสริฐกุล
Mr.Sutthipol Iamprasertkul

ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7086 ภายใน : 7086

E-mail : sutthipol.i@dgr.mail.go.th

นายวิทยา มีนีสัย
Mr.Wittaya Meenisai

ผู้อำนวยการสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7305 ภายใน : 7305

E-mail : wittaya.m@dgr.mail.go.th

ผู้บริหารส่วนกลาง

นายสุรินทร์ วรกิจธำรง
Mr.Surin Worakijthamrong

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาน้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7343 ภายใน : 7343

E-mail : surin.w@dgr.mail.go.th

นางสงวาลย์ จินต์แสวง
Mrs.Sungwan Ginsawaeng

ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน

โทรศัพท์ : 0 2666 7131 ภายใน : 7131

E-mail : sungwan.g@dgr.mail.go.th

นายภูเกียรติ โยมศิลป์
Mr.Kukiat Yomsil

ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ

โทรศัพท์ : 0 2666 7141 ภายใน : 7141

E-mail : kukiat.y@dgr.mail.go.th

นางสาวชรินทิพย์ กองศิลป์ Ms.Charintip Kongsin

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

โทรศัพท์ : 0 2666 7121 ภายใน : 7121

E-mail : charintip.k@dgr.mail.go.th

นายสุดใจ วงزاری Mr.Sudjai Wongcharee

ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์น้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7383 ภายใน : 7383

E-mail : sudjai.w@dgr.mail.go.th

นางสาวกัญญา เดือนนวล Ms.Kanya Duennuan

ผู้อำนวยการกองบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล

โทรศัพท์ : 0 2666 7181 ภายใน : 7181

E-mail : kanya.d@dgr.mail.go.th

ผู้บริหารปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค

นายศักดิ์ฉลาด ศรีวิชา
Mr.Sakchalad Sriwicha

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1 (ลำปาง)

โทรศัพท์ : 0 5428 2356 ภายใน : 4101

E-mail : sakchalad.s@dgr.mail.go.th

นายทนงศักดิ์ ล้อชูสกุล
Mr.Tanongsak Lochoosakul

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต2 (สุพรรณบุรี)

โทรศัพท์ : 0 3555 0715 ภายใน : 4201

E-mail : tanongsak.l@dgr.mail.go.th

นายสุรัตน์ บัวพันธ์
Mr.Surat Buaphan

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 3 (สระบุรี)

โทรศัพท์ : 0 3638 7200 ภายใน : 4301

E-mail : surat.b@dgr.mail.go.th

นายอุโรม แก้วจันทร์
Mr.Urom Keawchan

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 4 (ขอนแก่น)

โทรศัพท์ : 0 4323 6663 ภายใน : 4401

E-mail : urom.k@dgr.mail.go.th

นางสาววิลาวัลย์ ไทยสงคราม
Ms.Vilavan Thaisongkram

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 5 (นครราชสีมา)

โทรศัพท์ : 0 4495 3687 ภายใน : 4501

E-mail : vilavan.t@dgr.mail.go.th

นายมนเทียร จงจินากุล
Mr.Montian Chongginakul

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 6 (ตรัง)

โทรศัพท์ : 0 7522 4991 ภายใน : 4601

E-mail : chmontian@gmail.com

ผู้บริหารปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค

นายประจวบ ลอยสุวรรณ
Mr.Prachuab Loysuwan

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 7 (กำแพงเพชร)

โทรศัพท์ : 0 5585 1130 ภายใน : 5101

E-mail : prachuab.l@dgr.mail.go.th

นายศุภเวท ทองประยูร
Mr.Suppawate Thongprayoon

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 8 (ราชบุรี)

โทรศัพท์ : 0 3233 4872 ภายใน : 5201

E-mail : suppawate.t@dgr.mail.go.th

นางพบพร เศรษฐพฤกษา
Mrs.Pobporn Settaprueksa

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 9 (ระยอง)

โทรศัพท์ : 0 3867 7768 ภายใน : 5301

E-mail : pobporn.s@dgr.mail.go.th

นายวัฒนชัย ทুমโคตร
Mr. Wattanachai Thoomkot

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 10 (อุดรธานี)

โทรศัพท์ : 0 4292 0655 ภายใน : 5401

E-mail : wattanachai.t@dgr.mail.go.th

นายสิทธิศักดิ์ มั่นอยู่
Mr. Sitthisak Manyou

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 11 (อุบลราชธานี)

โทรศัพท์ : 0 4531 1763 ภายใน : 5501

E-mail : sitthisak.m@dgr.mail.go.th

นายมนู จื่นจาย
Mr. Manoo Jeenchay

ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 12 (สงขลา)

โทรศัพท์ : 0 7453 0225 ภายใน : 5601

E-mail : manoo.j@dgr.mail.go.th

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

DEPARTMENT OF GROUNDWATER RESOURCES

วิสัยทัศน์ (Vision)

“มุ่งสู่การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล เชิงพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงด้านน้ำและการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ภายในปี 2580”

ค่านิยมองค์กร

สามัคคีเยี่ยม เปี่ยมด้วยน้ำใจ ใฝ่ผลสัมฤทธิ์ มุ่งจิตบริการ

พันธกิจ (Mission)

1. สำรวจ พัฒนา ประเมินศักยภาพ อนุรักษ์ฟื้นฟู เพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างสมดุลและยั่งยืน
2. กำกับ ควบคุม การประกอบกิจการน้ำบาดาล รวมทั้งปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำของทุกภาคส่วน
3. เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กร พัฒนาระบบ กลไก ฐานข้อมูล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
4. บูรณาการและสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ระยะ 20 ปี (2560 – 2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 1

สำรวจและผลิตน้ำต้นทุนเพื่อตอบสนองความต้องการน้ำ
ด้านอุปโภคบริโภค เกษตร อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

เป้าประสงค์

▶ มีน้ำบาดาลที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ เพื่อการอุปโภคบริโภค ตลอดจนเพื่อสนับสนุนภาคการผลิต ทั้งอุตสาหกรรม เกษตร ท่องเที่ยว และบริการ

กลยุทธ์/มาตรการรองรับ

▶ พัฒนาน้ำบาดาล ทำแผนความต้องการใช้น้ำบาดาล เพื่อการอุปโภคบริโภค การผลิต ทั้งด้านเกษตร อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว และบริการ ที่พร้อมเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยดำเนินการ ดังนี้

- เร่งจัดทำแผนพัฒนาการใช้ประโยชน์ของน้ำบาดาลเชิงรุกแบบองค์รวม เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภค ภาคการผลิต ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ
- เร่งรัดพัฒนาน้ำบาดาลและระบบประปาบาดาลในพื้นที่เป้าหมายให้ครบถ้วน

ยุทธศาสตร์ที่ 2

เสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล

เป้าประสงค์

- ▶ เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากร
- ▶ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- ▶ บังคับใช้กฎหมายตามหลักธรรมาภิบาล
- ▶ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน
- ▶ มีบทลงโทษต่อผู้กระทำความผิดและขัดขวางการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

กลยุทธ์/มาตรการรองรับ

▶ คำนึงถึงพื้นที่น้ำบาดาล และมาตรการเชิงรับ เน้นการพัฒนาบุคลากร และการจัดการความรู้ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจ เพิ่มแนวทางเชิงบวกกองทุนฯ เผยแพร่ข้อมูลสถานการณ์น้ำบาดาล พัฒนากฎหมาย และเพิ่ม การประชาสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ที่ 3

เสริมสร้างขบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง กับน้ำบาดาล ทั้งระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาล ภาคเอกชน ภาคประชาชน NGO และระดับลุ่มน้ำ

เป้าประสงค์

- ▶ บริหารจัดการน้ำบาดาลในระดับลุ่มน้ำและจังหวัดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- ▶ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อเป็นกลไกเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ▶ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายน้ำบาดาลทั้งภายในประเทศ และนานาชาติทั้งในและนอกภูมิภาค ระดับปฏิบัติ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) รวมทั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ
- ▶ สร้างความเป็นผู้นำในประชาคมอาเซียนด้านน้ำบาดาล

กลยุทธ์/มาตรการรองรับ

- ▶ สร้างความเข้มแข็ง ทั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และเครือข่ายระดับลุ่มน้ำ
  - ศึกษาแนวทางและโครงสร้างของคณะกรรมการลุ่มน้ำหลัก ย่อย และสาขา เพื่อพิจารณาผู้แทนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่เหมาะสมร่วมเป็นคณะกรรมการระดับลุ่มน้ำหลัก ย่อย และสาขา
  - พัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพบุคลากรทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนความเชี่ยวชาญ ทักษะ และประสบการณ์ ให้ครอบคลุมภารกิจขององค์กรในทุกมิติ โดยมีการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาระบบการจัดการความรู้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นกลไกสนับสนุน
  - เร่งรัดจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ
  - บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นรายแอ่ง/รายลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่อย่างยั่งยืน
  - เสริมสร้างขีดความสามารถและศักยภาพด้านการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล และการกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาลของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1 – 12 อย่างทั่วถึง
  - เสริมสร้างบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำบาดาลในประชาคมอาเซียน โดยประสานความร่วมมือกับนานาชาติประเทศ ทั้งในและนอกภูมิภาค เพื่อรับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ออกไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และเพื่อร่วมมือกันบริหารจัดการแอ่งน้ำบาดาลในภูมิภาคร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4

ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการวิจัยและพัฒนา ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล

เป้าประสงค์

- ▶ ประชาชนได้รับการบริการและใช้ประโยชน์จากการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลได้อย่างเหมาะสมและทันต่อสถานการณ์
- ▶ ประชาชนมีแหล่งน้ำสำรองเพิ่มขึ้นในภาวะวิกฤต
- ▶ เพื่อให้มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย และเหมาะสมกับการใช้งานในทุกระดับ
- ▶ เพื่อให้มีเครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอันทันสมัยและจำเป็นต่อ

การบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล และให้บริการน้ำบาดาลอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์/มาตรการรองรับ

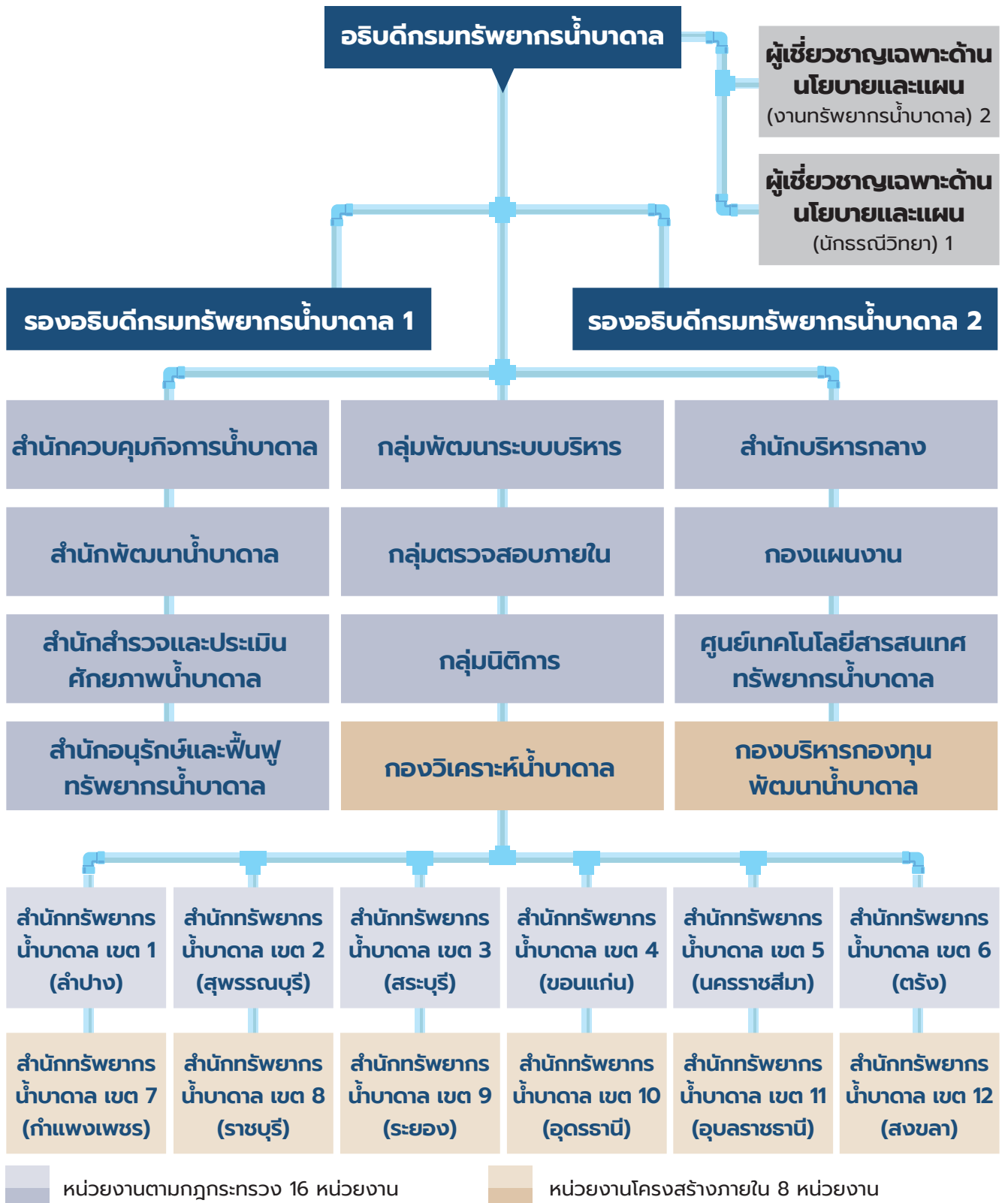
- ▶ ศึกษา สำรวจ ประเมินศักยภาพ พัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู กำกับดูแล ควบคุม และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล โดย
  - พัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพน้ำบาดาล และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำประมาณการสมดุลน้ำ (Water Balance) ทั้งด้านอุปทานและอุปสงค์ของน้ำทั้งระบบ ให้มีความพร้อมต่อการสนับสนุนข้อมูลแหล่งน้ำบาดาลในการบริหารจัดการน้ำ ในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงเกิดวิกฤตภัยแล้งได้อย่างทัน่วงที
  - เร่งรัดการจัดทำแผนที่น้ำบาดาลที่มีความละเอียดสูง ทั้งในระดับรายจังหวัด โดยเฉพาะในพื้นที่หาน้ำยาก รวมทั้งพื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเขตเศรษฐกิจให้ถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้น ให้ทันสมัยและทั่วถึง พร้อมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อทั้งภาครัฐและประชาชน
  - ผลักดันการเข้าถึงแหล่งทุน ทั้งจากงบประมาณ และ/หรือการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเจาะสำรวจ และศึกษา วิจัย พัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู และบริหารจัดการแหล่งน้ำบาดาล
  - ศึกษา สำรวจ วิจัย พัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้สามารถใช้ได้อย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต
  - เร่งรัดการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศภายในองค์กรให้ทันสมัย มีคุณภาพ และเพียงพอ พร้อมรับการพัฒนา อนุรักษ์ และให้บริการน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลพื้นฐาน

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

หน้าที่ความรับผิดชอบหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.)	▶ เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่หัวหน้าส่วนราชการในกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ ▶ ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่างๆ และหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
กลุ่มตรวจสอบภายใน (กตบ.)	▶ ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชี ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
กลุ่มนิติการ (กน.)	▶ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ▶ ดำเนินการเกี่ยวกับงานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ให้คำปรึกษา แนะนำแก่บุคลากรและหัวหน้าส่วนราชการในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกิจการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการในกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
สำนักบริหารกลาง (สบก.)	▶ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป งานสารบรรณ และงานช่วยอำนวยความสะดวกของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคาร สถานที่และยานพาหนะของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การพัฒนาข้าราชการ การเสริมสร้างวินัย และรักษาระบบคุณธรรมของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรม ความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

กองแผนงาน (กผ.)	▶ จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการ อนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล ▶ จัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาน้ำบาดาล ▶ ประสานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
ศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศ ทรัพยากรน้ำบาดาล (ศทส.)	▶ จัดระบบการสำรวจ การเก็บ และการใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัดและเป็นศูนย์ข้อมูลและระบบสารสนเทศของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ พัฒนาข้อมูลและระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล และให้บริการ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
สำนักควบคุมกิจการ น้ำบาดาล (สคบ.)	▶ ควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำบาดาลให้เป็นไปตามแผนการใช้ทรัพยากรน้ำบาดาลแห่งชาติ และแผนการจัดสรรทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างยั่งยืน ▶ กำกับ ดูแล การประกอบกิจการน้ำบาดาล ตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล ▶ ฝึกอบรมผู้ควบคุม รับผิดชอบการเจาะน้ำบาดาลและการอุดกลบบ่อน้ำบาดาล ▶ ปฏิบัติภารกิจในการจัดให้มีการจดทะเบียนข่าเจาะน้ำบาดาลและผู้รับเหมาเจาะน้ำบาดาล รวมทั้งดำเนินการเพื่อออกหนังสือรับรองให้วิศวกรและนักธรณีวิทยา ▶ บริหารจัดการกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล รวมทั้งบริหารโครงการต่างๆ ในกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
สำนักพัฒนา น้ำบาดาล (สพบ.)	▶ เสนอแนะแผนงานและพัฒนากิจการน้ำบาดาล ▶ ศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีด้านการพัฒนาน้ำบาดาล ▶ พัฒนาและจัดทำมาตรฐาน ข้อกำหนด หลักเกณฑ์ และคู่มือด้านการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาล ▶ ฝึกอบรม ถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้เทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาน้ำบาดาล ▶ ให้การสนับสนุนและคำปรึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาน้ำบาดาล ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
สำนักสำรวจ และประเมินศักยภาพ น้ำบาดาล (สสป.)	▶ สำรวจและทำแผนที่อุทกธรณีวิทยา ▶ สำรวจธรณีฟิสิกส์ และภาพถ่ายทางอากาศ และดาวเทียม ▶ ดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจ และประเมินศักยภาพน้ำบาดาลเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ความรับผิดชอบหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

สำนักอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากร น้ำบาดาล (สอพ.)

- ▶ เสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการอนุรักษ์พื้นที่พุทรัพยากรน้ำบาดาล
- ▶ เฝ้าระวังระดับน้ำและคุณภาพน้ำบาดาล
- ▶ ป้องกันและแก้ไขวิกฤตน้ำบาดาล และผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อม
- ▶ ศึกษา วิจัย การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล
- ▶ ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม
- ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักทรัพยากร น้ำบาดาล เขต 1 - 6 (สทบ.เขต 1 - 6)

- ▶ จัดทำข้อเสนอแนะ มาตรการ แผนงาน และงบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ในส่วนที่รับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของกรม จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ▶ ดำเนินการศึกษา สำรวจ ประเมินศักยภาพน้ำบาดาล และอนุรักษ์พื้นที่พุแหล่งน้ำบาดาลในระดับพื้นที่
- ▶ บริหารจัดการ และพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม
- ▶ ส่งเสริมและสนับสนุนในการกำกับดูแล ควบคุม เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- ▶ สนับสนุนการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ▶ ดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ
- ▶ ให้คำปรึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน
- ▶ สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- ▶ ให้บริการข้อมูลและสารสนเทศน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งบริการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลในเบื้องต้น
- ▶ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2562 - กันยายน 2563

หน่วยงาน	อัตรากำลัง			
	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	
			พนักงานราชการ	พรก. กลุ่ม 2
ผู้บริหาร	3	-	-	-
ผู้เชี่ยวชาญ	-	-	-	-
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	4	1	4	-
กลุ่มตรวจสอบภายใน	5	-	5	-
กลุ่มนิติการ	9	2	5	-
สำนักบริหารกลาง	46	19	43	-
กองแผนงาน	17	1	10	-
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล	16	-	8	-
สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล	24	1	9	-
สำนักพัฒนาน้ำบาดาล	27	6	6	-
สำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล	36	10	18	-
สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล	31	8	15	-
กองวิเคราะห์น้ำบาดาล	11	4	12	-
กองบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล	7	-	1	59
สทบ. เขต 1 - 12	204	397	295	-
รวม	440	449	431	59

งบประมาณและผลการใช้จ่าย

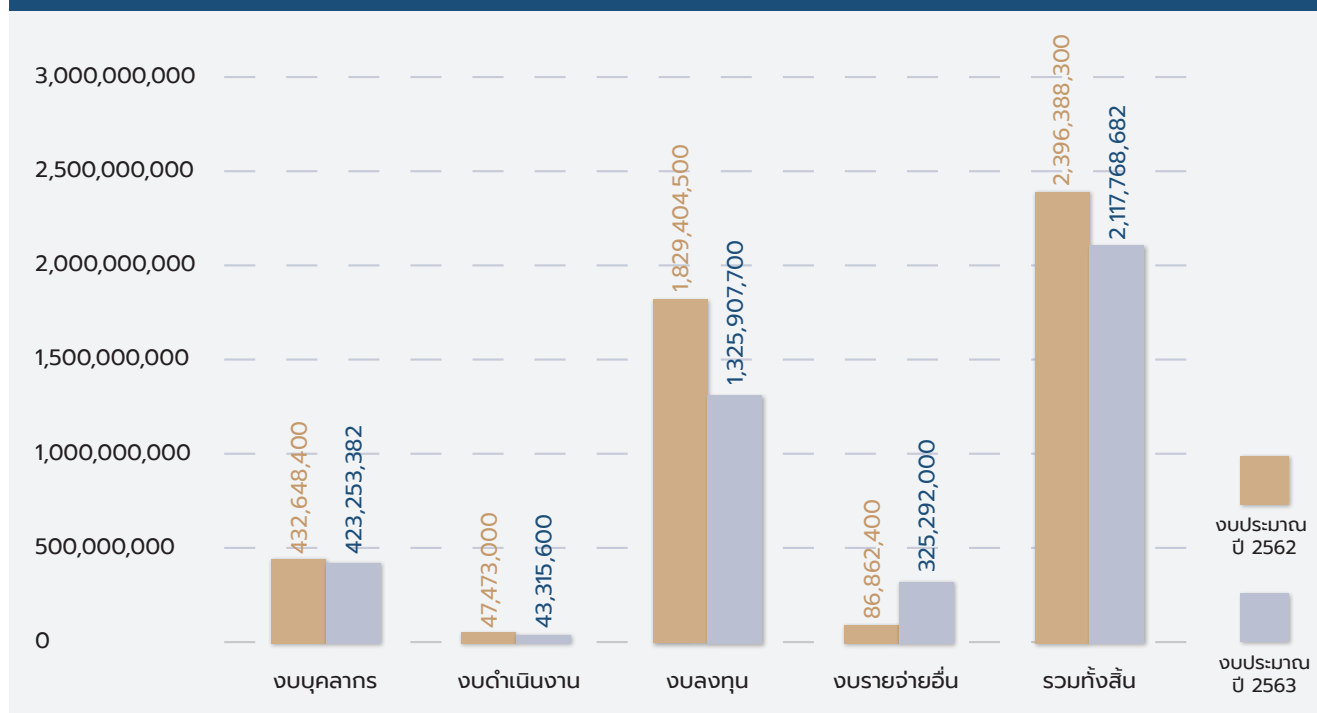
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 2,117,768,682 บาท ลดลงจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (2,396,388,300 บาท) จำนวน 278,619,618 บาท หรือคิดเป็นลดลงร้อยละ 13.16 ทั้งนี้ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในปี 2563 จำแนกตามหมวดรายการงบประมาณ ดังตารางแสดงท้ายนี้

งบประมาณปี 2563 จำแนกตามหมวดรายจ่ายและเทียบกับปี 2562

หมวดรายการ	งบประมาณ ปี 2562 (หน่วย : บาท)	งบประมาณ ปี 2563 (หน่วย : บาท)	เพิ่ม/ลด (บาท)	เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
งบบุคลากร	432,648,400	423,253,382	-9,395,018	-2.22
งบดำเนินงาน	47,473,000	43,315,600	-4,157,400	-9.60
งบลงทุน	1,829,404,500	1,325,907,700	-503,496,800	-37.97
งบรายจ่ายอื่น	86,862,400	325,292,000	+238,429,600	+73.29
รวมทั้งสิ้น	2,396,388,300	2,117,768,682	-278,619,618	-13.16

กราฟแสดงการเปรียบเทียบงบประมาณ ปี 2562 กับ ปี 2563

ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ในปีงบประมาณพ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับจัดสรรงบประมาณตามแผนงานส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการรวมทั้งสิ้น 2,117,768,682 บาท มีการตัดโอนงบประมาณตาม พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่าย จำนวน 3,644,000 บาท คงเหลือ 2,114,124,682 บาท โดยมีผลการเบิกจ่าย ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 จำนวน 2,012,356,311 บาท หรือคิดเป็นการเบิกจ่ายสะสมร้อยละ 95.18

ประเภท งบประมาณ	งบประมาณ ที่ได้รับ ตาม พ.ร.บ.	งบประมาณ ทั้งสิ้น	ผลการเบิกจ่ายรายไตรมาส (หน่วย : บาท)			
			ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
งบบุคลากร	423,253,382	423,253,382	105,799,013	211,224,955	316,679,853	423,253,382
งบดำเนินงาน	43,315,600	48,599,744	6,735,772	16,697,347	29,881,523	44,354,027
งบลงทุน	1,325,907,700	1,321,236,735	-	58,455,571	441,402,833	1,236,034,779
งบรายจ่ายอื่น	325,292,000	321,034,822	-	3,093,646	135,454,082	308,714,123
รวมทั้งสิ้น	2,117,768,682	2,114,124,682	112,534,785	289,471,518	923,418,292	2,012,356,311
% เบิกจ่ายสะสม			5.32	13.69	43.68	95.18

หมายเหตุ : ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ไตรมาสที่ 1 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ไปพลางก่อน ทั้งสิ้น จำนวน 240,060,700 บาท แบ่งเป็นงบบุคลากร จำนวน 216,324,200 บาท และงบดำเนินงาน จำนวน 23,736,500 บาท

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีคะแนนผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ภาพรวม 91.09 คะแนน มีระดับผลการประเมินในระดับ A โดยมีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 1 ของหน่วยงานในระดับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 15 หน่วยงาน และลำดับที่ 25 ของหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่าจำนวน 146 หน่วยงาน

การประเมิน ITA มีการเก็บข้อมูลจาก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลจากบุคลากรภายในหน่วยงานภาครัฐ (Internal Integrity and Transparency Assessment : IIT) โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรภาครัฐทุกระดับที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า 1 ปี ได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อคุณธรรมและความโปร่งใสในองค์กรตนเองโดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การปฏิบัติหน้าที่ 2) การใช้งบประมาณ 3) การใช้อำนาจ 4) การใช้ทรัพย์สินของราชการ 5) การแก้ไขปัญหาการทุจริต

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลจากผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อหน่วยงานภาครัฐ (External Integrity and Transparency Assessment : EIT) ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) คุณภาพการดำเนินงาน 2) ประสิทธิภาพการสื่อสาร 3) การปรับปรุงระบบการทำงาน

ส่วนที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน (Open Data Integrity and Transparency Assessment : OIT) เป็นการตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่เผยแพร่ไว้ทางหน้าเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน แบ่งออกเป็น 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การเปิดเผยข้อมูล 2) การป้องกันการทุจริต

คะแนนผลการประเมินรายตัวชี้วัด จำนวน 10 ตัวชี้วัด แสดงดังตาราง

เครื่องมือการประเมิน	ตัวชี้วัด	คะแนน
แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT)	1. การปฏิบัติหน้าที่	94.06
	2. การใช้งบประมาณ	89.42
	3. การใช้อำนาจ	90.42
	4. การใช้ทรัพย์สินของราชการ	89.93
	5. การแก้ไขปัญหาการทุจริต	85.16
แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT)	6. คุณภาพการดำเนินงาน	86.85
	7. ประสิทธิภาพการสื่อสาร	86.09
	8. การปรับปรุงระบบการทำงาน	83.52
แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	9. การเปิดเผยข้อมูล	92.50
	10. การป้องกันการทุจริต	100.00

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เป็นเครื่องมือทางการบริหารที่หน่วยงานสามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานและการป้องกันการทุจริต เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนงานภาคประชาสังคม โดยนำผลการประเมิน ITA ไปใช้สร้างการมีส่วนร่วมตรวจสอบและเฝ้าระวังการปฏิบัติงานของภาครัฐที่ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และยังช่วยให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งมั่นสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ตลอดจนได้รับความสะดวกจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ

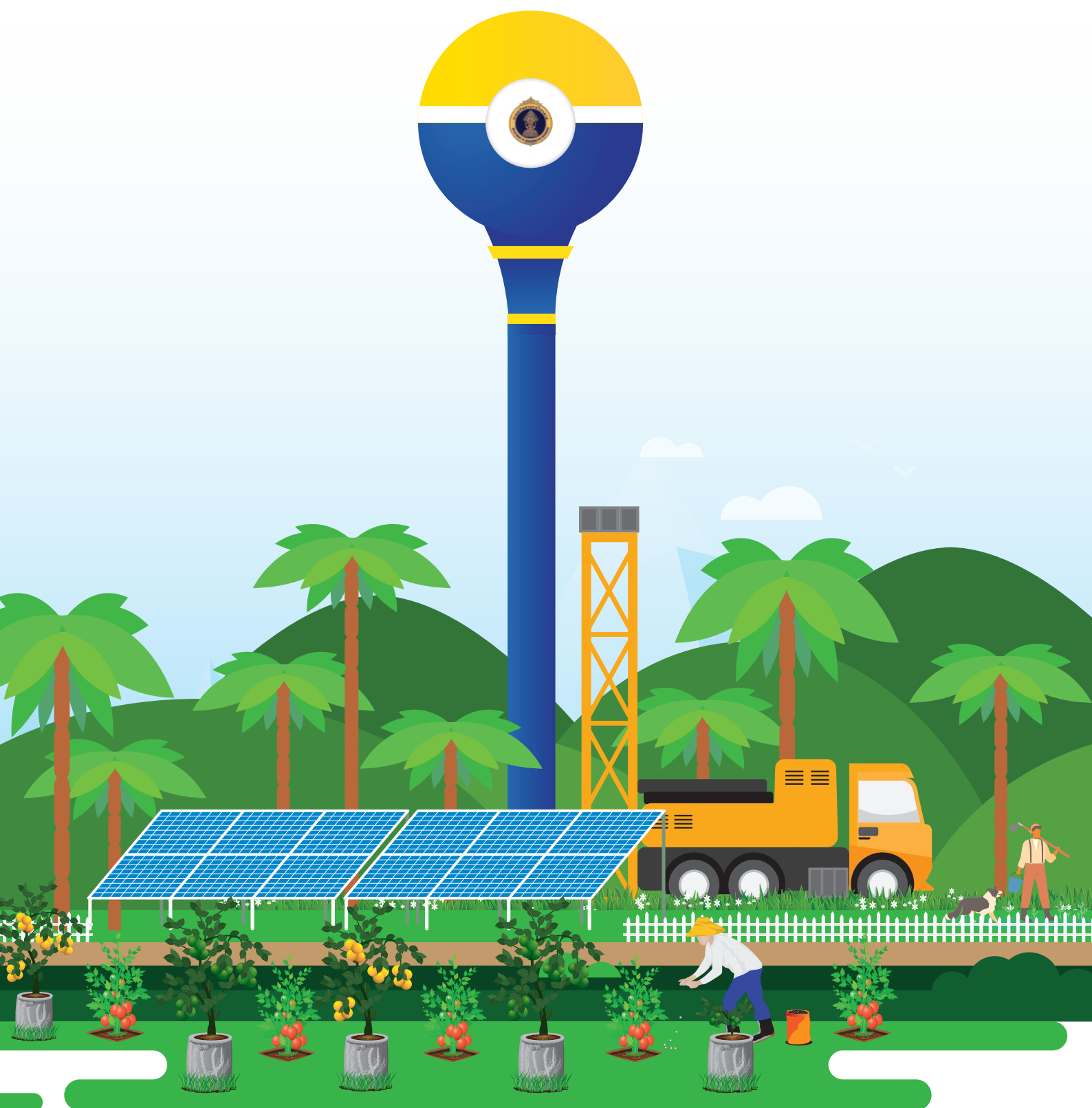
PART

2

ผลงานโครงการสำคัญ

01 ฉบับปกติ

โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มใต้ดินในพื้นที่ หาน้ำยาก จำนวน 352 แห่ง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทานประมาณ 95 ล้านไร่ ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก โดยความอุดมสมบูรณ์จะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน เกิดภาวะหนี้สินและความเสี่ยงต่อการลงทุน การมีแหล่งน้ำที่เพียงพอตลอดปี ช่วยให้เกิดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร และเกษตรกรสามารถพัฒนารูปแบบของการเพาะปลูกพืชเชิงปริมาณให้เป็นระบบเกษตรผสมผสาน สามารถเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบกับรัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับระบบกระจายน้ำ และนวัตกรรมต่างๆ อันจะช่วยลดความยุ่งยาก ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรไทย รวมถึงการส่งเสริมการเกษตรเพิ่มมูลค่าด้วยเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เข้าไปสู่ยุคเกษตรกรรม 4.0

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้พัฒนาและปรับปรุง “โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มได้น้ำในพื้นที่หาน้ำยาก” ขึ้น เข้าแก้ไขปัญหาโดยมุ่งพื้นที่เป้าหมายเกษตรชุมชนนอกเขตชลประทานตามพื้นที่เป้าหมายของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และพื้นที่หาน้ำยาก เพื่อจะช่วยเหลือประชาชนได้ครอบคลุมมากที่สุด

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบไฟฟ้าชนิดมอเตอร์จุ่มได้น้ำพร้อมอุปกรณ์ จำนวน 352 แห่ง

เป้าหมาย/ชื่อโครงการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
จำนวน (แห่ง)	352	352
พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	14,080	15,727
ครัวเรือนรับประโยชน์ (ครัวเรือน)	1,408	1,683
ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม./ปี)	7.6032	8.9532

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพร้อมระบบกระจายน้ำบาดาล จำนวน 352 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 15,727 ไร่ กลุ่มเกษตรกรผู้รับประโยชน์ทั้งหมด 1,683 ครัวเรือน สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 8.9532 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยกลุ่มเกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เป็นอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินงานมีความล่าช้าเนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา และบางพื้นที่ดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาลแล้วพบว่าไม่มีศักยภาพน้ำบาดาลที่เหมาะสมจึงต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินโครงการ ทำให้เกิดความล่าช้า

แนวทางการแก้ไข

เร่งรัดดำเนินการเปลี่ยนแปลงจุดเจาะบ่อน้ำบาดาลให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

02 ฉบับปกติ

โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่หาน้ำยาก จำนวน 261 แห่ง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทานประมาณ 95 ล้านไร่ ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกผลผลิตทางการเกษตร ในสภาวะฝนทิ้งช่วงไม่สามารถเพาะปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งได้และไม่มีแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก รายได้เกษตรกรจึงไม่แน่นอน เกิดภาวะหนี้สิน เสี่ยงต่อการลงทุน ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐาน เกิดปัญหาครอบครัวตามมา ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงมีความจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่หาน้ำยากเหล่านี้ ให้น้ำต้นทุนใช้ในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิต มีแหล่งน้ำพอเพียงตลอดปี และช่วยแก้ไขบรรเทาปัญหาที่กล่าวมา ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้พัฒนาและปรับปรุง “โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่หาน้ำยาก” เพื่อจะช่วยเหลือประชาชนได้ครอบคลุมมากที่สุด

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล และก่อสร้างระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 261 แห่ง

เป้าหมาย/ชื่อโครงการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
จำนวน (แห่ง)	261	261
พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	15,660	25,406
ครัวเรือนรับประโยชน์ (ครัวเรือน)	2,088	2,647
ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม./ปี)	8.4564	10.2287

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพร้อมระบบกระจายน้ำบาดาล จำนวน 261 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ทั้งหมด 25,406 ไร่ กลุ่มเกษตรกรผู้รับประโยชน์ทั้งหมด 2,647 ครัวเรือน สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 10.2287 ล้าน ลูกบาศก์เมตรต่อปี กลุ่มเกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เป็นอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอุปสรรค

ในบางพื้นที่เข้าร่วมโครงการ เมื่อเจาะบ่อน้ำบาดาลแล้ว พบว่าเป็นพื้นที่ศักยภาพน้ำน้อย มีคุณภาพน้ำเค็ม จึงต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินโครงการ จึงทำให้โครงการเกิดความล่าช้า

แนวทางการแก้ไข

เร่งรัดดำเนินการเปลี่ยนแปลงจุดเจาะบ่อน้ำบาดาลให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

03 งบบปกติ

โครงการพัฒนาน้ำบาดาลด้วยพลังงาน แสงอาทิตย์ เพื่อการเกษตรยังชีพนอกเขต ชลประทานในพื้นที่ห่าน้ำยาก จำนวน 104 แห่ง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทานประมาณ 95 ล้านไร่ ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกผลผลิตทางการเกษตร ในสภาวะฝนทิ้งช่วงไม่สามารถเพาะปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งได้และไม่มีแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก รายได้เกษตรกรจึงไม่แน่นอน เกิดภาวะหนี้สิน เสี่ยงต่อการลงทุน ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐาน เกิดปัญหาครอบครัวตามมา ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงมีความจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่ห่าน้ำยากเหล่านี้ให้มีน้ำต้นทุนใช้ในการพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิต มีแหล่งน้ำพอเพียงตลอดปี และช่วยแก้ไขบรรเทาปัญหาที่กล่าวมา ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้พัฒนาและปรับปรุง “โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรยังชีพนอกเขตชลประทานในพื้นที่ห่าน้ำยาก” ขึ้น

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล และก่อสร้างระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 104 แห่ง

เป้าหมาย/ชื่อโครงการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
จำนวน (แห่ง)	104	104
พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	6,240	9,361
ครัวเรือนรับประโยชน์ (ครัวเรือน)	832	988
ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม./ปี)	3.3696	4.7790

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพร้อมระบบกระจายน้ำบาดาล จำนวน 104 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 9,361 ไร่ กลุ่มเกษตรกรผู้รับประโยชน์ทั้งหมด 988 ครัวเรือน สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 4.7790 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี กลุ่มเกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาล ให้เป็นอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอุปสรรค

- 1) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้การดำเนินงานขาดความคล่องตัว ไม่เต็มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน เพราะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากเพิ่มขึ้นในการเข้าพื้นที่ปฏิบัติงาน
- 2) เครื่องจักรเสื่อมสภาพเนื่องจากใช้งานเป็นเวลานาน
- 3) บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
- 4) บางพื้นที่ดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาลแล้ว พบว่าเป็นพื้นที่ที่ศักยภาพน้ำน้อย มีคุณภาพน้ำเค็ม จึงต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินโครงการ จึงทำให้โครงการเกิดความล่าช้า

แนวทางการแก้ไข

- 1) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ปฏิบัติงานเพื่อลดขั้นตอนความยุ่งยากลง ทำให้มีความคล่องตัว ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- 2) ขอเครื่องจักรใหม่ทดแทนเครื่องจักรเก่าที่เสื่อมสภาพ
- 3) ขออัตรากำลังทดแทนตำแหน่งที่เกษียณ
- 4) จัดทำแผนในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยยึดตามรูปแบบและหลักเกณฑ์ของโครงการ

04 งบทกต

โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ในพื้นที่หาน้ำยาก จำนวน 7 แปลง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรชลประทาน 149 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ชลประทานที่มีระบบส่งน้ำประมาณ 32 ล้านไร่ และรัฐบาลมีเป้าหมายจะเพิ่มพื้นที่ชลประทานในแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ปี พ.ศ. 2558 - 2569 อีก 8.7 ล้านไร่ ซึ่งในปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 1.35 ล้านไร่ (เหลืออีก 7.35 ล้านไร่) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้วางแผนที่จะดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน รวมทั้งสิ้น 211 โครงการ ทั้งนี้ ในส่วนของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะรับผิดชอบในส่วนของการสนับสนุนน้ำในพื้นที่เกษตรแบบแปลงใหญ่จำนวน 7 แปลง รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำ 4,560 ไร่

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล และก่อสร้างระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์พร้อมอุปกรณ์จำนวน 7 แปลง จำนวน 76 แห่ง

เป้าหมาย/ชื่อโครงการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
จำนวน (แปลง)	7	7
จำนวน (บ่อ)	76	76
พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	4,560	6,137
ครัวเรือนรับประโยชน์ (ครัวเรือน)	608	684
ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม./ปี)	2.4624	2.6795

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพร้อมระบบกระจายน้ำบาดาล จำนวน 7 แปลง (76 บ่อ) พื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 6,137 ไร่ กลุ่มเกษตรกรผู้รับประโยชน์ทั้งหมด 684 ครัวเรือน สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 2.6795 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี กลุ่มเกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เป็นอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินงานมีความล่าช้าเนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา และบางพื้นที่ดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาลแล้วพบว่าไม่มีศักยภาพน้ำบาดาลที่เหมาะสม

แนวทางการแก้ไข

ต้องเปลี่ยนจุดเจาะซึ่งจะเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย

05 จบปกติ

โครงการก่อสร้างระบบกระจายน้ำบาดาล เพื่อการเกษตร ขนาด 100 ไร่ จำนวน 7 แห่ง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทานประมาณ 95 ล้านไร่ ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก โดยความอุดมสมบูรณ์จะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน เกิดภาวะหนี้สินและความเสี่ยงต่อการลงทุน การมีแหล่งน้ำที่เพียงพอตลอดปี ช่วยให้เกิดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร และเกษตรกรสามารถพัฒนารูปแบบของการเพาะปลูกพืชเชิงปริมาณให้เป็นระบบเกษตรผสมผสาน สามารถเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบกับรัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับระบบกระจายน้ำ และนวัตกรรมต่างๆ อันจะช่วยลดความยุ่งยาก ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรไทย รวมถึงการส่งเสริมการเกษตรเพิ่มมูลค่าด้วยเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เข้าสู่ยุคเกษตรกรรม 4.0 ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้พัฒนาและปรับปรุง “โครงการพัฒนาระบบน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มใต้น้ำในพื้นที่หาน้ำยาก” ขึ้น แก้ไขปัญหาโดยมุ่งพื้นที่เป้าหมายเกษตรกรชุมชนนอกเขตชลประทานตามพื้นที่เป้าหมายของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และพื้นที่หาน้ำยาก เพื่อจะช่วยเหลือประชาชนได้ครอบคลุมมากที่สุด เพื่อให้การดำเนินงาน “โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง” ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในพื้นที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 3 สระบุรี จำนวน 7 แห่ง สามารถสำเร็จจุล่งตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงมีความจำเป็นต้องขออนุมัติงบประมาณก่อสร้างระบบกระจายน้ำในส่วนดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

ผลสำเร็จของโครงการ

ก่อสร้างระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 7 แห่ง

เป้าหมาย/ชื่อโครงการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
จำนวน (แห่ง)	7	7
พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	700	700
ครัวเรือนรับประโยชน์ (ครัวเรือน)	70	70
ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม./ปี)	0.1512	0.1512

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพร้อมระบบกระจายน้ำบาดาล จำนวน 7 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 700 ไร่ กลุ่มเกษตรกรผู้รับประโยชน์ทั้งหมด 70 ครัวเรือน สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 0.1512 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี กลุ่มเกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เป็นอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินงานมีความล่าช้าเนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

แนวทางการแก้ไข

เร่งรัดดำเนินการของบริษัทผู้รับจ้างให้เป็นไปตามสัญญา

06

งบบปกติ

โครงการก่อสร้างระบบกระจายน้ำบาดาล เพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 62 แห่ง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตรนอกเขตชลประทานประมาณ 95 ล้านไร่ ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก โดยความอุดมสมบูรณ์จะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน เกิดภาวะหนี้สินและความเสี่ยงต่อการลงทุน การมีแหล่งน้ำที่เพียงพอตลอดปี ช่วยให้เกิดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร และเกษตรกรสามารถพัฒนารูปแบบของการเพาะปลูกพืชเชิงปริมาณให้เป็นระบบเกษตรผสมผสาน สามารถเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบกับรัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับระบบกระจายน้ำ และนวัตกรรมต่างๆ อันจะช่วยลดความยุ่งยาก ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรไทย รวมถึงการส่งเสริมการเกษตรเพิ่มมูลค่าด้วยเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เข้าไปสู่ยุคเกษตรกรรม 4.0 ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้พัฒนาและปรับปรุง “โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าแบบจุ่มใต้น้ำในพื้นที่ห่าน้ำยาก” ขึ้น แก้ไขปัญหาโดยมุ่งพื้นที่เป้าหมายเกษตรกรชุมชนนอกเขตชลประทานตามพื้นที่เป้าหมายของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และพื้นที่ห่าน้ำยาก เพื่อจะช่วยเหลือประชาชนได้ครอบคลุมมากที่สุด เพื่อให้การดำเนินงาน “โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง” ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 4 ขอนแก่น และเขต 10 อุดรธานี รวมจำนวนทั้งสิ้น 62 แห่ง สามารถสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงมีความจำเป็นต้องขออนุมัติงบประมาณก่อสร้างระบบกระจายน้ำในส่วนดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

ผลสำเร็จของโครงการ

ก่อสร้างระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 62 แห่ง

เป้าหมาย/ชื่อโครงการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
จำนวน (แห่ง)	62	62
พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	3,720	3,720
ครัวเรือนรับประโยชน์ (ครัวเรือน)	496	496
ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม./ปี)	2.0088	2.1319

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

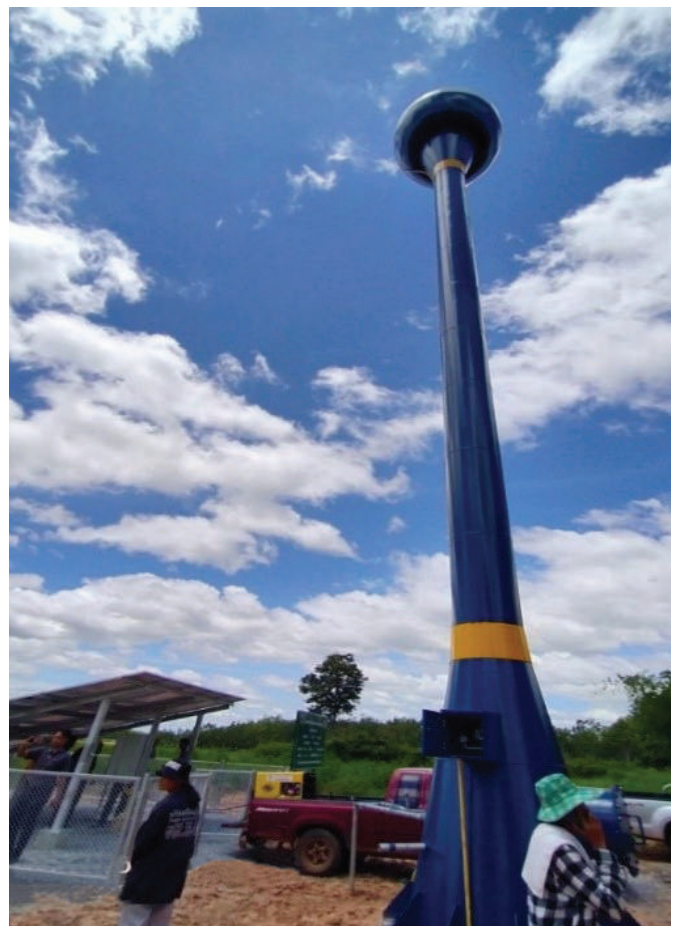
พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพร้อมระบบกระจายน้ำบาดาล จำนวน 62 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 3,720 ไร่ กลุ่มเกษตรกรผู้รับประโยชน์ทั้งหมด 496 ครัวเรือน สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 2.1319 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี กลุ่มเกษตรกรมีแหล่งน้ำใช้เพียงพอตลอดทั้งปี เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เป็นอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินงานมีความล่าช้าเนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

แนวทางการแก้ไข

เร่งรัดดำเนินการของบริษัทผู้รับจ้างให้เป็นไปตามสัญญา

07 ฉบับปกติ

โครงการพัฒนาน้ำบาดาลระดับลึก เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำบาดาลกร่อยเค็ม จำนวน 25 แห่ง

หลักการและเหตุผล

การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเกษตรในเขตพื้นที่อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ทำให้มีการเจาะน้ำบาดาลมาใช้ประโยชน์จำนวนมาก เกิดปัญหาการก่อสร้างบ่อน้ำบาดาลที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การขำรดของบ่อน้ำบาดาลไม่ได้รับการอุดกลบให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้คุณภาพน้ำบาดาลของชั้นน้ำบาดาลมีการเปลี่ยนแปลงค่าความเค็มสูงขึ้น มีการแพร่กระจายของน้ำเค็มเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาลที่เป็นน้ำจืดโดยเฉพาะพื้นที่นาทุ่ง พบว่าคุณภาพของน้ำใต้ดินระดับตื้น มีปริมาณคลอไรด์ปริมาณสารละลายมวลรวมเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของคุณภาพน้ำในลำน้ำปากพนังและลำน้ำสาขา ซึ่งการรุกรานของน้ำทะเลเป็นไปตามลักษณะทั่วไปของพื้นที่ชายฝั่งทะเล

จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการหารือกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงจัดทำโครงการพัฒนาน้ำบาดาลระดับลึกเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำบาดาลกร่อยเค็ม พื้นที่อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราชขึ้น เพื่อหาแหล่งน้ำบาดาลคุณภาพดีและอุดกลบบ่อน้ำบาดาลที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของน้ำเค็มก่อให้เกิดการปนเปื้อน หรือกระทบต่อคุณภาพน้ำบาดาล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล

ผลสำเร็จของโครงการ

สำรวจข้อมูลบ่อน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาล ในพื้นที่อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการอุดกลบบ่อน้ำบาดาลที่ชำรุด มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนน้ำเค็ม และเจาะสำรวจและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามหลักวิชาการทดแทนบ่อเดิม จำนวน 25 แห่ง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรพร้อมระบบกระจายน้ำบาดาล จำนวน 25 แห่ง ผู้รับประโยชน์ทั้งหมด 3,750 ครัวเรือน สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 547,500 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ประชาชนในพื้นที่ดำเนินการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการมีน้ำสะอาดใช้ในการอุปโภคบริโภคอย่างทั่วถึง สามารถลดค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงคุณภาพน้ำ และค่าใช้จ่ายในการจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน

ปัญหาอุปสรรค

การเจาะสำรวจบ่อน้ำบาดาลแล้วได้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ สำหรับการพัฒนาขึ้นมาใช้อุปโภคบริโภค และในบางพื้นที่ประสบปัญหาน้ำบาดาลกร่อยเค็ม

- 1) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้การดำเนินงานขาดความคล่องตัว ไม่เต็มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน เพราะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากเพิ่มขึ้นในการเข้าพื้นที่ปฏิบัติงาน
- 2) เครื่องจักรเสื่อมสภาพเนื่องจากใช้งานเป็นเวลานาน
- 3) บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

แนวทางการแก้ไข

ทำการเจาะสำรวจเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับพื้นที่

- 1) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ปฏิบัติงานเพื่อลดขั้นตอนความยุ่งยากลง ทำให้มีความคล่องตัว ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- 2) ขอเครื่องจักรใหม่ทดแทนเครื่องจักรเก่าที่เสื่อมสภาพ
- 3) ขออัตรากำลังทดแทนตำแหน่งที่เกษียณ

08

งบท

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

หลักการและเหตุผล

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช “น้ำคือชีวิต” มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำให้กับประชาชน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริส่วนใหญ่มีหลักการสำคัญ คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การพัฒนาต้องเป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับความจำเป็น ประหยัด การพึ่งตนเอง การส่งเสริมความรู้ และเทคนิควิชาการสมัยใหม่ที่เหมาะสม มีการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มีการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งโดยสรุปการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีหลักและวิธีการสำคัญๆ คือ

1. การพัฒนาแหล่งน้ำจะเป็นรูปแบบใดต้องเหมาะสมกับรายละเอียดสภาพภูมิประเทศเสมอ
2. การพัฒนาวางโครงการพัฒนาแหล่งน้ำต้องเหมาะสมกับสภาพแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีแต่ละท้องถิ่นเสมอ
3. พิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการเข้าไปสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับคนกลุ่มหนึ่ง โดยสร้างประโยชน์ให้กับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับการลงทุนนั้น จะมีความเหมาะสมเพียงใดก็ตาม ด้วยเหตุนี้ การทำงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทุกแห่ง จึงพระราชทานพระราชดำริไว้ว่า

ราษฎรในหมู่บ้านซึ่งได้รับประโยชน์จะดำเนินการแก้ปัญหาเรื่องที่ดิน โดยจัดการช่วยเหลือผู้ที่เสียประโยชน์ตามความเหมาะสม ที่ตกลงกันเอง เพื่อให้ทางราชการสามารถเข้าไปใช้ที่ดินทำการก่อสร้างได้โดยไม่ต้องจัดซื้อที่ดิน ซึ่งเป็นพระบรมราโชบายที่มุ่งหวังให้ราษฎรมีความหวงแหนที่จะต้องดูแลบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างนั้นต่อไปด้วย

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาอย่างต่อเนื่องสามารถกล่าวได้ว่าพื้นที่เหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคเหนือหรือเป็นพื้นที่ชายแดนมีลักษณะเป็นพื้นที่ภูเขาสูง ร่องรับ ด้วยหินแข็ง ยากต่อการเจาะบ่อและพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ทดแทนน้ำผิวดินหรือใช้ร่วมกับน้ำผิวดิน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นมาก ที่ต้องมีการศึกษาสำรวจศักยภาพของแหล่งน้ำบาดาลเป็นพิเศษ เพื่อให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะต่อยอดพื้นที่โครงการเดิม หรือพัฒนา พื้นที่โครงการใหม่ โดยการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ประโยชน์ มีการประเมินศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล การติดตามคุณภาพ แหล่งน้ำบาดาล การซ่อมแซมบำรุงรักษา รวมถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ในพื้นที่ทั่วประเทศภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหลวง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง โครงการสวนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ให้ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรมเพื่ออาหารกลางวัน และเพื่อส่งเสริม การดำเนินงานตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้น้ำบาดาลใช้อย่างเพียงพอ ทัวถึงและมั่นคง

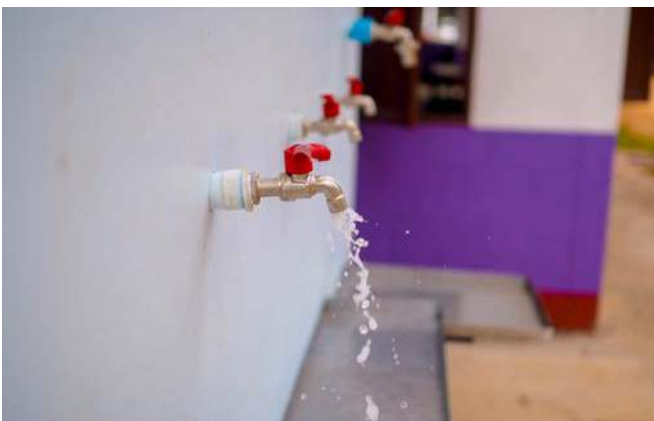
ผลสำเร็จของโครงการ

แหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป้าหมาย 50 พื้นที่ ดำเนินการเจาะและพัฒนาบ่อ น้ำบาดาลงานก่อสร้างระบบประปาบาดาล (ระบบประปาบาดาล ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มสะอาด ระบบสูบน้ำด้วยพลังงาน แสงอาทิตย์) และงานซ่อมแซม บำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล พื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำดื่มสะอาด เพื่อให้ประชาชน มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และเกษตรกรรม อย่างเพียงพอและทั่วถึง จำนวน 52 พื้นที่ ประชาชนได้รับประโยชน์ ไม่น้อยกว่า 1,500ครัวเรือน ซึ่งมีกิจกรรมดำเนินการภายในประเทศ ดังนี้

การดำเนินงานภายในประเทศ

กิจกรรม	แผน	ผล	คงเหลือ
1. เจาะบ่อน้ำบาดาล (บ่อ)	39	36	3
2. ก่อสร้างระบบประปาบาดาล ขนาด 12 ลบ.ม. (ระบบ)	22	19	3
3. ก่อสร้างหอลังเก็บน้ำ 30 ลบ.ม. พร้อมท่อกระจาย (ระบบ)	1	1	0
4. ก่อสร้างระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มสะอาด (กำลังผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง) (ระบบ)	6	6	0
5. ก่อสร้างระบบประปาบาดาล ขนาด 12 ลบ.ม. พร้อมระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (ระบบ)	4	1	3
6. ซ่อมแซมบ่อน้ำบาดาล ระบบประปาบาดาล ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มสะอาด และระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (แห่ง)	88	82	6

การดำเนินงานภายนอกประเทศ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงปางตะ บ้านห้วยดง หมู่ที่ 10 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรม	แผน	ผล
1. เจาะบ่อน้ำบาดาล (บ่อ)	2	2
2. ก่อสร้างระบบประปาบาดาล ขนาด 12 ลบ.ม. (ระบบ)	1	1
3. ก่อสร้างระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่มสะอาด (กำลังผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง) (ระบบ)	1	1

ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ในโครงการฯ จำนวน 102 คน ประชาชนที่เข้ามาศึกษาดูงานในโครงการฯ และประชาชนชาวบ้าน เกษตรในบริเวณพื้นที่โครงการฯ ได้รับประโยชน์จากการมีปริมาณน้ำสะอาดในการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 81,760 ลูกบาศก์เมตรต่อปี

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- ประชาชนในพื้นที่ที่มีน้ำสะอาดและคุณภาพดีใช้ในการอุปโภคบริโภค ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการมีน้ำสะอาดและคุณภาพดีใช้ในการอุปโภคบริโภคของภาคชนบทกับชุมชนเมือง
- เกษตรกรมีแหล่งน้ำเสริมสำหรับการเกษตรก่อตัวให้เกิดการพึ่งตนเองได้ลดปัญหาการอพยพเข้าไปหางานทำในตัวเมือง ครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก สถาบันครอบครัวเกิดความมั่นคง

ปัญหาอุปสรรค

1. ปัจจัยด้านภูมิประเทศ ด้วยสภาพที่ตั้งโครงการโดยส่วนมากตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีข้อจำกัด เช่น มีลักษณะเป็นพื้นที่หาลายาก การเข้าถึงพื้นที่ยาก เหล่านี้มีผลต่อการวางแผนจัดกิจกรรมก่อสร้างระบบประปาบาดาล หรือกิจกรรมก่อสร้างระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาล ดำเนินการควบคุมไปกับกิจกรรมเจาะบ่อน้ำบาดาลได้ เนื่องจากกิจกรรมก่อสร้างฯ เป็นงานจ้างเหมาดำเนินการ จำเป็นต้องมีแหล่งน้ำส่งมอบให้ผู้รับเหมา ดังนั้น ในพื้นที่เสี่ยงที่จะเจาะไม่พบชั้นน้ำบาดาล จะปรากฏเพียงแผนงานเจาะบ่อน้ำบาดาลเท่านั้น เป็นผลให้แผนงานโครงการในพื้นที่นั้นๆ ไม่สามารถแล้วเสร็จในงบประมาณเดียว จำเป็นต้องจัดทำเป็นแผนโครงการฯ ต่อเนื่อง 2 - 3 ปี และอาจจะไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับประโยชน์ในพื้นที่
2. ปัจจัยด้านภูมิอากาศ โดยเฉพาะฤดูฝน ในพื้นที่โครงการที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูง หรือเส้นทางเดินรถยังคงเป็นทางดิน มักจะเกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องชะลอการเข้าถึงพื้นที่โครงการ

แนวทางการแก้ไข

สำหรับพื้นที่ที่ตั้งโครงการ อยู่บนพื้นที่เขาสูงหรือเส้นทางเดินรถยังคงเป็นทางดิน ต้องวางแผนเข้าพื้นที่และดำเนินงานโครงการในช่วงฤดูแล้ง

09 งบบปกติ

โครงการสำรวจบ่อน้ำบาดาลเดิม ที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาล ทั่วประเทศ

หลักการและเหตุผล

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 จากการรวมหน่วยงานที่มีภารกิจด้านน้ำบาดาล ได้แก่ กรมทรัพยากรธรณี กรมโยธาธิการ กรมอนามัย สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวได้ทำการเจาะบ่อน้ำบาดาล เพื่อเป็นแหล่งน้ำสะอาดให้กับประชาชนใช้อุปโภคบริโภคมาแล้วกว่า 40 ปี ซึ่งพบว่าบ่อน้ำบาดาลที่ไม่ได้ใช้งานชำรุด หมดอายุ เสื่อมสภาพ หรือถูกทิ้งร้าง ไม่มีการดูแลรักษา และมีแหล่งน้ำอื่นใช้ทดแทนแล้วอยู่ไม่น้อย หากปล่อยทิ้งไว้ไม่ทำการป้องกัน การปนเปื้อนอย่างถูกวิธี อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนต่อชั้นน้ำบาดาลได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีชั้นน้ำเค็มสลับกับชั้นน้ำจืด ในระดับชั้นที่ประชาชนใช้อยู่โดยทั่วไป ผลคือ ทำให้แหล่งทรัพยากรน้ำบาดาลมีคุณภาพน้ำเปลี่ยนแปลงด้อยคุณภาพลง และเสื่อมสภาพกลายเป็นชั้นน้ำเค็มหรือน้ำเสียในที่สุด

ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลในฐานะหน่วยงานที่ดูแลด้านน้ำบาดาลโดยตรง จึงเล็งเห็นความสำคัญในการป้องกันการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาล และได้ดำเนินป้องกันการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาลโดยวิธีอุดกลบบ่อน้ำบาดาล มาตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 แล้ว จำนวน 44,271 บ่อ และยังมีบ่อน้ำบาดาลอีกมากมาย ที่ต้องดำเนินการสำรวจความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาล เพื่อดำเนินการป้องกันการปนเปื้อนอย่างถูกต้องต่อไป เป็นการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรน้ำบาดาลให้คงไว้ และคืนสู่ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นประโยชน์ให้แก่ประชาชนต่อไป

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการสำรวจบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่โครงการสำรวจบ่อน้ำบาดาลเดิมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาลทั่วประเทศ จำนวน 32,500 แห่ง พบว่า

1. สถานะบ่อน้ำบาดาล

1.1 บ่อน้ำบาดาลที่ยังใช้งานได้ปกติ	คิดเป็นร้อยละ 58
1.2 บ่อน้ำบาดาลที่ชำรุด/ทิ้งร้าง	คิดเป็นร้อยละ 42

2. บ่อน้ำบาดาลที่ต้องการแก้ไขปัญหบบ่อน้ำบาดาลให้เหมาะสม

2.1 ซ่อมแซมบ่อน้ำบาดาล/อุปกรณ์	คิดเป็นร้อยละ 10
2.2 เป่าล้างบ่อน้ำบาดาล	คิดเป็นร้อยละ 70
2.3 อุดกกลบบ่อน้ำบาดาล	คิดเป็นร้อยละ 20

ทั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการป้องกันการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาลอย่างถูกวิธีต่อไป และแก้ไขปัญหบบ่อน้ำบาดาลที่ชำรุดให้กลับมามีสภาพใช้งานได้เพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรน้ำบาดาลที่ดีให้แก่ประชาชนต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

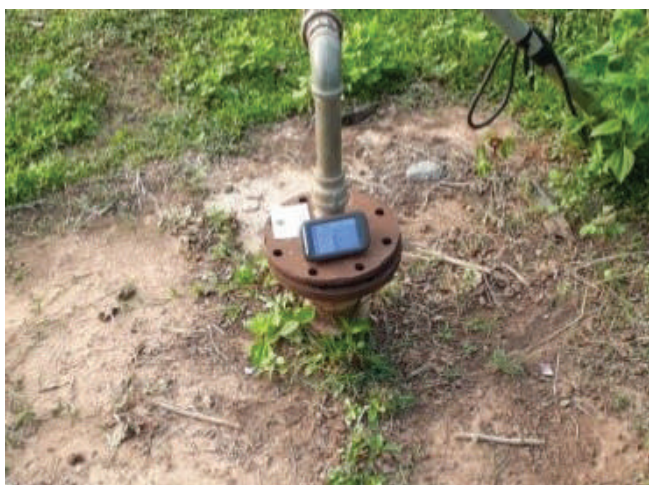
ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการดูแลบ่อน้ำบาดาลเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาลไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

ปัญหาอุปสรรค

-

แนวทางการแก้ไข

-

10 จบปกติ

โครงการสำรวจหาแหล่งน้ำบาดาล ในพื้นที่ศักยภาพต่ำ จำนวน 54 พื้นที่ (270 บ่อ)

หลักการและเหตุผล

จากข้อมูลของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ณ วันที่ 23 กรกฎาคม 2562 พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำจากสภาวะฝนตกน้อย จำนวน 83 อำเภอ ครอบคลุมพื้นที่ 20 จังหวัด ทั้งนี้ สทนช. ได้กำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้แก่ การจัดทำแผนงานโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนการปฏิบัติงาน เน้นการจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นหลัก พร้อมทั้งเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ และปรับแผนการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ให้สอดคล้องกับพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำจากสภาวะฝนตกน้อยกว่าปกติ

ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงได้จัดทำโครงการสำรวจหาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ศักยภาพต่ำขึ้น ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 คัดเลือกพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 54 อำเภอ 16 จังหวัด เป็นพื้นที่ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำและมีศักยภาพต่ำ ให้มีแหล่งน้ำสำรองสำหรับการอุปโภคบริโภคและกิจกรรมอื่นๆ ที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิต โดยการสำรวจศักยภาพน้ำบาดาล ศึกษาสภาพทางธรณีวิทยา อุทกธรณีวิทยา พร้อมทั้งเจาะบ่อสำรวจชั้นน้ำบาดาล และพัฒนาบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม

ผลสำเร็จของโครงการ

มีบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำและมีศักยภาพต่ำ จำนวน 270 บ่อ ในพื้นที่ 54 อำเภอ

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำและมีศักยภาพต่ำ มีแหล่งน้ำบาดาลสำหรับการใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภค มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และตระหนักถึงคุณค่าประโยชน์ของทรัพยากรน้ำบาดาล โดยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปัญหาอุปสรรค

พื้นที่การสำรวจธรณีฟิสิกส์ในบางพื้นที่ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นป่าหรือไร่ของเกษตรกร ที่ไม่สามารถลากสายไฟสำหรับการสำรวจได้

แนวทางการแก้ไข

ปรับวิธีการสำรวจธรณีฟิสิกส์ และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการสำรวจธรณีฟิสิกส์และการเจาะบ่อน้ำบาดาล และปรับเปลี่ยนระยะการลากสายไฟให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยผลการสำรวจธรณีฟิสิกส์ จะต้องแปรผลได้เหมือนเดิม

11 ฉบับปกติ

โครงการระบบติดตามฝ้าระวังระดับน้ำบาดาล และคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการสูบน้ำบาดาลมากกว่าที่ธรรมชาติจะเติมลงสู่แหล่งน้ำบาดาลได้เพียงพอ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดินและน้ำเค็มแทรกซึมรุกเข้าสู่อ่างน้ำจืด ถึงแม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ออกมาใช้บังคับควบคุม กำกับ ดูแลการใช้น้ำบาดาลก็ตาม แต่ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการน้ำบาดาลเพื่อให้น้ำบาดาลขึ้นมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้น ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเบ็ดเสร็จ นอกจากนี้ มีการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจากแหล่งฝังกลบขยะหรือจากการทิ้งสารมลพิษอย่างไม่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน ทำให้แหล่งน้ำบาดาลที่ได้รับการปนเปื้อนจากมลพิษเหล่านั้นไม่สามารถนำมาใช้ได้ อีก การฟื้นฟูสภาพและคุณภาพน้ำบาดาลจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากและใช้ระยะเวลานาน ดังนั้น จึงต้องมีการศึกษา พัฒนาองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลอย่างต่อเนื่องเพื่อการเสนอแนะ แผน มาตรการบริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ระบบการฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาลจะช่วยให้มีข้อมูลระดับน้ำที่สามารถคำนวณย้อนกลับถึงปริมาณน้ำบาดาลที่มีอยู่และข้อมูลผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลปริมาณสามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของชั้นน้ำบาดาลและการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาล เหมาะสมสำหรับการใช้อุปโภคบริโภค นอกจากนี้ ยังช่วยให้ทราบถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาอ้างอิงในการกำหนดแนวทางการใช้น้ำบาดาล รวมทั้งการเสนอแนะมาตรการควบคุมและป้องกันผลกระทบที่มีต่อแหล่งน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลสำเร็จของโครงการ

- 1) ติดตามตรวจวัดระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล จำนวน 2,251 บ่อ พร้อมทั้งจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำบาดาลประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2563 และกำหนดมาตรการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล
- 2) จัดทำสถานีสังเกตการณ์เพิ่มเติมในพื้นที่ภาคตะวันออก ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงาน

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

รายงานสถานการณ์น้ำบาดาลประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2563 ที่บ่งบอกถึงสถานการณ์น้ำบาดาลในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อใช้ในการกำหนดแผน มาตรการบริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยได้กำหนดมาตรการการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาลในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

ปัญหาอุปสรรค

- 1) สภาพอากาศปัจจุบันมีฝนตกบ่อย ทำให้การทำงานภาคสนามมีความล่าช้า
- 2) สภาพเครื่องเจาะบ่อน้ำบาดาลเก่าและชำรุดบ่อย

แนวทางการแก้ไข

ด้วยสภาพอากาศเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ ดังนั้น แนวทางแก้ไขปัจจุบันคือ การวางแผนการทำงาน หรือหน่วยงานรับผิดชอบให้ดำเนินงานเจาะบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้แล้วเสร็จตามแผนการดำเนินงาน

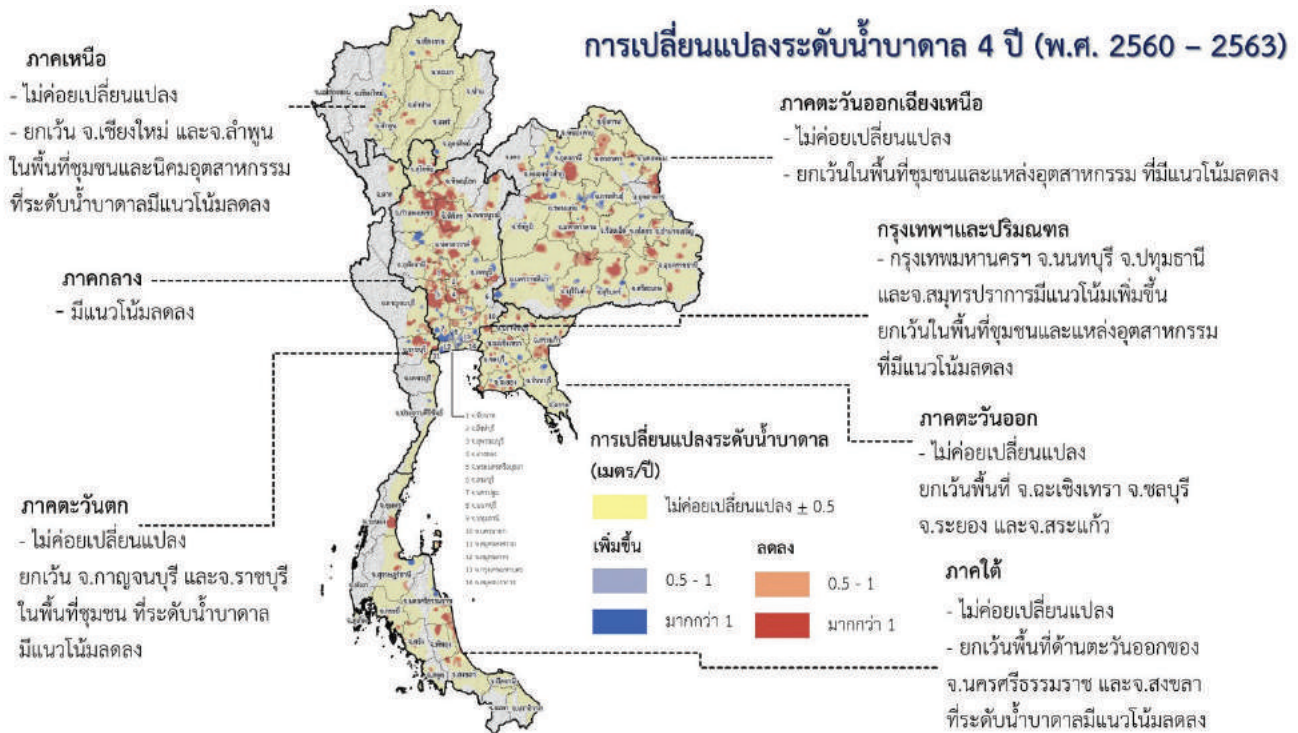

ทั้งนี้ได้นำข้อมูลการตรวจวัดระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล จำนวน 2,251 บ่อ มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำบาดาล ปี พ.ศ. 2563 ที่มีข้อมูลด้านปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาลจากสถานีสังเกตการณ์เป็นประโยชน์และนำไปใช้ในการประกอบการศึกษาต่างๆ ได้ และยังเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ ประเมิน สถานการณ์และบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ รวมถึงมาตรการหรือแผนงานด้านการอนุรักษ์ แหล่งน้ำบาดาล เพื่อควบคุมและป้องกันผลกระทบที่มีต่อแหล่งน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่

การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล

รูปที่ 1 การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล ปี พ.ศ. 2560-2563

รูปที่ 2 พื้นที่เสี่ยงปนเปื้อนสารพิษในแหล่งน้ำบาดาล

12

งบบปกติ

โครงการเติมน้ำใต้ดินระดับตื้น

โครงการสำรวจและก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดิน

ระดับตื้นในพื้นที่แอ่งน้ำบาดาลเจ้าพระยาตอนบน

และจันทบุรี - ตราด

หลักการและเหตุผล

โครงการเติมน้ำใต้ดินระดับตื้นในพื้นที่แอ่งน้ำบาดาลเจ้าพระยาตอนบนและจันทบุรี-ตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการสำรวจและคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำใต้ดินระดับตื้น ทำการก่อสร้างระบบเก็บเกี่ยวน้ำฝนและน้ำท่วมหลาก โดยการนำไปเก็บไว้ในชั้นน้ำใต้ดินระดับตื้นโดยมีความคาดหวังว่าจะเป็นการแก้ไขและฟื้นฟูศักยภาพน้ำใต้ดินระดับตื้น ที่ประสบปัญหาการลดลงของระดับน้ำบาดาล และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาลสู่ชุมชน โรงเรียน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

โครงการเติมน้ำใต้ดินระดับตื้น มีเป้าหมายที่จะสำรวจเพื่อจัดทำรายละเอียดพื้นที่และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดินระดับตื้น จำนวนไม่น้อยกว่า 2,530 แห่ง และทำการก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดินระดับตื้นเพื่อเก็บเกี่ยวน้ำฝนและน้ำผิวดินในฤดูน้ำหลากไปเพิ่มเติมในชั้นน้ำบาดาล จำนวนไม่น้อยกว่า 530 แห่ง เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาภัยแล้งในช่วงเกิดวิกฤตขาดแคลนน้ำ ในเขตพื้นที่ที่มีการใช้น้ำใต้ดินระดับตื้น

ผลสำเร็จของโครงการ

สำรวจเพื่อจัดทำรายละเอียดพื้นที่และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดินระดับตื้นจำนวนไม่น้อยกว่า 2,530 แห่ง และทำการก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดินระดับตื้นเพื่อเก็บเกี่ยวน้ำฝนและน้ำผิวดินในฤดูน้ำหลากไปเพิ่มเติมในชั้นน้ำบาดาลระดับตื้นบริเวณพื้นที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จันทบุรี และจังหวัดระยอง จำนวนไม่น้อยกว่า 530 แห่ง

ประกอบด้วยก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดินระดับตื้นผ่านบ่อวงคอนกรีต จำนวน 500 แห่ง กระจายอยู่ใน 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางระกำ ตำบลบึงกอก ตำบลพันเสา ตำบลหนองกุลา และตำบลปลักแรด จังหวัดพิษณุโลก ก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดินระดับตื้นด้วยระบบหลังคาน้ำฝนผ่านบ่อวงคอนกรีต จำนวน 30 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ของอำเภอเมืองและอำเภอแกลง จังหวัดระยอง และพื้นที่อำเภอขลุง อำเภอท่าใหม่ และอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี เจาะบ่อสังเกตการณ์และการติดตั้งเครื่องวัดระดับน้ำอัตโนมัติเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลไม่น้อยกว่า 56 สถานี

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาลให้คืนสู่สมดุลตามธรรมชาติสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ลดปัญหากภัยแล้ง น้ำท่วม รวมทั้งประชาชนและเกษตรกรมีน้ำเพื่อทำการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

1. สภาพภูมิอากาศ มีฝนตกขณะทำการก่อสร้างระบบเติมน้ำใต้ดินระดับตื้น ทำให้การดำเนินการบางส่วนล่าช้า
2. ประชาชนที่ต้องการจะเข้าร่วมโครงการ แต่ไม่มีเอกสารสิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมาย บางรายเป็นหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทที่ดิน สปก. หรือนิคม เป็นต้น

แนวทางการแก้ไข

1. วางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับฤดูกาล และจัดทำแผนสำรองในการปฏิบัติงาน
2. ทำความเข้าใจกับประชาชนในขั้นตอนการประชาสัมพันธ์โครงการเกี่ยวกับข้อกำหนดของที่ดินในการเข้าร่วมโครงการ

13

งบท

โครงการกำกับควบคุมประกอบกิจการ น้ำบาดาล

หลักการและเหตุผล

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานราชการที่มีพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และภารกิจหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลแบบบูรณาการ กำกับควบคุมดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล สํารวจ วิจัย และพัฒนากำหนดมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อม ให้คงความสมดุลอย่างยั่งยืน ในเขตวิฤตการณ์น้ำบาดาล (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 7 จังหวัด) และในเขตจังหวัด อื่นๆ ทั่วประเทศ ปัจจุบันมีบ่อน้ำบาดาลที่ได้รับใบอนุญาต จำนวนมากกว่า 60,000 บ่อ ที่ต้องได้รับการกำกับ ควบคุม ดูแล ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ซึ่งที่ผ่านมาได้ดำเนินการโดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้จัดทำโครงการกำกับควบคุม ประกอบกิจการน้ำบาดาล เพื่อให้การกำกับควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาลเป็นไปตามกฎหมายเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในยุคโลกาภิวัตน์ และเสริมสร้างเศรษฐกิจและสังคม ให้เจริญก้าวหน้า ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อมให้คงความสมดุลไว้อย่างยั่งยืนตามธรรมชาติ

ผลสำเร็จของโครงการ

1. การกำกับ ควบคุม การประกอบกิจการน้ำบาดาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล ทั่วประเทศ เป้าหมาย 900 บ่อ ผลการดำเนินงาน 1,409 บ่อ คิดเป็นร้อยละ 156.56
2. จัดเก็บรายได้เป็นค่าธรรมเนียม ค่าใช้น้ำบาดาล ค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล ค่าวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำบาดาล ค่าปรับ และ อื่นๆ จากผู้รับใบอนุญาต รวมทั้งสิ้น 1,628,374,082.98 บาท
3. จัดตั้งชุดปฏิบัติการสายตรวจน้ำบาดาล เพื่อปฏิบัติงานตรวจสอบการลักลอบประกอบกิจการน้ำบาดาลทั่วประเทศ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การ บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. บ่อน้ำบาดาลซึ่งได้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลทั่วประเทศ ได้รับการกำกับควบคุมและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างยั่งยืนใช้ประโยชน์ได้สูงสุดและเป็นธรรม
2. บ่อน้ำบาดาลจำนวนไม่น้อยกว่า 900 บ่อ ผ่านการกำกับควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
3. ผู้ใช้น้ำมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำบาดาลเพิ่มมากขึ้น และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมาย
4. การจัดเก็บรายได้จากการประกอบกิจการน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

1. บ่อที่ไม่ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลและไม่ขออนุญาตใช้น้ำบาดาลยังคงมีอยู่
2. บ่อน้ำบาดาลที่ไม่มีการใช้น้ำบาดาลและไม่มีการติดต่อจากผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลยังคงมีสถานะการใช้อยู่
3. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลยังเกิดความคลาดเคลื่อน ไม่เข้าใจในการติดต่อประสานงานข้อมูล
4. ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลหลายรายไม่รู้ระเบียบกฎหมายด้านน้ำบาดาลที่ชัดเจน เช่น การต่อใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล การแจ้งยกเลิกใช้น้ำบาดาล การอุดกลบบ่อน้ำบาดาล และการใช้น้ำบาดาลที่มีความเสี่ยงต่อการใช้น้ำบาดาลเกินกว่าใบอนุญาต
5. ผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลไม่ทราบแนวทางปฏิบัติในการขอเพิ่มปริมาณการใช้น้ำบาดาล
6. ผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลไม่ทราบว่าต้องส่งรายงานการใช้น้ำบาดาล (นบ./11) ทุกวันที่ 7 ของเดือน ซึ่งมีแต่การถ่ายรูปหน้าเครื่องวัดปริมาณน้ำประจำบ่อน้ำบาดาล ส่งให้ทางเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกเดือน อาจมีความเสี่ยงในการรายงานการใช้น้ำบาดาลเท็จ เช่น การรายงานการใช้น้ำบาดาลต่ำกว่าความเป็นจริงเพื่อหลีกเลี่ยงการชำระค่าใช้น้ำบาดาลตามความจริง
7. ผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลไม่ทราบแนวทางการแจ้งให้ทางสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในแต่ละจังหวัดทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเครื่องวัดปริมาณน้ำบาดาลในกรณีชำรุด ทำให้ผู้ประกอบการต้องรายงานตัวเลขเท็จขึ้นมา
8. ผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลไม่มีการติดป้ายหมายเลขประจำบ่อน้ำบาดาล ในกรณีที่มีบ่อน้ำบาดาลหลายบ่อภายในเขตโรงงาน ทำให้เวลาการจดตัวเลขเครื่องวัดปริมาณน้ำบาดาล อาจมีการจดตัวเลขสลับบ่อน้ำบาดาล
9. ผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลไม่ทราบขั้นตอนเมื่อพบว่าบ่อน้ำบาดาลชำรุด มีสภาพไม่พร้อมใช้งาน สูบน้ำไม่ขึ้น หรือน้ำบาดาลมีความกระด้างสูง โดยทำการถอนเครื่องสูบน้ำออก และมีการปิดบ่อน้ำบาดาลผิดวิธี
10. ผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลบางราย เลิกใช้น้ำบาดาลแล้ว แต่ไม่แจ้งการยกเลิกการใช้น้ำบาดาล และไม่ดำเนินการอุดกลบบ่อน้ำบาดาลให้ถูกต้อง โดยปล่อยสภาพบ่อน้ำบาดาลให้ทรุดโทรมไปตามสภาพ
11. เจ้าหน้าที่ไม่มีการปรับปรุงข้อมูลในระบบ GCL ให้เป็นปัจจุบัน เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้น้ำบาดาล

วันหมดอายุการใช้น้ำบาดาลในใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต และชื่อที่อยู่ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาล

12. ในส่วนของจังหวัดน่าน 3 จังหวัด พบว่ามีการต่อใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลล่าช้า และมีขั้นตอนค่อนข้างมาก ซึ่งต้องผ่านเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น และนำส่งเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ซึ่งอาจใช้ระยะเวลานานกว่าปกติ

แนวทางการแก้ไข

1. ควรให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดดำเนินการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดและรวดเร็ว และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

2. ควรให้มีการประชุมหารือแนวทางในการปฏิบัติงานทั้ง 3 ฝ่าย

3. เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ต้องคอยตรวจสอบแนะนำผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลให้ทราบถึงระเบียบและพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ให้กับผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อลดความเสี่ยงในการประกอบกิจการน้ำบาดาล

4. แนะนำให้ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลติดต่อประสานเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ในการยื่นเอกสารขอเพิ่มปริมาณน้ำบาดาล

5. เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ต้องแนะนำการจดยางงานการใช้น้ำบาดาลให้ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาล พร้อมแนบภาพถ่ายเครื่องวัดปริมาณน้ำประจําบ่อน้ำบาดาล เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหากรณีผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลจดยางงานเครื่องวัดปริมาณน้ำประจําบ่อน้ำบาดาลผิด หรือมีการรายงานการใช้น้ำบาดาลผิดบ่อ รวมถึงมีเจตนารายงานตัวเลขคลาดเคลื่อน

6. เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ต้องออกแบบฟอร์มพร้อมวิธีการกรอกรายละเอียดในการเปลี่ยนเครื่องวัดปริมาณน้ำประจําบ่อน้ำบาดาล มา 1 ชุด เพื่อลดระยะเวลา และคอยตรวจสอบความเสี่ยงการใช้น้ำบาดาล ในระบบ GCL

7. แจ้งให้ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลทำป้ายปิดหมายเลขประจําบ่อน้ำบาดาลทุกบ่อ

8. แจ้งให้ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลทำการยกเลิกการใช้น้ำบาดาล/อุดกลบบ่อน้ำให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยแนะนำให้ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลทำหนังสือแจ้งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจําจังหวัดนั้น

9. เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

10. เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ต้องดำเนินการปรับปรุงกระบวนการเพื่อลดระยะเวลาและขั้นตอนในการยื่นขออนุญาตใช้น้ำบาดาล

01 งบกลาง

โครงการเพิ่มน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำ เพื่อสนับสนุนแผนปฏิบัติการ ฟื้นฟูเยียวยาเกษตรกรผู้ประสบภัยฝนทิ้งช่วง และอุทกภัย ปี 2562 จำนวน 138 แห่ง

หลักการและเหตุผล

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายให้เกษตรกรรวมกันจัดกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ โดยกำหนดเป้าหมายระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2564 ประมาณ 10 ล้านไร่ ยุทธศาสตร์นี้เป็นการต่อยอดความสำเร็จในการดำเนินการเกี่ยวกับเกษตรแปลงใหญ่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงปี พ.ศ. 2559 - 2562 สามารถทำเกษตรแปลงใหญ่ได้แล้ว 5.52 ล้านไร่ ในสินค้าเกษตรจำนวน 12 ประเภท มีการตั้งกลุ่มสหกรณ์ 122 กลุ่ม ตั้งวิสาหกิจชุมชน 393 กลุ่ม และพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ หรือเกษตรกรสมัยใหม่ได้ จำนวน 345,578 ราย มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรแปลงใหญ่เข้าสู่การผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว ได้แก่ มาตรฐาน GAP จำนวน 115,729 ราย เกษตรอินทรีย์ จำนวน 13,031 ราย มาตรฐาน RSPO (ปาล์มน้ำมัน) จำนวน 2,642 ราย และมาตรฐานอื่นๆ ตามความต้องการของผู้ค้า จำนวน 8,484 ราย

โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเกษตรกรที่ทำเกษตรแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 22,078.49 ล้านบาท โดยการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีหลักคิดเพื่อการมุ่งปรับเปลี่ยนระบบการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรรายย่อย มาสู่การรวมกลุ่มที่สามารถใช้เครื่องมือเครื่องจักรกลมาช่วยในการผลิต เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าถึงเทคโนโลยีและเพิ่มความสามารถในการจัดการทางด้านการผลิตอย่างมืออาชีพ ทำให้คุณภาพสินค้าได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยสามารถเข้าถึงการตลาดและมีอำนาจต่อรองทางการตลาดสูงขึ้น กลไกการขับเคลื่อนเกษตรแปลงใหญ่อยู่ที่การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการผลิตของชุมชนแบบครบวงจร และการเชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกรผู้ประกอบการ สหกรณ์การเกษตร เพื่อให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม แต่การขับเคลื่อนภาคเกษตรกรรม ซึ่งถือเป็นรากฐานของการผลิตในสังคมไทยให้เดินหน้าไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างต้องได้รับการพัฒนาให้ภาคการเกษตรมีมาตรฐานอย่างมั่นคงและยั่งยืน ด้วยการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ควบคู่กับเทคโนโลยี รวมถึงการต่อยอดไปสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรไทยในระยะยาว ปัจจัยสำคัญที่บ่งชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของเกษตรแปลงใหญ่ในระยะยาว คือ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ซึ่งนอกจากจะเกี่ยวข้องกับการลดความเสี่ยงด้านผลผลิตล้นตลาดและราคาตกต่ำแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการจัดสรรและใช้ประโยชน์ในทรัพยากรที่ดิน และการวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้วย ดังนั้น การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นสมาร์ทฟาร์มมิ่งและสมาร์ทกรุป เพื่อเป็นกลไก พร้อมขับเคลื่อนเกษตรแปลงใหญ่สู่สมาร์ทโปรดักส์ ที่สอดคล้องกับความต้องการตลาดหรือผู้บริโภค เพื่อลดต้นทุนผลิต เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีมาตรฐาน จะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้เมื่อมีการสร้างกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสนับสนุนการผลิตในภาคเกษตรกรรมได้อย่างมีรูปธรรม ซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสนับสนุนการผลิตของเกษตรแปลงใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลัก 3 หน่วยงานในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศทำให้เกิดสภาวะภัยแล้ง เกิดการขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตร ส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตรมีปริมาณลดน้อยหรือเสียหายจากสภาวะภัยแล้ง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุนแหล่งน้ำต้นทุนให้กับเกษตรกรเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิตสินค้าให้กับเกษตรกร โดยการจัดหาแหล่งน้ำสำรองในไร่นา และระบบกระจายน้ำพร้อมระบบพลังงานแสงอาทิตย์ ให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ให้สามารถมีน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปี เป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และสร้างความมั่นคงในอาชีพการเกษตรมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การมีแหล่งน้ำที่เพียงพอตลอดปี ยังช่วยสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต วางแผนบริหารจัดการร่วมกัน และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน สามารถลดต้นทุนการผลิต ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นและมีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่งผลให้สามารถจัดการผลผลิตทางการเกษตรได้ตามแผนการผลิตที่รัฐบาลกำหนดไว้

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการเจาะบ่อบาดาลพร้อมระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ในพื้นที่ดำเนินการที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ประสบภัยพิบัติ จำนวน 138 แปลง คิดเป็นพื้นที่ 14,400 ไร่

เป้าหมาย/ชื่อโครงการ	โครงการเพิ่มน้ำต้นทุนเกษตรแปลงใหญ่		รวม
	ปศุสัตว์แปลงใหญ่	นาแปลงใหญ่	
จำนวน (แปลง)	135	3	138
พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	13,500	900	14,400
ปริมาณน้ำต้นทุน (ล้าน ลบ.ม.)	4.35	0.21	4.56
จำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์	1,350	30	1,380

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ พร้อมระบบกระจายน้ำ จำนวนรวม 138 แปลง สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 4.56 ล้าน ลบ.ม./ปี พื้นที่เกษตรกรได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น 14,400 ไร่ ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ 1,380 ครัวเรือน ทั้งนี้ พื้นที่เกษตรกรดังกล่าวสามารถลดความเสี่ยงด้านการขาดแคลนน้ำในการทำนาแปลงใหญ่ ทำปศุสัตว์ และปลูกพืชแปลงใหญ่อื่นๆ โดยมีน้ำบาดาลใช้เป็นแหล่งน้ำเสริมให้น้ำต้นทุนอย่างเพียงพอตลอดทั้งปี

ปัญหาอุปสรรค

-

แนวทางการแก้ไข

-

02

งบกลาง

โครงการสำรวจและพัฒนาน้ำบาดาล เพื่อเสริมแหล่งน้ำดิบภายใต้ โครงการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี 2562/2563

หลักการและเหตุผล

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปี 2562 ไปพลางก่อน ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เสนอสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่ายในโครงการปฏิบัติการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำในช่วง ฤดูแล้ง ปี 2562/63 เพื่อเป็นการป้องกันบรรเทาและแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคที่มีความเสี่ยงก่อให้เกิด ความเสียหายและผลกระทบเป็นวงกว้าง ในฤดูแล้ง ปี 2562/2563 ได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ โดยกรมทรัพยากร น้ำบาดาลได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 43 จังหวัด จำนวน 704 โครงการ วงเงินงบประมาณ 832,339,200 บาท ภายหลังสำนักงบประมาณพิจารณาอนุมัติจัดสรรงบประมาณให้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล วงเงิน 826,300,000 บาท

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำ “โครงการสำรวจและพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อเสริมแหล่งน้ำดิบ” เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ในฤดูแล้ง ปี 2562/2563 นี้ ซึ่งจะช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำที่อยู่นอกเขตการให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค ให้น้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคได้อย่างพอเพียงตลอดฤดูแล้ง อีกทั้งยังช่วยสร้างความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนด้วย

ผลสำเร็จของโครงการ

สามารถเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลพร้อมก่อสร้างระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ในหมู่บ้านเป้าหมาย 704 แห่ง ที่ขาดแคลนน้ำ ระบบประปาเดิมมีน้ำต้นทุนไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา และมีจุดให้บริการน้ำแก่ประชาชนในภาวะ ประสบปัญหาภัยแล้งแล้วเสร็จ จำนวน 612 แห่ง อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน 78 แห่ง และยกเลิกพื้นที่ดำเนินการเนื่องจาก ไม่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำและไม่มีศักยภาพน้ำบาดาล จำนวน 14 แห่ง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. หมู่บ้านในพื้นที่ขาดแคลนน้ำ/เสี่ยงประสบปัญหาภัยแล้ง/แหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปาไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคได้รับการแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้น
2. มีจุดให้บริการน้ำแก่ประชาชนในภาวะประสบปัญหาภัยแล้งเพิ่มขึ้น จำนวน 612 แห่ง
3. พัฒนาน้ำบาดาล จำนวน 612 บ่อ ปริมาณน้ำรวม 26,805,600 ลูกบาศก์เมตรต่อปี ประชาชนได้รับประโยชน์ 91,800 ครัวเรือน

ปัญหาอุปสรรค

1. ต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินโครงการ เนื่องจากไม่มีความพร้อมด้านพื้นที่ไม่มีศักยภาพน้ำบาดาล (น้ำเค็ม, น้ำน้อย) และไม่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ จำนวน 58 แห่ง
2. ยกเลิกสถานที่ดำเนินโครงการเนื่องจากไม่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำและไม่มีศักยภาพน้ำบาดาล จำนวน 14 แห่ง

แนวทางการแก้ไข

เร่งรัดการขอความเห็นชอบการเปลี่ยนแปลงสถานที่และยกเลิกสถานที่ดำเนินโครงการจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในกรณีเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินการภายใต้ตำบลเดิม และต้องทำความเข้าใจกับสำนักงานประมาณกรณีเปลี่ยนแปลงสถานที่ โดยที่ตั้งโครงการเปลี่ยนแปลงไปจากตำบลเดิม ตามขั้นตอน ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. ประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อหาพื้นที่มีศักยภาพน้ำบาดาลเพียงพอต่อการพัฒนาในโครงการฯ
2. สร้างความเข้าใจ ชี้แจง แนะนำให้ประชาชนในพื้นที่น้ำบาดาลศักยภาพต่ำ สามารถใช้น้ำบาดาลร่วมกับพื้นที่มี ศักยภาพน้ำบาดาล
3. รวบรวมเอกสารหลักฐานเพื่อดำเนินการขออนุมัติเปลี่ยนแปลงสถานที่ เพื่อสามารถดำเนินงานโครงการฯ ให้แล้วเสร็จ ตามวัตถุประสงค์

03 งบกลาง

โครงการพัฒนาน้ำบาดาล เพื่อเสริมความมั่นคงระดับชุมชน

หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์น้ำฤดูแล้ง ปี 2562/2563 ซึ่งมีแนวโน้มค่อนข้างวิกฤตช่วงกลางปี 2562 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2563 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คาดการณ์ว่าปริมาณฝนที่จะตกจะต่ำกว่าปกติ 50% ในขณะที่ปริมาณน้ำจากแหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีแนวโน้มที่จะลดลงอยู่ในเกณฑ์เฝ้าระวังน้ำน้อยส่งผลให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนทำให้มีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาวิกฤตภัยแล้งอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการอุปโภคบริโภค ต้องดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการใช้น้ำของประชาชนในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งได้อย่างทันท่วงที

น้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำซึ่งกักเก็บน้ำไว้ใต้ดินในซึ่งมีปริมาณมาก จึงเป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และเพิ่มความมั่นคงของการเข้าถึงแหล่งน้ำ เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ยามเกิดสภาวะภัยพิบัติ และแก้ปัญหาวิกฤตภัยแล้งได้อย่างรวดเร็วและทันท่วงที กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดหาแหล่งน้ำบาดาล จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อเสริมความมั่นคงระดับชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และเพิ่มความมั่นคงในการใช้น้ำของประชาชนอย่างพอเพียง

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการเจาะและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลพร้อมติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ติดตั้งหอดักเก็บน้ำ และจุดจ่ายน้ำในหมู่บ้านเป้าหมายที่ขาดแคลนน้ำ และเสี่ยงประสบปัญหาภัยแล้ง จำนวน 70 แห่ง เพื่อเป็นแหล่งน้ำเสริมให้กับประชาชนมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค อันเนื่องมาจากประสบปัญหาภัยแล้ง หรือประสบภาวะฝนตกน้อยเสี่ยงขาดแคลนน้ำ และเพิ่มจุดให้บริการน้ำแก่ประชาชนในสภาวะประสบปัญหาภัยแล้ง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

สามารถแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำในพื้นที่ขาดแคลนเสี่ยงประสบปัญหาภัยแล้ง แหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคให้สมบูรณ์ขึ้น รวมทั้งบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในภาวะเร่งด่วนให้แก่ประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงได้อย่างทัน่วงที

ปัญหาอุปสรรค

- 1) การเจาะสำรวจบ่อน้ำบาดาลแล้วได้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาขึ้นมาใช้อุปโภคบริโภค
- 2) มีการยกเลิกสถานที่ดำเนินโครงการเนื่องจากไม่มีพื้นที่ก่อสร้างระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์
- 3) มีการแก้ไขปรับปรุงแบบโครงสร้างและแผงรั้ว เนื่องจากสถานที่ก่อสร้างมีจำกัด ไม่สามารถติดตั้งแบบตามที่กำหนดได้

แนวทางการแก้ไข

- 1) ดำเนินการสำรวจพื้นที่เพิ่มเติม และเจาะสำรวจเพื่อให้ได้ปริมาณน้ำที่จะสามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้อย่างเพียงพอ
- 2) ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณายกเลิกสถานที่ดำเนินโครงการในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมหรือมีศักยภาพน้ำไม่เพียงพอในการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้อุปโภคบริโภค
- 3) คณะกรรมการกำหนดขอบเขตงานก่อสร้างฯ ตรวจสอบข้อเท็จจริงการแก้ไขปรับปรุงแบบโครงสร้างและแผงรั้วตามที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุแจ้ง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับพื้นที่ก่อสร้าง

01

เงินนอก งบประมาณ

โครงการพัฒนาน้ำบาดาล

สนับสนุนน้ำดื่มสะอาดสำหรับสถานศึกษา
และชุมชนในถิ่นทุรกันดารเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในโอกาสมหามงคล พระราชพิธี
บรมราชาภิเษก

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งในสถานศึกษาทุกแห่งต้องมีปัจจัยพื้นฐานในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการดำรงชีวิต น้ำเป็นตัวบ่งบอกถึงระดับคุณภาพชีวิต และสุขภาพอนามัยของประชาชน การที่ร่างกายขาดน้ำหรือได้รับน้ำสะอาดไม่เพียงพอทำให้ส่งผลต่อร่างกาย และสมอง หากแหล่งน้ำที่มีอยู่นั้นมีปริมาณไม่เพียงพอหรือขาดคุณภาพที่เหมาะสมตามมาตรฐานจะทำให้ ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้เต็มที่เทียบเท่ากับสถานศึกษาและชุมชนที่มีความพร้อมทางด้านคุณภาพน้ำที่ดีได้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต่อไปได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก รวมถึงสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมอันเนื่องมาจากพระราชปณิธานพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาน้ำบาดาลสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดสำหรับสถานศึกษาและชุมชนในถิ่นทุรกันดาร เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาระบบน้ำดื่มสะอาดให้กับสถานศึกษาและชุมชนในท้องถิ่นทุรกันดาร ที่ยังคงประสบปัญหาน้ำดื่ม น้ำใช้ ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำบาดาลให้กับสถานศึกษาและชุมชน เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนักรู้ เกิดการอนุรักษ์ และวางแผนแหล่งน้ำบาดาล

การพัฒนาระบบน้ำดื่มสะอาดให้กับสถานศึกษาและชุมชนนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนระบบน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้บรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำดื่มสะอาดในสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบไปได้อย่างมาก แต่การดำเนินงานทุกโครงการย่อมมีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดบางประการ เช่น อยู่ในพื้นที่หาน้ำยาก เจาะน้ำบาดาลแล้วแต่ไม่พบชั้นน้ำ จึงไม่สามารถดำเนินโครงการฯ ต่อไปได้ โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนน้อยกว่าเงื่อนไขที่โครงการฯ กำหนด รวมทั้งโรงเรียนที่อยู่นอกสังกัด สพฐ. ที่แม้จะมีความต้องการรับการสนับสนุนระบบน้ำดื่มสะอาด แต่ไม่สามารถดำเนินการให้ได้ โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล โรงเรียนและชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ขาดแคลนช่างก่อสร้างที่ชำนาญงาน และการเข้าพื้นที่เป็นเรื่องอันตราย นั้นหมายความว่า ยังมีสถานศึกษาและชุมชนอีกมากที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนระบบน้ำดื่มสะอาด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพื้นที่ในท้องถิ่นทุรกันดาร

ดังนั้น เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมอันเนื่องมาจากพระราชปณิธาน พระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาน้ำบาดาลสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดสำหรับสถานศึกษาและชุมชนในถิ่นทุรกันดาร เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เพื่อเป็นการบรรเทาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค ภายในสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่โครงการพัฒนาน้ำบาดาลสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดสำหรับสถานศึกษาและชุมชนในถิ่นทุรกันดาร เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จำนวน 67 แห่ง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

แหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่โครงการพัฒนาน้ำบาดาลสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดสำหรับสถานศึกษาและชุมชนในถิ่นทุรกันดาร เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จำนวน 5 แห่ง ได้รับการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ก่อสร้างระบบน้ำดื่มสะอาดตามความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีน้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค และทำการอย่างเพียงพอ

ปัญหาอุปสรรค -

แนวทางการแก้ไข -

02 เงินนอก งบประมาณ

โครงการศึกษาสำรวจ จุดจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน ตามถนนสายหลักทั่วประเทศ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยประสบกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) ที่เกิดขึ้นในทุกภาค โดยเฉพาะความแห้งแล้งที่เป็นภัยธรรมชาติประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลางของประเทศไทย เพราะเป็นบริเวณที่อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เข้าไปไม่ถึง ทำให้เกิดความขาดแคลนน้ำ ทั้งน้ำอุปโภคบริโภค ซึ่งหากปีใดที่ไม่มีพายุเคลื่อนผ่านเลยก็จะก่อให้เกิดความแห้งแล้งรุนแรงมากขึ้น อันเนื่องมาจาก ฝนทิ้งช่วงยาวนาน โดยภัยแล้งที่เกิดขึ้นทุกปีจะอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายนต่อเนื่องถึงเดือนกรกฎาคม ในช่วงดังกล่าวพืชไร่ ที่เพาะปลูกจะขาดน้ำได้รับความเสียหาย มนุษย์ สัตว์ ขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ ส่งผลกระทบต่อการค้าทางชีพ รวมถึงด้านเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งนี้ ความรุนแรงจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น ความชื้นในอากาศ ความชื้นในดิน ระยะเวลาที่เกิดความแห้งแล้ง และขนาดของพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง โดยเฉพาะหมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปา หรือมีระบบประปาแล้ว แต่เป็นระบบประปาผิวดินจะขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคมากที่สุด ประชาชนที่มีรายได้น้อยก็จะคอย รับความช่วยเหลือจากทางราชการ ส่วนประชาชนที่พอมีรายได้ก็จะไปซื้อน้ำจากแหล่งน้ำอื่น

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงแหล่งน้ำ อีกทั้งเมื่อเกิดสภาวะภัยพิบัติที่มีผล ให้ประชาชนขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค จึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาสำรวจความเหมาะสม ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพน้ำบาดาล เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพน้ำบาดาลที่เหมาะสมสำหรับการบริการประชาชนเป็นจุดจ่ายน้ำบาดาล รวมถึงจัดทำเป็นจุดประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาลในพื้นที่ และประวัติความเป็นมาของแหล่งน้ำบาดาลใน พื้นที่ให้กับประชาชนในพื้นที่และประชาชนที่สัญจรไปมาบนถนนสายหลักที่มาใช้บริการ โดยการจัดทำ “โครงการศึกษาสำรวจ จุดจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน ตามถนนสายหลักทั่วประเทศ”

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่โครงการศึกษาสำรวจจุดจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน ตามถนนสายหลักทั่วประเทศ จำนวน 24 แห่ง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

แหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่โครงการศึกษาสำรวจจุดจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน ตามถนนสายหลักทั่วประเทศจำนวน 24 แห่ง ได้รับการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ก่อสร้างระบบน้ำดื่มสะอาดตามความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีน้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคและทำการอย่างเพียงพอ

ปัญหาอุปสรรค

1. ระบบโซล่าเซลล์ในการสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ในวันที่มีแสงอาทิตย์ไม่เพียงพอส่งผลกระทบต่อ การสูบน้ำดิบ เนื่องจากมีผู้ใช้น้ำจำนวนมากทำให้ผลิตน้ำได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
2. ค่าไฟฟ้าในระบบผลิตน้ำดื่ม เนื่องจากระบบจัดเก็บค่าใช้น้ำไม่มีจึงเกิดปัญหากับท้องถิ่น

แนวทางการแก้ไข

1. ติดตั้งระบบสูบน้ำแบบ 2 ระบบ 1. ระบบโซล่าเซลล์พลังงานแสงอาทิตย์ 2. ระบบไฟฟ้า
2. ตั้งกลุ่มผู้ดูแลท้องถิ่นเพื่อเก็บค่าใช้น้ำ และหาวิธีการควบคุมการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค เช่น การเก็บเงินค่าใช้น้ำ หรือทำ MOU กับกรมไฟฟ้า

03

เงินนอก งบประมาณ

โครงการศึกษาเทคนิคการเจาะ และก่อสร้างบ่อน้ำบาดาลขนาดใหญ่

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างมากในหลายพื้นที่ เป็นผลเนื่องมาจากสภาวะฝนแล้งมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จากสถานการณ์ดังกล่าวคาดการณ์ว่าจะมีความรุนแรงต่อเนื่องยาวไปถึงประมาณช่วงกลางปี พ.ศ. 2563 ซึ่งสถานการณ์ภัยแล้งเช่นนี้ ประกอบกับการสูบน้ำใช้ในบริเวณต้นแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น จังหวัดนครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท และจังหวัดสิงห์บุรี ส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำต้นทุนจากแม่น้ำในการผลิตประปาเพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภคในครัวเรือนมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันยังเกิดสถานการณ์น้ำทะเลหนุนสูงจึงเกิดการรุกล้ำของน้ำเค็มเข้ามาปนเปื้อนในบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาและในชั้นน้ำบาดาลจืด การผลักดันน้ำทะเลด้วยมวลน้ำทางธรรมชาติมีปริมาณไม่เพียงพอจึงทำให้ระดับน้ำทะเลหนุนสูงขึ้น น้ำเค็มบางส่วนจึงได้เข้ามาเจือปนในกระบวนการผลิตน้ำประปาและเกิดปัญหาน้ำประปาเค็มและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกับประชาชนโดยครอบคลุมหลายพื้นที่ของกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล

การแก้ปัญหาดังกล่าวนี้สามารถทำได้หลากหลายวิธี ซึ่งหนึ่งในวิธีการที่เสนอคือการลดปริมาณการใช้น้ำจากผิวดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแม่น้ำสายหลัก ปรับเปลี่ยนมาใช้น้ำจากการพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินทดแทน ซึ่งมีความเหมาะสมทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่บริเวณพื้นที่ตามแนวแม่น้ำสายหลัก เป็นระบบสูบน้ำผสมผสานระหว่างน้ำบาดาลที่กักเก็บในตะกอนหินร่วนน้ำพัดพาและน้ำในแม่น้ำที่ซึมผ่านชั้นกรวดทรายสู่ชั้นน้ำบาดาลสามารถให้น้ำได้ในปริมาณมาก ซึ่งจะช่วยลดปัญหาเรื่องการสูบน้ำจากแหล่งน้ำบริเวณต้นแม่น้ำเจ้าพระยาได้ จึงทำให้ต้นทุนน้ำจืดในแม่น้ำมีปริมาณตามธรรมชาติมากเพียงพอที่จะผลักดันน้ำทะเลที่หนุนสูงนั้นให้ลดระดับลง ส่งผลให้การรุกคืบของน้ำทะเลลดลงอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งน้ำที่ได้จากชั้นน้ำบาดาลดังกล่าวยังมีคุณภาพที่ดีเนื่องจากผ่านกระบวนการกรองและปรับปรุงคุณภาพโดยธรรมชาติ โดยวิธีการนี้จะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการผลิตน้ำและเหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภคเป็นอย่างมาก

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (Riverbank Filtration) หรือ RBF ทั่วประเทศไทย เพื่อคัดเลือกพื้นที่ศักยภาพการพัฒนาระบบ RBF โดยพิจารณาจากศักยภาพระดับลุ่มน้ำ มีลักษณะทางธรณีวิทยาที่เหมาะสม และศักยภาพชั้นรายละเอียดโดยพิจารณาจากตัวแปร ได้แก่ ด้านอุทกวิทยา อุทกธรณีวิทยา คุณภาพน้ำ การใช้ที่ดิน และการผลิตประปา (ประปาภูมิภาค) รวมถึงความต้องการใช้น้ำและความเหมาะสมทางเศรษฐศาสตร์ในแต่ละพื้นที่ ผลจากการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้พื้นที่ศักยภาพชั้นรายละเอียดสำหรับการพัฒนาระบบ RBF ซึ่งหนึ่งในพื้นที่ดังกล่าวครอบคลุมพื้นที่ของตำบลหาดท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีลักษณะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง และตำบลวังน้ำซับ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มอยู่ใกล้เป็นแม่น้ำท่าจีน พื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะของแม่น้ำที่มีการสะสมตัวของตะกอนกรวดทราย ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาระบบ RBF

จากการศึกษาพื้นที่อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท เมื่อนำข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ลักษณะท้องน้ำ อัตราการซึมผ่านตะกอนท้องน้ำ การสำรวจหน้าตัดของแม่น้ำเจ้าพระยา คุณภาพน้ำผิวดิน และลักษณะทางอุทกธรณีวิทยา (บ่อน้ำบาดาล

ข้อมูลสื่อบทสื่อบปริมาณน้ำ การติดตามระดับน้ำบาดาล) ลักษณะของชั้นตะกอนน้ำพายุปัจจุบัน ประกอบด้วย ทราย กรวดขนาดต่างๆ แทรกสลับด้วยชั้นดินเหนียว มาทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อสร้างตาข่ายการไหลของน้ำบาดาล จัดทำแผนที่อุทกธรณีวิทยาและภาพตัดขวางอุทกธรณีวิทยา จำนวน 3 แนว พบว่า พื้นที่รองรับด้วยตะกอนดินเหนียวหนา ประมาณ 4-12 เมตร ถัดลงไปเป็นตะกอนกรวดทรายหนาประมาณ 32-37 เมตร พบเลนส์ของดินเหนียวแทรกใน ชั้นกรวดทราย โดยกรวดทรายบริเวณท้องน้ำมีความต่อเนื่องกับชั้นกรวดทรายที่เป็นชั้นหินให้น้ำ ซึ่งมีลักษณะการกระจาย ตัวของตะกอนแบบสม่ำเสมอ ทิศทางการไหลหลักของน้ำบาดาลมีการไหลจากด้านทิศเหนือ ตะวันออก และตะวันตก ไปยัง ตอนกลางของพื้นที่ตามลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และไหลลงสู่พื้นที่ทางด้านทิศใต้ จากผลการสื่อบทสื่อบพบว่ามีความสัมพันธ์ การยอมให้น้ำซึมผ่าน 5-27 เมตรต่อวัน และในพื้นที่อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี รองรับด้วยชั้นทราย กรวด แทรกสลับด้วยดินเหนียว มีความหนาของชั้นกรวดทราย ประมาณ 30-40 เมตร สามารถพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาเป็น แหล่งน้ำขนาดใหญ่ได้

อดีตจนถึงปัจจุบัน กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลโดยการเจาะและก่อสร้าง บ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 150 มิลลิเมตร (6 นิ้ว) ถึง 200 มิลลิเมตร (8 นิ้ว) ซึ่งพบว่าบ่อน้ำบาดาลขนาด ดังกล่าวมีประสิทธิภาพการรับน้ำได้ในปริมาณหนึ่งเท่านั้น หากเปรียบเทียบกับศักยภาพน้ำบาดาลในบางพื้นที่พบว่า ยังสามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้อีกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งบ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเล็กยังไม่สามารถติดตั้งเครื่องสูบ น้ำบาดาลที่มีขนาดใหญ่และมีอัตราการสูบน้ำที่สูงได้ เนื่องจากขนาดวัสดุประกอบของเครื่องสูบมีขนาดใหญ่กว่าหรือ ใกล้เคียงกับขนาดบ่อน้ำบาดาล จึงทำให้การนำน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ประโยชน์ในบางพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับศักยภาพ น้ำบาดาลที่มีอยู่ ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงมีแนวคิดในการศึกษาเทคนิคการเจาะและก่อสร้างบ่อน้ำบาดาล ขนาดใหญ่ ที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 600 มิลลิเมตร (24 นิ้ว) เพื่อจะได้เป็นต้นแบบและเป็นมาตรฐานใหม่สำหรับการก่อสร้าง บ่อน้ำบาดาลของหน่วยงาน รวมทั้งยังสามารถนำมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบความคุ้มค่าและรูปแบบการบริหารจัดการของ ระบบบ่อน้ำบาดาลขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย

จากข้อมูลผลการศึกษาในอดีตและการขาดแคลนน้ำดิบในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ทั้งสองแห่งนั้นมีสภาพทางอุทกธรณีวิทยา ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และค่าทางชลศาสตร์ของชั้นน้ำบาดาลที่เหมาะสมต่อการพัฒนาน้ำบาดาลและก่อสร้างบ่อ น้ำบาดาลขนาดใหญ่ ประกอบกับผลกระทบจากภัยแล้งที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี ทำให้ประชาชนมีแหล่งน้ำต้นทุนน้ำดิบ ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลในฐานะหน่วยงานที่มีวิสัยทัศน์เพื่อ “มุ่งสู่การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำบาดาลเชิงพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงด้านน้ำและการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ภายในปี 2580” จึงต้องให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการนำระบบบ่อน้ำบาดาลขนาดใหญ่เข้าไปใช้ในพื้นที่ดังกล่าว พร้อมกับการออกแบบและจัดทำระบบส่งจ่ายน้ำให้กับระบบประปาหมู่บ้าน เป็นแหล่งน้ำเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน และ สามารถส่งไปยังพื้นที่ขาดแคลนน้ำในระยะไกลได้อีกด้วย พร้อมทั้งยังสามารถนำน้ำมาใช้สำหรับทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในบริเวณพื้นที่โดยรอบได้อีกทางหนึ่งด้วย เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำให้แก่ประชาชน ให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอ เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการจัดการน้ำบาดาลร่วมกับ น้ำผิวดินอย่างเป็นระบบและยั่งยืนต่อไป

ผลสำเร็จของโครงการ

จำนวน 2 แห่ง ในพื้นที่ จ.ชัยนาท และสุพรรณบุรี

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

โครงการศึกษาเทคนิคการเจาะและก่อสร้างบ่อน้ำบาดาลขนาดใหญ่ช่วยเสริมแหล่งประปาเดิมให้กับประชาชนช่วงฤดูแล้งและช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ที่ไม่มีระบบประปาครอบคลุมทั้งได้ตำบล

ปัญหาอุปสรรค

1. พื้นที่ไม่มีศักยภาพ
2. แบบก่อสร้างไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกับคุณภาพน้ำบาดาล
3. คุณภาพน้ำบาดาลไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้อุปโภคบริโภค
4. ออกแบบเครื่องสูบน้ำก่อนดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาล
5. วัตถุประสงค์ของโครงการไม่ชัดเจน
6. กำหนดระยะการวางท่อกรองน้ำไม่เป็นไปตามลักษณะชั้นน้ำ
7. การดำเนินงานอยู่ในช่วงการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

แนวทางการแก้ไข

1. ขออนุมัติเปลี่ยนแปลงพื้นที่
2. ขอปรับปรุงแก้ไขแบบ
3. ออกแบบระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำเพิ่มเติมจากแบบเดิม
4. ควรสุบทดสอบปริมาณน้ำก่อนออกแบบเครื่องสูบน้ำ
5. ควรกำหนดวัตถุประสงค์โครงการให้ชัดเจน
6. ควรกำหนดระยะท่อกรองน้ำตามลักษณะของชั้นน้ำ
7. ดำเนินงานอื่นๆ ในส่วนที่ไม่ได้รับผลกระทบ

04

เงินนอก งบประมาณ

โครงการศึกษาการพัฒนาบ่อน้ำบาดาล เพื่อการเกษตรแปลงใหญ่

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศในหลายๆ ด้าน ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ซึ่งเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อประเทศไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) สำหรับในภาคการเกษตรในมหาภาคจะเห็นได้ชัดว่าราคาพืชผลทางการเกษตรมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นอย่างมาก ในขณะที่ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลิตผลการผลิตต่ำ โดยที่การใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย รายได้เกษตรกรยังอยู่ในระดับต่ำกว่าสาขาการผลิตและบริการอื่นๆ มาก ประกอบกับคุณภาพดินแย่ง มีการใช้ดินไม่เหมาะสม และการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบ สาขาเกษตรยังต้องเผชิญกับความผันผวนทางสภาพภูมิอากาศและราคาสินค้า โดยไม่มีระบบประกันความเสี่ยงที่เหมาะสม

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการ “โครงการนาร่องการศึกษาการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร” ในปี 2553 โดยรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อนำร่องการศึกษารูปแบบการใช้ น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรให้เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และเพื่อให้เกิดต้นแบบของการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากร น้ำบาดาล ซึ่งจากความสำเร็จดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้นำมาต่อยอด “โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร” ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562) ได้ดำเนินการไปแล้วทั้งสิ้นกว่า 7,000 แห่ง คิดเป็นพื้นที่ได้รับประโยชน์กว่า 400,000 ไร่ เกษตรกรผู้ได้รับประโยชน์กว่า 40,000 ราย และได้ปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรไม่น้อยกว่า 320 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินการโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร จะพบว่ายังมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็น “เกษตรแปลงใหญ่” ที่ทั้งประชาชนและรัฐบาลต้องการให้มีการพัฒนาเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือ

อีกทั้งยังพบอีกว่า การบริหารจัดการโครงการของกรมส่วนใหญ่ ยังต้องการองค์ความรู้เพิ่มในการบริหารจัดการแบบกลุ่ม รวมถึงข้อจำกัดทางการบริหารที่เกิดการแย่งน้ำกัน จากการที่ปริมาณกักเก็บน้ำไว้เป็นแหล่งน้ำสำรองไม่เพียงพอ ยามฉุกเฉิน และการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจัดทำ “โครงการนาร่องการศึกษาการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อเกษตรแปลงใหญ่” โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะสร้างแนวทางที่จะช่วยให้เกษตรกรไทยแก้ปัญหาความยากจน ลดปัญหาด้านสังคมการย้ายถิ่นฐาน และส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรมให้มีความมั่นคง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาศักยภาพน้ำบาดาลเบื้องต้นของพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่
2. เพื่อศึกษารูปแบบการออกแบบระบบกระจายน้ำบาดาลเพื่อสมดุลระหว่างความต้องการและศักยภาพน้ำบาดาลที่มีสำหรับการเกษตรแบบแปลงใหญ่
3. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาลในลักษณะเกษตรแบบแปลงใหญ่ และส่งเสริมให้การใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลเป็นไปอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน
4. เพื่อนำข้อมูลการศึกษาไปต่อยอดหรือดำเนินการต่อไปในโครงการพัฒนาน้ำบาดาลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

1. สำรวจพื้นที่ที่มีความเหมาะสม พร้อมทั้งออกแบบระบบกระจายน้ำ สำหรับการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 60 แห่ง
2. เจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล พร้อมก่อสร้างระบบกระจายน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 6 แห่ง
3. เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาลในลักษณะเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้การใช้ประโยชน์น้ำบาดาลเป็นไปอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

ผลสำเร็จของโครงการ

1. สำรวจพื้นที่เป้าหมายจำนวน 60 พื้นที่
2. ก่อสร้างระบบกระจายน้ำจำนวน 6 แห่ง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. พัฒนาน้ำบาดาลและก่อสร้างระบบกระจายน้ำบาดาลที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ลักษณะพืชที่ปลูก และมีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด
2. การเพิ่มขึ้นของรายได้เกษตรกร
3. เกิดการบริหารจัดการน้ำบาดาลแบบเกษตรแปลงใหญ่อย่างเป็นระบบ คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ลดผลกระทบที่จะเกิดกับชั้นน้ำบาดาล และเป็นการอนุรักษ์น้ำบาดาลให้มีใช้อย่างยั่งยืน

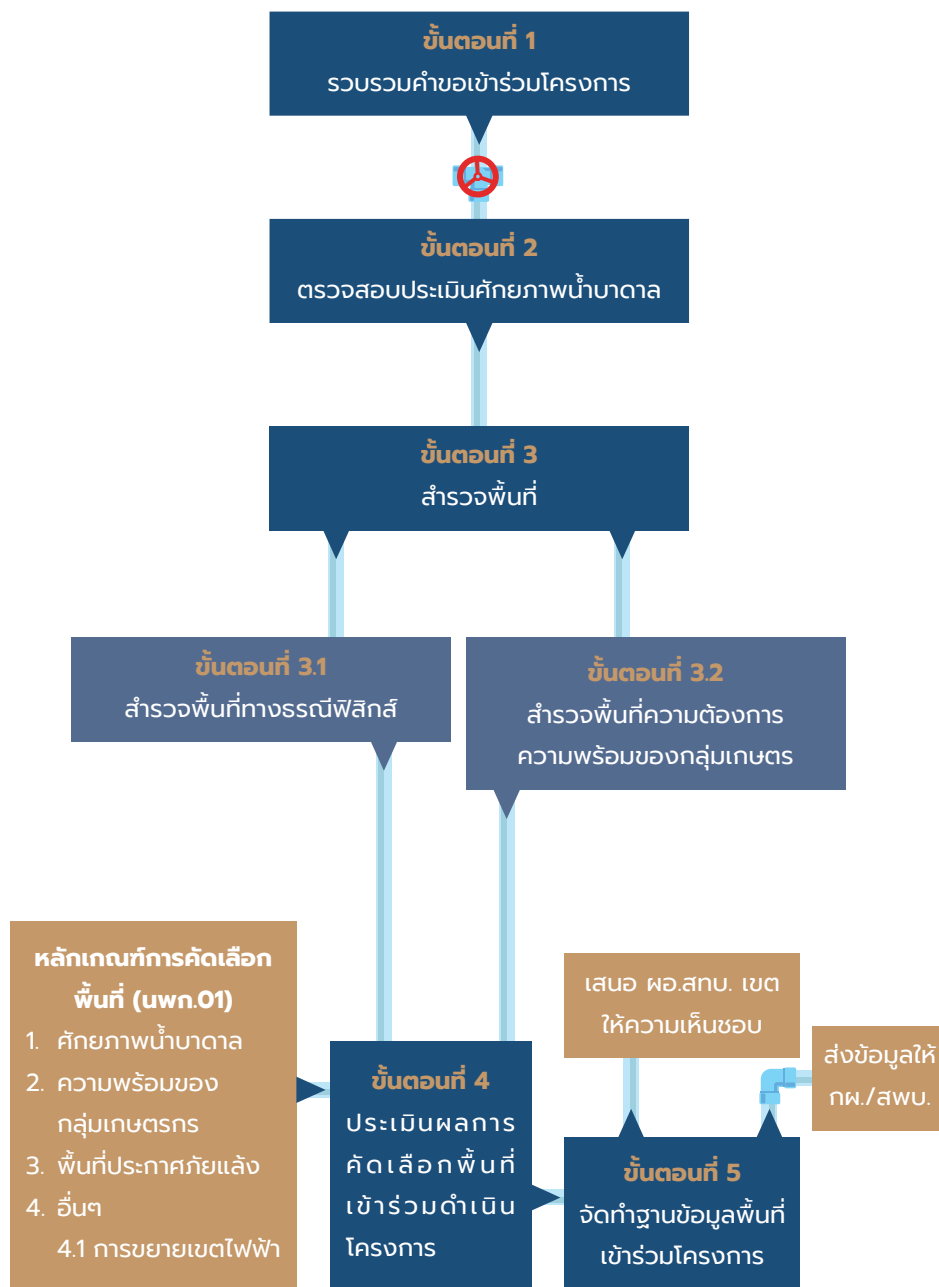
ปัญหาอุปสรรค

1. การใช้พื้นที่ก่อสร้างมาก ทำให้ยากต่อการบริจาคน้ำที่ก่อสร้าง
2. การใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์มีข้อจำกัดในการสูบน้ำได้เฉพาะเวลากลางวันและช่วงที่มีแสงแดด
3. พื้นที่เข้าร่วมโครงการจำนวนมาก ระดับไม่สม่ำเสมอ ทำให้การส่งน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีความยากและแรงดันน้ำปลายระบบน้อย

แนวทางการแก้ไข

1. การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้น้ำให้ครอบคลุมพื้นที่
2. ควรมีระบบไฟฟ้าเสริมในเวลาที่มีระบบพลังงานแสงอาทิตย์ไม่ทำงาน เพื่อการใช้งานโครงการให้ต่อเนื่อง
3. การร่วมมือกันทุกภาคส่วน ทั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เกษตรอำเภอ รวมทั้งธนาคารเพื่อการเกษตร สถานีศึกษาที่ให้ความรู้

05

เงินนอก งบประมาณ

โครงการศึกษาการพัฒนาบ่อน้ำบาดาล เพื่อความมั่นคงระดับชุมชน

หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์น้ำฤดูแล้ง ปี 2562/2563 ซึ่งมีแนวโน้มค่อนข้างวิกฤตช่วงกลางปี 2562 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2563 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ คาดการณ์ว่าปริมาณฝนที่จะตกจะต่ำกว่าปกติ 50% ในขณะที่ปริมาณน้ำจากแหล่งน้ำขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะลดลง อยู่ในเกณฑ์เฝ้าระวังน้ำน้อย ต้องรักษาไว้เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างเพียงพอสำหรับ 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ เพื่อการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศ และผลิตต้นน้ำเค็ม ส่งผลให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ทำให้มีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาวิกฤตภัยแล้งอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการอุปโภคบริโภคต้องดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการใช้น้ำของประชาชนในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งได้อย่างทันท่วงที

อีกทั้งความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มากขึ้น ทำให้การขยายตัวของความเป็นเมืองมากขึ้น ชุมชนมีขนาดใหญ่ขึ้น ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจึงมากขึ้นตามไปด้วย ปัญหาเรื่องน้ำจึงเป็นปัญหาที่ได้รับ ความสำคัญเป็นลำดับแรกๆ เนื่องจากวิกฤตด้านน้ำมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ประเทศที่ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ดี และไม่มีความมั่นคงในด้านน้ำ จะพบกับอุปสรรคและข้อจำกัดต่างๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น การสร้างความมั่นคงทางด้านน้ำ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเพิ่มความมั่นคงของการเข้าถึงแหล่งน้ำ อีกทั้งเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนยามเกิดสภาวะภัยพิบัติ จึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาสำรวจความเหมาะสม ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ น้ำบาดาล เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพน้ำบาดาลที่เหมาะสมสำหรับการวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน และเตรียมพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต จึงเห็นควรจัดทำ “โครงการศึกษาการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อ ความมั่นคงระดับชุมชน”

ผลสำเร็จของโครงการ

ดำเนินการศึกษา สำรวจ และพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามเป้าหมายของโครงการในพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลเหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ จำนวน 279 แห่ง และนำบ่อสำรวจไปต่อยอดเป็นบ่อผลิต และนำข้อมูลด้านอุทกธรณีวิทยาที่ได้ไปใช้ในการออกแบบ เตรียมความพร้อมด้านการเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ ในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนระดับชุมชน สำหรับโครงการพัฒนา น้ำบาดาลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีข้อมูลพื้นที่แหล่งน้ำบาดาลที่มีศักยภาพน้ำบาดาลเหมาะสม ทั้งปริมาณและคุณภาพสำหรับใช้ในการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในการเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และนำไปต่อยอดเป็นบ่อผลิตเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนระดับชุมชน

ปัญหาอุปสรรค

การเจาะสำรวจบ่อน้ำบาดาลแล้วได้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ สำหรับการพัฒนาขึ้นมาใช้อุปโภคบริโภค และในบางพื้นที่ประสบปัญหาน้ำบาดาลกร่อยเค็ม

แนวทางการแก้ไข

ทำการเจาะสำรวจเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับพื้นที่

06

เงินนอก งบประมาณ

โครงการศึกษาความเหมาะสม ของรูปแบบการส่งน้ำบาดาลระยะไกล เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก

หลักการและเหตุผล

พื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกส่วนใหญ่จะประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่มีปัญหาคุณภาพน้ำกร่อย เค็ม และหาน้ำยาก ทำให้บางพื้นที่มีความขาดแคลนน้ำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของประชากร ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน 1,400 หลังคาเรือน จำนวนประชากรประมาณ 5,000 คน มักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง และพื้นที่ที่อยู่ติดทะเลอ่าวไทยจะประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำตลอดทั้งปี เนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำบาดาลกร่อย เค็ม แหล่งน้ำผิวดินมีไม่เพียงพอ ในบางช่วงคุณภาพน้ำผิวดินกร่อยมากถึงเค็ม ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรีได้พยายามแก้ไขปัญหาด้วยการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ประโยชน์ร่วมกับน้ำผิวดินในพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาล แต่ขาดความรู้ความชำนาญด้านการออกแบบระบบประปาบาดาล ทำให้ระบบประปาบาดาลในหมู่บ้านชำรุดเสียหาย ไม่สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพสำหรับหมู่บ้านที่หาน้ำยาก ต้องสูบน้ำผิวดินจากตำบลโขมง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดจันทบุรี ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ส่งเข้ามาใช้ภายในหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันน้ำจากตำบลโขมงมีคุณภาพกร่อยมากถึงเค็ม ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ส่วนหมู่บ้านหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีพื้นที่ติดทะเล เทศบาลตำบลสนามไชย จะสูบน้ำจากระบบประปาหมู่บ้านที่มีอยู่และสามารถใช้งานได้ดี ซึ่งทั้งตำบลมีอยู่เพียงระบบเดียว สูบน้ำบาดาลใส่รถบรรทุกน้ำของเทศบาล ไปแจกจ่ายให้กับบ้านเรือนและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณ 300,000-400,000 บาทต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัญหาความขาดแคลนน้ำในพื้นที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบทั้งต่อชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น หาดคังวิมาน เนินนางพญา หมู่บ้านชาวประมง และหาดเก็บตะวัน นอกจากนี้ ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ยังเป็นที่ตั้งของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 444 ไร่ มีความต้องการใช้น้ำประมาณ 30 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 9 (ระยอง) ได้ดำเนินการสำรวจแหล่งน้ำบาดาล โดยอาศัยข้อมูลจากบ่อน้ำบาดาลข้างเคียงประกอบการสำรวจธรณีฟิสิกส์เบื้องต้น พบว่าพื้นที่ตำบลสนามไชย อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี มีบริเวณที่มีศักยภาพน้ำบาดาลสูงในพื้นที่บ้านหนองหงส์ หมู่ที่ 1 และบ้านหนองโพรง หมู่ที่ 2 สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 9 จึงได้สำรวจสภาพพื้นที่และออกแบบระบบประปาบาดาล ให้สามารถกระจายน้ำให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ ซึ่งรูปแบบของระบบประปาบาดาลที่ออกแบบไว้เป็นรูปแบบใหม่ที่ออกแบบเฉพาะสำหรับการส่งน้ำระยะไกล ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบล (ประมาณ 50 ตารางกิโลเมตร) และมีถังเก็บน้ำสำรองเพื่อกรณีฉุกเฉินเพื่อความมั่นคงด้านน้ำ (Water Security) ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมที่เริ่มนำมาใช้กับระบบประปาบาดาลเป็นครั้งแรก แต่เนื่องจากเป็นระบบที่เป็นรูปแบบใหม่ จึงต้องมีการศึกษาข้อดี ข้อจำกัด และความเหมาะสมในเชิงเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการส่งน้ำบาดาลระยะไกลในพื้นที่อื่นที่มีสภาพปัญหาค้ำคลึงกัน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงได้จัดทำ “โครงการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการส่งน้ำบาดาลระยะไกล เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก” เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการส่งน้ำบาดาลระยะไกล รวมถึงวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการอย่างมีระบบ เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ผลสำเร็จของโครงการ

- 1) รูปแบบการพัฒนาน้ำบาดาลและระบบส่งน้ำบาดาลระยะไกลที่สามารถนำไปปรับใช้กับพื้นที่อื่นที่มีสภาพปัญหาค้ำคลึงกัน ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 2) ประชาชนในพื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำและมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำ ได้รับการแก้ไขปัญหาค้ำคลึงน้ำสะอาดใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- 3) รูปแบบการบริหารจัดการระบบส่งน้ำบาดาลระยะไกลเพื่ออุปโภคบริโภคที่เหมาะสม ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- 1) บ่อน้ำบาดาลขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 6 นิ้ว จำนวน 12 บ่อ และสถานีสังเกตการณ์ จำนวน 2 สถานี
- 2) ระบบส่งน้ำบาดาลระยะไกล จำนวน 2 ระบบ แต่ละระบบประกอบด้วย บ่อน้ำบาดาล จำนวน 6 บ่อ ถังเก็บน้ำใน (Ground Tank) ความจุ 100 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 4 ถัง และหอถังสูง 20 เมตร ความจุ 120 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 1 หอถัง
- 3) ระบบส่งน้ำบาดาลระยะไกลที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน
- 4) ประชาชนในพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำ มีน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภค-บริโภค อย่างทั่วถึง อย่างน้อยร้อยละ 80

ปัญหาและอุปสรรค -

แนวทางการแก้ไข -

07

เงินนอก งบประมาณ

โครงการประเมินขอบเขตการปนเปื้อน และแนวทางฟื้นฟูสารอันตราย ในแหล่งน้ำบาดาล บริเวณตำบลน้ำพุ อำเภอเมืองราชบุรี และตำบลรางบัว อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

หลักการและเหตุผล

ในปี พ.ศ. 2557 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบน้ำผิวดิน น้ำใต้ดินในจากบ่อส่งเหตุการณ์ภายในบริษัท แวกซ์ กาเบจ รีไซเคิล เซ็นเตอร์ จำกัด และบ่อน้ำใช้ของประชาชนบริเวณใกล้เคียง พบว่ามีการปนเปื้อนของสารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds : VOCs) และพบสารนิเกิลบริเวณใกล้เคียงโรงงานมีค่าสูงเกินมาตรฐานน้ำใต้ดิน (0.02 มิลลิกรัมต่อลิตร) และในปี พ.ศ. 2558 ตรวจพบ cis-1, 2-Dichloroethylene (DCE) และ Vinyl Chloride (VC) โดยปริมาณ Vinyl Chloride มีค่าความเข้มข้น 7-28 ไมโครกรัมต่อลิตร ซึ่งสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานน้ำใต้ดิน (2 ไมโครกรัมต่อลิตร) ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 ได้ตรวจพบว่าปริมาณสาร Vinyl Chloride มีค่าเพิ่มขึ้นถึง 461 ไมโครกรัมต่อลิตร ซึ่งสาร Vinyl Chloride จัดเป็นสารก่อมะเร็ง อาจส่งผลกระทบต่อ

ต่อสุขภาพประชาชน ในปี พ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้ดำเนินโครงการประเมินขอบเขตการปนเปื้อน และแนวทางฟื้นฟูสารอันตรายในแหล่งน้ำบาดาล บริเวณ ต.น้ำพุ อ.เมืองราชบุรี และ ต.รางบัว อ.จอมบึง จ.ราชบุรี เพื่อศึกษารายละเอียดของพื้นที่ สถานการณ์ความรุนแรง และขอบเขตการปนเปื้อน เพื่อหาแนวทางการฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล ในลำดับต่อไป

ผลสำเร็จของโครงการ

1. ทราบลักษณะสภาพพื้นที่ ลักษณะทางธรณีวิทยา อุทกธรณีวิทยา มีข้อมูลชั้นดิน-หิน จากการสำรวจธรณีฟิสิกส์ โดยวิธีวัดค่าความต้านทานไฟฟ้า แบบ 2 มิติ และเจาะสำรวจเก็บตัวอย่างดินโดยใช้เครื่องเจาะแบบ Direct Push
2. มีข้อมูลการเจาะสำรวจหาสารปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินโดยใช้เทคนิค Membrane Interface Probe และ Hydraulic Profiling Tools (MiHPT) ซึ่งสามารถประเมินคุณสมบัติการยอมให้น้ำซึมผ่าน (Hydraulic Conductivity) คุณสมบัติการซึมน้ำ (Permeability) พร้อมทั้งวัดค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายทั้งหมด (Total VOCs) และสารประกอบปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนทั้งหมด (Total Petroleum Hydrocarbon : TPH) โดยดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 95 จุด
3. รังวัดระดับภูมิประเทศ เพื่อคำนวณระดับแรงดันของน้ำบาดาล จำนวน 100 จุด
4. เก็บตัวอย่างน้ำบาดาล และน้ำผิวดิน เพื่อวิเคราะห์หาสารปนเปื้อน โดยวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพ คุณสมบัติทางเคมี กลุ่มโลหะหนัก สารอินทรีย์ระเหยง่าย และกลุ่มปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน (Total Petroleum Hydrocarbon : TPH) ตามมาตรฐานที่กำหนดโดยกรมควบคุมมลพิษ ได้แก่ มาตรฐานคุณภาพดิน มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน และมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน จำนวน 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 100 ตัวอย่าง
5. เก็บตัวอย่างดินและวิเคราะห์คุณภาพดิน จำนวน 17 ตัวอย่าง
6. ก่อสร้างบ่อสังเกตการณ์เพื่อใช้ติดตามตรวจสอบระดับน้ำ ประเมินคุณสมบัติทางศาสตร์ และเก็บตัวอย่าง จำนวน 20 บ่อ

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. จากการดำเนินงานโครงการ และได้มีการจัดประชุมสัมมนาเผยแพร่ผลการดำเนินงาน ทำให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบสถานการณ์ของการปนเปื้อนทั้งในด้านขอบเขต และความรุนแรง มีความรู้เข้าใจ และตระหนักถึงภัยความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม
2. ผลการศึกษา ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขฟื้นฟูปัญหาการปนเปื้อน ซึ่งจะต้องทำการทดลองวิธีการบำบัดฟื้นฟู น้ำบาดาลที่ปนเปื้อน เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดต่อไป
3. มีแนวปฏิบัติ และมาตรฐานในการประเมินการปนเปื้อนแหล่งน้ำบาดาล
4. มีการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในพื้นที่ปนเปื้อน การประเมินสถานการณ์การปนเปื้อน การเสนอแนะแนวทางในการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ปัญหาอุปสรรค

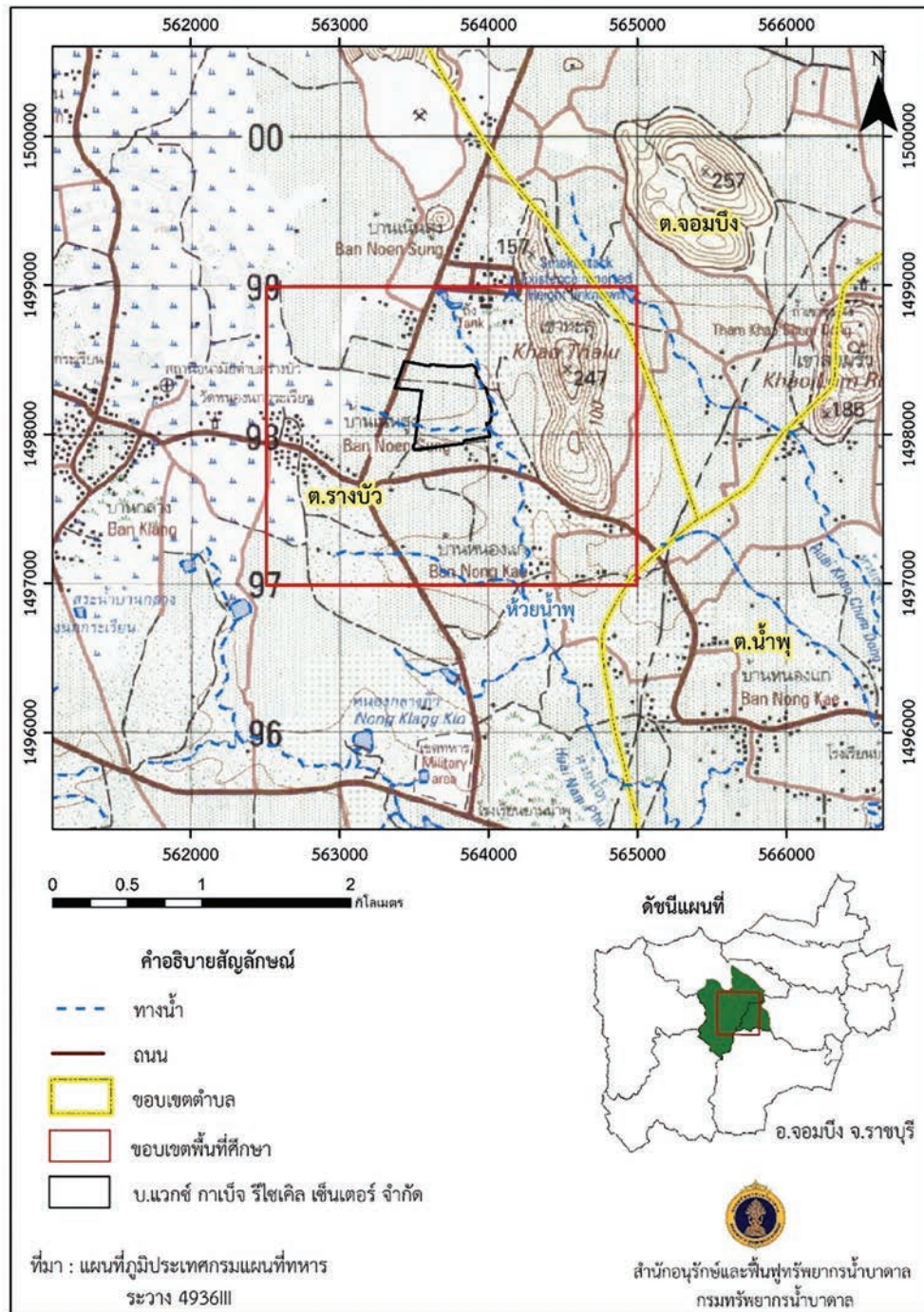
1. การเจาะสำรวจโดยใช้เทคนิค Membrane Interface Probe และ Hydraulic Profiling Tools (MiHPT) เป็นอุปกรณ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ดังนั้น วัสดุที่ใช้งานสำหรับการซ่อมแซมบำรุงรักษาส่วนมาก จัดหาได้ยาก ซึ่งผู้ขายในประเทศไทยต้องจัดหาให้ได้ตามขนาดที่ต้องการ จึงต้องใช้เวลาในการจัดหามากขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด
2. การเข้าสำรวจพื้นที่ มีข้อจำกัดในเรื่องของเอกสิทธิ์ที่ดินเอกชน หากไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของพื้นที่ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าสำรวจได้ ทำให้ข้อมูลไม่ครอบคลุม
3. ยานพาหนะที่ใช้เข้าพื้นที่สำรวจ มีสภาพไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นฤดูฝน ทำให้มีปัญหายานพาหนะติดหล่มโคลน ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้า
4. ประสิทธิภาพของหัวเจาะตรวจวัดสารปนเปื้อนแบบ Membrane Interface Probe ไม่สามารถเจาะผ่านชั้นหิน กิ่งแข็งถึงแข็งได้ ทำให้การเก็บข้อมูลสารปนเปื้อนในชั้นน้ำบาดาลของพื้นที่ดังกล่าวอาจไม่ครบถ้วนในบางจุดสำรวจ
5. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกับเครื่องจักรใหญ่ และสารพิษ ไม่ดีเท่าที่ควร

แนวทางการแก้ไข

1. มีการประสานงานกับผู้ขายอุปกรณ์ดังกล่าว แลกเปลี่ยนประสบการณ์และปัญหาอุปสรรคระหว่างการทำงาน เพื่อคาดการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าระหว่างปฏิบัติงาน และจัดเตรียมวัสดุที่จะต้องซ่อมเปลี่ยนไว้
2. มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางที่เข้าปฏิบัติงาน และหน่วยงานท้องถิ่น และจัดการประชุม เพื่อทำความเข้าใจ เหตุผล ความจำเป็น ในการขอเข้าสำรวจในพื้นที่ หรือขอสั่งการในระดับจังหวัดให้มีการอนุญาตสำหรับการสำรวจ แต่ทั้งนี้ ขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน
3. การเข้าสำรวจพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในฤดูฝน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความพร้อม จะต้องมีการคาดการณ์ ประเมินการเข้าพื้นที่สำรวจ และมีการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการเข้าพื้นที่ทั้งที่อยู่อาศัย และเกษตรกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลตามแผน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ ประเมินศักยภาพของทีมผู้ปฏิบัติ และความคุ้มค่า นอกจากนี้ จะต้องประสานกับประชาชนในพื้นที่ในกรณีขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน เช่น ยานพาหนะติดหล่มโคลน เป็นต้น
4. ผู้ปฏิบัติงานจะต้องประเมินประสิทธิภาพของอุปกรณ์สำรวจในหน้างานสำรวจ และประเมินถึงความคุ้มค่าของการสำรวจและการเสื่อมสภาพของเครื่องมือ
5. มีมาตรการควบคุมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานระดับหน่วยงาน มีการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ตระหนักถึงเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกับเครื่องจักร และมีใบรับรองให้กับผู้ปฏิบัติงานก่อนออกปฏิบัติงานจริง เพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง คำนึงถึงความปลอดภัยอันดับแรก และลดอุบัติเหตุที่เกิดระหว่างการทำงาน

1 รูปภาพประกอบ เรื่อง พื้นที่ศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 5 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ใน ต.รางบัว อ.จอมบึง และ ต.น้ำพุ อ.เมืองราชบุรี จ.ราชบุรี ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ศึกษาเป็นที่ราบเชิงเขา ระดับความสูงระหว่าง 80-100 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีเขาทะลุเป็นยอดที่สูงที่สุด 247 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทางด้านตะวันออกของพื้นที่ แหล่งน้ำที่สำคัญ คือ ห้วยน้ำพุ ซึ่งไหลในแนวเหนือ-ใต้ จากบริเวณตำบลรางบัวผ่านตำบลน้ำพุแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 ที่ตั้งและสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ศึกษา

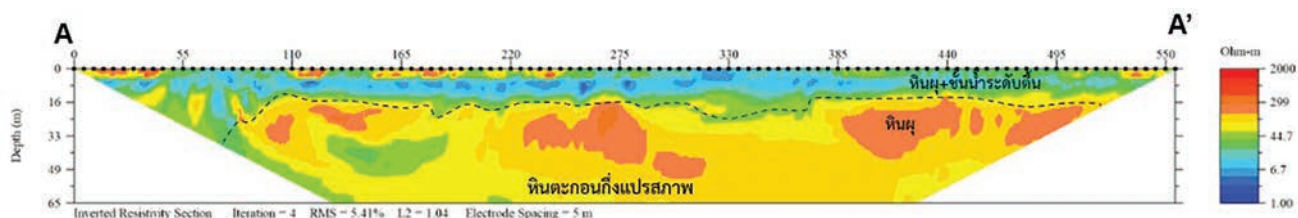

2 รูปภาพประกอบ เรื่อง ผลการสำรวจทางธรณีฟิสิกส์และอุทกธรณีวิทยา

การสำรวจธรณีฟิสิกส์บนผิวดินโดยวิธีวัดค่าความต้านทานไฟฟ้า แบบ 2 มิติ ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ศึกษาจำนวน 23 แนว นำข้อมูลมาประมวลผลร่วมกับข้อมูลทางธรณีวิทยา และอุทกธรณีวิทยา ทำให้สามารถแบ่งชั้นดิน ชั้นหินเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ชั้นตะกอนซึ่งเป็นชั้นน้ำใต้ดินระดับตื้น 2. ชั้นหินผุ และ 3. ชั้นหินแข็งประเภทหินตะกอนกึ่งแปรสภาพและหินปูน ดังแสดงในรูปที่ 2

การสำรวจธรณีฟิสิกส์บนผิวดินโดยวิธีวัดค่าความต้านทานไฟฟ้า แบบ 2 มิติ

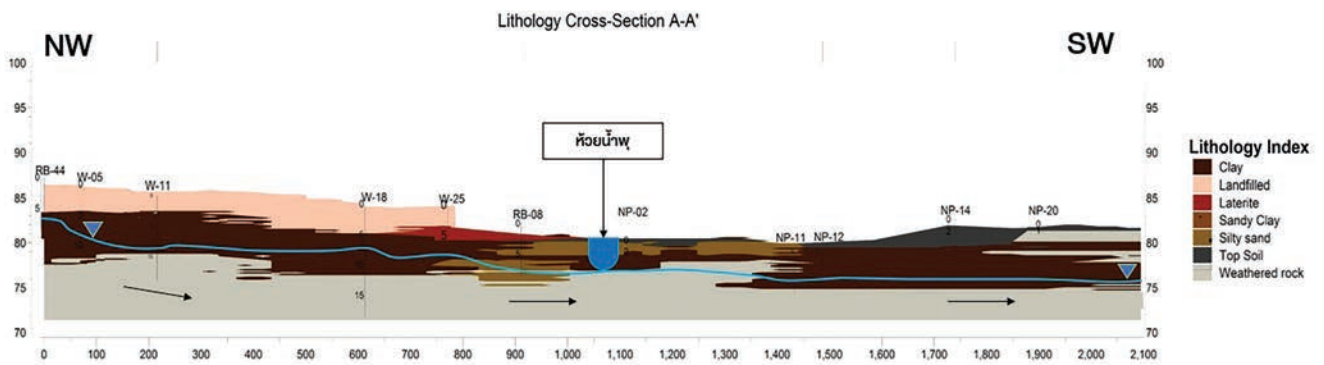
รูปที่ 2 ตัวอย่างผลการสำรวจธรณีฟิสิกส์โดยวิธีวัดค่าความต้านทานไฟฟ้า แบบ 2 มิติ

3 รูปภาพประกอบ เรื่อง สภาพอุทกธรณีวิทยา

จากการสำรวจสภาพอุทกธรณีวิทยา ชั้นน้ำใต้ดินระดับตื้นเป็นชั้นตะกอน ความหนาประมาณ 3-8 เมตร ประกอบด้วยดินเหนียวปนทราย ทรายแป้ง และหินปูนผุ ส่วนชั้นน้ำบาดาลระดับลึก ประกอบด้วย หินปูนเนื้อแน่น หินทรายกึ่งแปรสภาพ หินควอร์ตไซต์ น้ำบาดาลมีทิศทางการไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ทิศทางเดียวกับห้วยน้ำพุ ซึ่งเป็นรากลุ่มต่ำ และเป็นพื้นที่สูญเสียน้ำ (Discharge Area) (รูปที่ 3)

การใช้น้ำพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ใช้น้ำจากสระชุด และบ่อวง (บ่อน้ำใต้ดินระดับตื้น) ความลึกประมาณ 5-12 เมตร ส่วนน้ำบาดาลระดับลึกพัฒนาน้ำจากรอยแตกในหินปูน ความลึกที่เจาะตั้งแต่ 20-80 เมตร

รูปที่ 3 ภาพตัดขวางแสดงสภาพอุทกธรณีวิทยา

4 รูปภาพประกอบ เรื่อง ผลการสำรวจ Volatile Organic Compounds (VOCs) ภาคสนาม ด้วย Membrane Interface Probe และ Hydraulic Profiling Tool (MiHPT)

MiHPT เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเจาะตรวจวัดสารปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน สามารถระบุตำแหน่ง ความลึก และขอบเขตการแพร่กระจายสารปนเปื้อนในชั้นดินได้ ค่าที่ตรวจวัด ได้แก่ ค่าการนำไฟฟ้า (EC) ค่าแรงดันน้ำในชั้นดิน (HPT Pressure) ค่าความระดับน้ำใต้ดิน ค่าสัมประสิทธิ์การซึมผ่าน (K) และสารอินทรีย์ระเหยง่าย ค่าที่ตรวจวัดจะถูกแปลงเป็นค่ากระแสไฟฟ้า (μV) ไปยังจอแสดงผล ทำให้สามารถพิจารณาตำแหน่งและความลึกในการเจาะเก็บตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินสำหรับส่งตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการสารปนเปื้อน เพื่อระบุชนิดและความเข้มข้นของสารปนเปื้อน

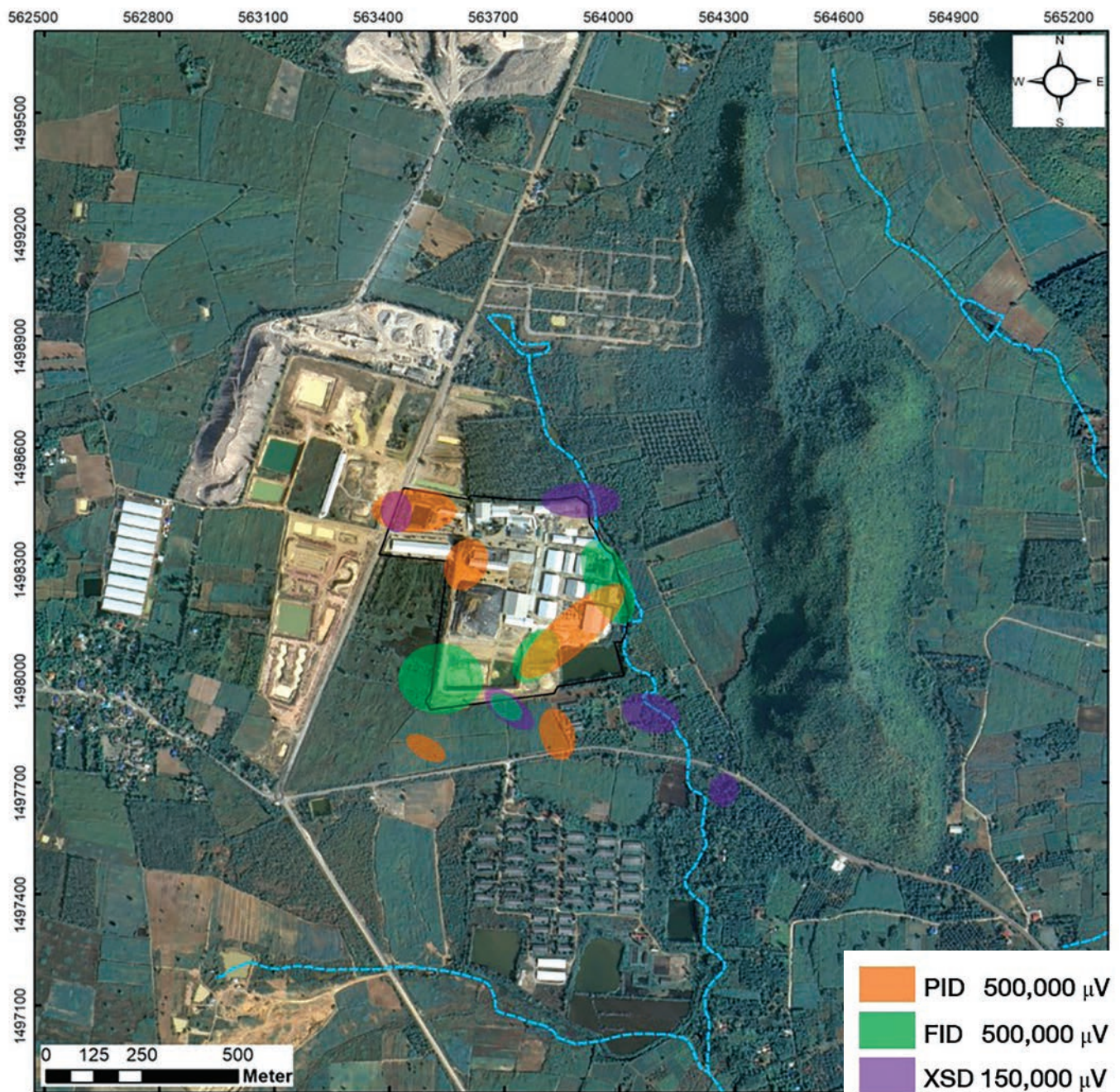
การเจาะสำรวจด้วยเทคนิค MiHPT

ผลการเจาะสำรavnนำมาแสดงในแผนที่การกระจายตัวจุดที่ตรวจพบมีการตอบสนองของ Detector ทั้งสามชนิด ดังรูปที่ 4

- ตรวจพบ Peak ของ XSD PID และ FID สารปนเปื้อน ประเภท Vinyl Chloride cis-1, 2 Dichloroethylene Trichloroethylene Tetrachloroethylene

- ตรวจพบ Peak ของ PID และ FID สารปนเปื้อน ประเภท Benzene Ethylbenzene Toluene Xylene Styrene Acetone

รูปที่ 4 แผนที่การกระจายตัวจุดที่ตรวจพบมีการตอบสนองของ Detector

5 รูปภาพประกอบ เรื่อง ผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำใต้ดิน

ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตการณ์บริเวณบริษัทฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2563 พบสารโลหะหนัก นิกเกิล มีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังตรวจพบสารนิกเกิลมีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน จากตัวอย่างน้ำบาดาลในบ่อน้ำบาดาลของประชาชนที่อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของบริษัทฯ ห่างออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร

ผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่าย ปี พ.ศ. 2557-2563 พบสารประเภท Trichloroethylene (TCE) และ cis-1, 2-Dichloroethylen (DCE) ในบ่อสังเกตการณ์ภายในบริษัทฯ และบ่อน้ำบาดาลประชาชนพื้นที่ใกล้เคียง มีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน โดยที่มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2559-2563 ตรวจพบ Vinyl Chloride (VC) มีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน และมีแนวโน้มปริมาณสารเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์แบบผกผันของ DCE และ VC ที่กล่าวมานี้ กล่าวคือ เมื่อปริมาณ DCE มีแนวโน้มลดลงและปริมาณของ VC มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงการสลายตัวของ DCE เป็น VC โดยจุลินทรีย์ในน้ำบาดาล ดังแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในบ่อสังเกตการณ์ OB1

ผลการตรวจวัดปริมาณสารเบนซีนในน้ำใต้ดินระหว่าง ปี พ.ศ. 2557-2563 พบว่าปริมาณเบนซีนในน้ำบาดาลมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และมีแนวโน้มกระจายตัวไปได้ไกลขึ้น ในปี พ.ศ. 2557-2563 ตรวจพบสารเบนซีนเกินมาตรฐานน้ำใต้ดินในบ่อ OB1 ซึ่งเป็นบ่อสังเกตการณ์ภายในโรงงาน (มาตรฐานน้ำใต้ดิน 5 ไมโครกรัมต่อลิตร) ในปี พ.ศ. 2561 เริ่มตรวจพบปริมาณสารอินทรีย์เกินเกณฑ์มาตรฐานในบ่อสังเกตการณ์ OB2 (20 ไมโครกรัมต่อลิตร) ซึ่งเป็นบ่อที่อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของบ่อ OB1 ล่าสุด ในปี พ.ศ. 2563 ตรวจพบสารเบนซีนเกินเกณฑ์มาตรฐานในบ่อ GS3 (7.9 ไมโครกรัมต่อลิตร) ซึ่งอยู่ห่างจากบ่อ OB1 ประมาณ 1 กิโลเมตร (รูปที่ 5)

รูปที่ 5 ตำแหน่งเก็บตัวอย่างน้ำบาดาล

6 รูปภาพประกอบ เรื่อง ผลการก่อสร้างบ่อสังเกตการณ์

ผลก่อสร้างบ่อสังเกตการณ์เพื่อใช้ติดตามตรวจสอบระดับน้ำในพื้นที่แล้วเสร็จ จำนวน 20 บ่อ ข้อมูลดังแสดงในรูปที่ 6

รูปที่ 6 การก่อสร้างบ่อสังเกตการณ์เจาะในโครงการฯ

08

เงินนอก งบประมาณ

การนำบ่อน้ำบาดาลเข้าสู่ระบบ โดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

หลักการและเหตุผล

1. ประสานเครือข่ายภาคประชาชน ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และท้องถิ่น
2. จัดตั้งชุดปฏิบัติการสายตรวจน้ำบาดาล เพื่อปฏิบัติงานตรวจสอบการลักลอบประกอบกิจการน้ำบาดาล และสถานที่ที่ถูกร้องเรียนว่ามีการลักลอบเจาะน้ำบาดาล ลักลอบใช้น้ำบาดาลทั่วประเทศ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมาย ว่าด้วยน้ำบาดาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. จัดทำแผนการตรวจสอบความเสี่ยงต่อการลักลอบประกอบกิจการน้ำบาดาล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่ที่มีความเสี่ยงลักลอบประกอบกิจการน้ำบาดาล (Red Zone) และผู้ประกอบการที่มีความเสี่ยงในการลักลอบกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
4. ประชาสัมพันธ์ จัดประชุมให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายเครือข่ายภาคประชาชน ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และท้องถิ่น

5. ตรวจสอบการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามแผนการขั้งต้น รวมทั้งสิ้น 1,409 บ่อ โดยมีการนำบ่อน้ำบาดาลเข้าสู่ระบบ จำนวน 71 บ่อ รวมถึงการร้องทุกข์กล่าวโทษดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการลักลอบประกอบกิจการน้ำบาดาลที่จังหวัดราชบุรี จำนวน 6 บ่อ

ผลสำเร็จของโครงการ

1. สามารถนำบ่อน้ำบาดาลที่อยู่นอกระบบการกำกับ ควบคุม เข้าสู่ระบบ พร้อมจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล จำนวน 71 บ่อ
2. ทำให้รัฐมีรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลเพิ่มขึ้น (บ่อภาคธุรกิจ)
3. มีฐานข้อมูลบ่อน้ำบาดาลที่ถูกต้องและสามารถนำมาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลตามความเป็นจริง
4. สามารถจัดสรรทรัพยากรน้ำบาดาล โดยไม่เกิดผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาล

ผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำบาดาล
2. ประชาชนสามารถประกอบกิจการน้ำบาดาลได้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520

09

เงินนอก งบประมาณ

โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพบุคลากร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการบริหารจัดการตามหลักวิชาการด้านน้ำบาดาล

หลักการและเหตุผล

ตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การบังคับใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) ซึ่งกำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลดำเนินการถ่ายโอนภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในแผนภารกิจด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ กลุ่มภารกิจแหล่งน้ำประปาชนบท โดยมีภารกิจที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 ภารกิจ ได้แก่ 1) การขุดเจาะน้ำบาดาล (รวมการสำรวจแหล่งน้ำทางธรณี การทดสอบหลุมเจาะและเจาะน้ำบาดาลพร้อมสูบน้ำโยก) 2) การพัฒนาเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเดิม 3) การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก 4) การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และ 5) การอนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล

ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 4 นิ้ว (100 มิลลิเมตร) และมอบอำนาจการอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่อนุญาตใช้ ไม่เกินวันละ 10 ลบ.ม. และขอบเขตการถ่ายโอนกำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีหน้าที่จัดการฝึกอบรม จัดทำคู่มือปฏิบัติงานเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมามีการเจาะน้ำบาดาลและใช้น้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภคใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม อย่างแพร่หลาย แต่การเจาะน้ำบาดาลและการพัฒนาน้ำบาดาลดังกล่าวยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จนปรากฏว่าแหล่งน้ำบาดาลบางแห่งเกิดความขาดแคลนและเสียหาย หากปล่อยให้มีสภาพเช่นนี้ต่อไป อาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรของชาติ หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือสุขภาพของประชาชน

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาและเพิ่มศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการเจาะและใช้น้ำบาดาล การบริหารจัดการน้ำบาดาลตามหลักวิชาการด้านน้ำบาดาล และเป็นไปตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงเห็นควรดำเนินการ “โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการบริหารจัดการตามหลักวิชาการด้านน้ำบาดาล” ให้มีการบริหารจัดการตามหลักวิชาการด้านน้ำบาดาลขึ้น เพื่อเป็นมาตรฐานหนึ่งในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบระบบการเรียนรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เพื่อแก้ไขปัญหาในการถ่ายทอดความรู้สู่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ และการวางระบบสำหรับอนาคต

ที่สามารถปรับปรุงเนื้อหาองค์ความรู้ด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาลในการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพให้เจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการน้ำบาดาลได้ด้วยตนเอง

ผลสำเร็จของโครงการ

1. มีระบบการเรียนรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) 1 ระบบ
2. เนื้อหาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนไม่น้อยกว่า 10 วิชา
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศจำนวน 7,774 แห่ง ทราบรายละเอียดในเทคนิควิชาการ ตลอดจนขั้นตอนปฏิบัติที่เหมาะสม เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ตรงกัน เพื่อการให้บริการประชาชน

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศมีความพร้อมในการรับโอนและจัดการบริการด้านน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การบริหารการถ่ายโอนภารกิจที่ถ่ายโอนไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน และเกิดบูรณาการ
3. เกิดการสนับสนุน กำกับดูแลการถ่ายโอน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้รับการถ่ายโอนได้ทราบรายละเอียดในเทคนิควิชาการ ตลอดจนขั้นตอน ปฏิบัติที่เหมาะสม เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ตรงกัน เมื่อถ่ายโอนภารกิจไปแล้ว
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรับโอนและจัดการบริการสาธารณะแทนส่วนราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรค

1. ยังขาดการประชาสัมพันธ์โครงการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ยังไม่ได้ลองใช้โปรแกรมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานจริงกับการฝึกอบรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ระบบที่ได้จากโครงการ สนับสนุนงานด้านเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จำเป็นด้านน้ำบาดาลแก่ท้องถิ่นในเชิงทฤษฎี แต่ยังขาดการฝึกอบรมในเชิงปฏิบัติการด้านน้ำบาดาลแก่ท้องถิ่น

แนวทางการแก้ไข

1. ในขั้นตอนดำเนินการต่อไป ทางหน่วยงานจะดำเนินการเร่งประชาสัมพันธ์ตัวระบบและการใช้งานระบบแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านหลายช่องทาง เพื่อเพิ่มการรับรู้ของประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
2. หน่วยงานต้องสาธิตระบบ ทดสอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทดลองใช้งานระบบจริง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และประเมินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งก่อนและหลังใช้งานระบบ
3. หน่วยงานอาจจะต้องประสานและดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับส่วนปฏิบัติการด้านเทคนิค และฝึกอบรม หรือส่วนฝึกอบรม สำนักงานบริหารกลาง กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อใช้เป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีด้านเทคนิค ควบคู่กับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานข้างต้น

10 เงินนอก งบประมาณ

การจัดทำคู่มือเพื่อเผยแพร่ความรู้ ด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาล

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีหน้าที่และอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ควบคุม กำกับ และดูแล การประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 โดยปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ กิจการน้ำบาดาลจำนวนมาก และบางฉบับได้มีการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาล และประชาชนทั่วไปได้รับทราบขั้นตอนและวิธีการที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้มีการจัดทำคู่มือ สำหรับผู้มีบ่อน้ำบาดาล โดยได้รวบรวมขั้นตอนการประกอบกิจการน้ำบาดาลไว้ ดังนี้

1. ขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือใช้น้ำบาดาล
2. การรายงานการใช้น้ำบาดาล
3. การชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล
4. การดูแลรักษาบ่อน้ำบาดาล
5. การแก้ไขใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล
6. การขอรับใบแทนใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล
7. การโอนใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล
8. การต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล
9. การเลิกใช้น้ำบาดาล
10. การอุดกลบบ่อน้ำบาดาล

ผลสำเร็จของโครงการ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีคู่มือเพื่อใช้ในการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาลตั้งแต่ขั้นตอนการขอรับ ใบอนุญาต การขอแก้ไขใบอนุญาต การขอโอนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต การดูแลรักษา บ่อน้ำบาดาล การขอยกเลิกและอุดกลบบ่อน้ำบาดาล ตลอดจนหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตในการรายงานการใช้น้ำบาดาล และการชำระค่าใช้น้ำบาดาล

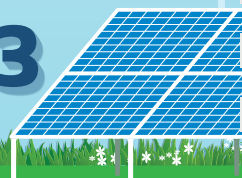
ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ประชาชนทั่วไปและผู้มีบ่อน้ำบาดาลสามารถศึกษาหาความรู้ด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วย น้ำบาดาลได้ง่ายยิ่งขึ้น

PART
3

งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบ ปี 2563

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2563

หมายเหตุที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 99 ก ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2545 และเล่มที่ 119 ตอนที่ 103 ก ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2545 ตามลำดับ โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผนและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล สำรวจ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสานติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำบาดาล และการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตั้งอยู่เลขที่ 26/83 ซอยงามวงศ์วาน 54 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 และมีสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างๆ 12 จังหวัด

กรอบกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้แก่ พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในแผนงานบุคลากรภาครัฐ จำนวน 429,040,781.74 บาท แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 215,332,100 บาท แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จำนวน 1,340,098,300 บาท แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 82,410,000 บาท แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม จำนวน 50,887,500 บาท

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีหน่วยงานระดับหน่วยเบิกจ่ายภายใต้สังกัด จำนวน 12 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยเบิกจ่ายในภูมิภาค และมีหน่วยเบิกจ่ายในส่วนกลางอีก 1 แห่ง ซึ่งรับผิดชอบบริหารจัดการเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในส่วนของแต่ละแห่ง หน่วยเบิกจ่ายดังกล่าวเป็นที่เสนอรายงาน และมีการจัดทำงบการเงินแยกกัน แต่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้มีการจัดทำงบการเงินรวม ซึ่งรายการบัญชีของหน่วยเบิกจ่ายทุกแห่งได้นำมาแสดงรวมไว้ในงบการเงินฉบับนี้ นอกจากนี้ หน่วยงานยังมีกองทุนภายใต้ความรับผิดชอบ จำนวน 1 กองทุน คือ กองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการศึกษา วิจัย พัฒนา และอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่เสนอรายงานและมีการจัดทำงบการเงินแยกต่างหากจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล รายการบัญชีของกองทุนดังกล่าว จึงไม่นำมาแสดงรวมอยู่ในงบการเงินฉบับนี้

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

หมายเหตุที่ 2

เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายบัญชีภาครัฐ และการแสดงรายการในงบการเงินตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว357 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2561 เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

งบการเงินของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่เสนอรายงานตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ รวมรายการบัญชีที่เกิดขึ้นทั้งที่หน่วยงานในส่วนกลาง และหน่วยงานในส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงรายการบัญชีของกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงาน แต่ถือเป็นหน่วยงานที่เสนอรายงาน และต้องจัดทำงบการเงินแยกต่างหากจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตามกฎหมายไม่ว่ารายการดังกล่าว จะเกิดจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณทุกประเภทที่หน่วยงานมีอำนาจในการบริหารจัดการตามกฎหมาย รายการที่ปรากฏในงบการเงิน รวมถึงสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นของรัฐบาล และอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลในภาพรวม แต่ให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและบริหารจัดการให้แก่รัฐบาล ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และรวมถึงองค์ประกอบของงบการเงิน ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานเอง

หมายเหตุที่ 3

มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

กระทรวงการคลัง ได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ให้ถือปฏิบัติกับรายงานการเงินสำหรับรอบระยะเวลาที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2561 เป็นต้นไป มีรายละเอียดดังนี้

3.1 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอรายงานการเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 13 เรื่อง สัญญาเช่า
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงาน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 16 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 31 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
- นโยบายการบัญชีภาครัฐ เรื่อง เงินลงทุน

3.2 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2562

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 9 เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน

3.3 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2563

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2563

หมายเหตุที่ 4

สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

- เงินทดรองราชการ เป็นเงินที่หน่วยงานได้รับจากรัฐบาลเพื่อทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปฏิกิริยอยในการดำเนินงานของหน่วยงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และต้องคืนรัฐบาลเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้เงิน แสดงไว้เป็นเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ซึ่งมียอดตรงกันข้ามกับรายการ เงินทดรองราชการรับจากคลัง ภายใต้หัวข้อหนี้สินไม่หมุนเวียน

- รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินฝากธนาคารพาณิชย์สำหรับการจ่ายเงินในงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณเงินฝากกระทรวงการคลัง แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้

ลูกหนี้ เป็นลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ และลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ แสดงด้วยมูลค่าที่จะได้รับคืนเป็นใบสำคัญหักล้างการยืมเงิน และเงินสดคงเหลือ (ถ้ามี) โดยไม่มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

4.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีลักษณะคงทนถาวร แสดงตามราคาทุน โดยวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- ที่ดินราชพัสดุที่หน่วยงานครอบครองและใช้ประโยชน์ แต่ไม่ได้เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ไม่ได้แสดงมูลค่าในงบการเงิน

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์ แต่หน่วยงานได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่างๆ รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วย ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- ราคาทุนของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงรายการที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุง ซึ่งทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิม ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ และค่าใช้จ่ายในการต่อเติมหรือปรับปรุงที่ไม่ได้ทำให้หน่วยงาน ได้รับประโยชน์ ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มขึ้น ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนดไว้ในหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 2 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยกรมบัญชีกลาง ดังนี้

อาคารสำนักงานและอาคารเพื่อประโยชน์อื่นที่มีโครงสร้างเป็นคอนกรีต	40 ปี
อาคารและบ้านพักอาศัยและอาคารเพื่อประโยชน์อื่นที่มีโครงสร้างเป็นไม้	30 ปี
สิ่งปลูกสร้างถาวร	25 ปี
สิ่งปลูกสร้างชั่วคราว	15 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	12 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	8 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ ประเภท รถบรรทุก/รถปรับปรุงคุณภาพน้ำ	30 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่/ครุภัณฑ์สำรวจ/ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	10 ปี
ครุภัณฑ์ก่อสร้าง	8 ปี
ครุภัณฑ์การเกษตร	5 ปี
ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์	8 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ ประเภท เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	15 ปี
ครุภัณฑ์โรงงาน	8 ปี

- ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชี
- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์ ดังนี้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์	5 ปี

4.6 รายได้รอรับรู้ระยะยาว

รายได้รอรับรู้ระยะยาว เป็นสินทรัพย์ที่หน่วยงานได้รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งจะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็น เพื่อจับคู่รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

4.7 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ ดังนี้

- 1) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลาง ในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงาน
- 2) เมื่ออนุมัติจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินแล้ว ในกรณีเป็นการจ่ายตรงให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน
- 3) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลาง ในกรณีเป็นการเบิกหักผลส่งไม่รับตัวเงิน

หน่วยงานแสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินตามจำนวนเงินงบประมาณที่ขอเบิกสุทธิจากเงินงบประมาณเบิกเกินส่งคืน งบประมาณเบิกแทนกันแสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินของหน่วยงานผู้เบิกแทน

4.8 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดิน เป็นรายได้ที่หน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงาน รับรู้เมื่อเกิดรายได้ด้วยยอดสุทธิหลังจากหักส่วนที่จัดสรรเป็นเงินนอกงบประมาณตามที่ได้รับการยกเว้นรายได้แผ่นดิน และรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

4.9 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากเงินโอนและเงินบริจาคจากบุคคลอื่นนอกจากหน่วยงานภาครัฐ รับรู้เมื่อได้รับเงิน ยกเว้นในกรณีที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์แก่หน่วยงานเกินหนึ่งปี จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

หมายเหตุที่ 5

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
เงินสดในมือ	0.00	0.00
เงินทรองราชการ	1,000,000.00	1,000,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	779,641.50	1,252,791.70
เงินฝากคลัง	286,341,694.24	55,659,182.65
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	288,121,335.74	57,911,974.35

เงินสดในมือ เป็นเงินสดและเช็คธนาคาร นอกจากส่วนที่หน่วยงานถือไว้เพื่อใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานตามปกติตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานแล้ว ยังรวมถึงส่วนที่หน่วยงานได้รับไว้เพื่อรอนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายซึ่งไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เงินอุดหนุนราชการ เป็นเงินสดที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปฏิกิริยาในสำนักงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ พ.ศ. 2547 ซึ่งจะต้องส่งคืนคลังเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้จ่าย ยอดคงเหลือสิ้นปีมีเพียงยอดเงินฝากธนาคารเต็มจำนวน

เงินฝากคลัง เป็นเงินที่หน่วยงานฝากไว้กับกระทรวงการคลังภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมาย โดยไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ในระเบียบที่ระบุข้อจำกัดในการใช้จ่าย

เงินฝากคลัง จำนวน 286,341,694.24 บาท ซึ่งแสดงรวมอยู่ในเงินฝากคลังข้างต้น เป็นเงินนอกงบประมาณที่มีข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อจ่ายต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในกฎหมายอันเป็นที่มาของเงินฝากคลังนั้น หน่วยงานไม่สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานตามปกติได้ แต่มีหน้าที่ถือไว้เพื่อจ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินฝากคลัง ดังนี้

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
เงินฝากสินบนรางวัลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	1,072,023.68	702,599.30
เงินฝากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	2,295,382.50	1,891,645.50
เงินอุดหนุนเพื่อโครงการต่างๆ ที่ได้รับจากราชการส่วนท้องถิ่น	2,220,908.89	1,146,071.39
เงินฝากเพื่อจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	511,550.00	511,550.00
กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)	0.00	6,540.00
เงินฝากค่าธรรมเนียมการสอบแข่งขัน	107,161.85	0.00
เงินฝากประกันสัญญา	12,218,893.68	10,513,391.12
เงินฝากต่างๆ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	20,312.89	20,312.89
เงินค่าดำเนินการจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำ	882,605.23	3,157,298.54
กองทุนพัฒนาน้ำบาดาล	267,012,855.52	37,709,773.91
รวมทั้งสิ้น	286,341,694.24	55,659,182.65

หมายเหตุที่ 6

ลูกหนี้ระยะสั้น

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	17,286,145.20	9,606,049.00
ลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ	683,270.00	757,320.00
เงินจ่ายล่วงหน้า	85,643,199.82	327,879,285.24
รายได้ค้างรับ	2,371,233.03	1,177,015.86
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	105,983,848.05	339,419,670.10

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2563

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

(หน่วย : บาท)

ลูกหนี้เงินยืม	ยังไม่ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	รวม
2563	15,456,693.20	2,248,962.00	263,760.00	17,969,415.20
2562	10,363,369.00	0.00	0.00	10,363,369.00

หมายเหตุที่ 7

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	1,816,393,288.10	491,758,919.33
หัก คสส.-อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	(331,400,783.51)	(122,906,551.25)
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง-สุทธิ	<u>1,484,992,504.59</u>	<u>368,852,368.08</u>
ครุภัณฑ์	3,978,130,888.31	3,353,450,627.17
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์	(2,172,514,251.57)	(1,826,087,036.75)
ครุภัณฑ์-สุทธิ	<u>1,805,616,636.74</u>	<u>1,527,363,590.42</u>
งานระหว่างก่อสร้าง	<u>3,724,150,629.53</u>	<u>1,618,163,970.23</u>
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	<u>7,014,759,770.86</u>	<u>3,514,379,928.73</u>

หมายเหตุที่ 8

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	27,897,066.52	11,782,935.67
หัก ค่าตัดจำหน่าย-สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(6,440,544.72)	(3,365,237.04)
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน-สุทธิ	<u>21,456,521.80</u>	<u>8,417,698.63</u>

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

หมายเหตุที่ 9

เจ้าหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
เจ้าหนี้การค้า	97,575,281.91	185,270,834.97
เจ้าหนี้อื่น	46,250.87	110,283.85
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	135,394.20	120,300.27
ใบสำคัญค้างจ่าย	2,290,353.32	1,540,654.00
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	<u>100,047,280.30</u>	<u>187,042,073.09</u>

หมายเหตุที่ 10

เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
เจ้าหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	511,550.00	511,550.00
เจ้าหนี้ส่วนราชการ – รายได้รับแทนกัน	0.00	1,200.00
รายได้แผ่นดินรอนาส่งคลัง	51,051.67	136,905.32
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	<u>562,601.67</u>	<u>649,655.32</u>

หมายเหตุที่ 11

เงินรับฝากระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
เงินรับฝากจากเงินทุนหมุนเวียน	290,566,025.46	45,332,036.94
เงินรับฝากอื่น	6,653,820.59	7,708,578.48
เงินประกันผลงาน	0.00	1,299,785.00
เงินประกันอื่น	12,162,115.93	10,456,613.37
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	<u>309,381,961.98</u>	<u>64,797,013.79</u>

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

หมายเหตุที่ 12

รายได้จากงบประมาณ

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
รายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน		
รายได้จากงบบุคลากร	422,826,824.84	426,251,850.76
รายได้จากงบดำเนินงาน	44,719,308.94	48,264,077.66
รายได้จากงบลงทุน	1,238,303,609.96	1,034,574,796.45
รายได้จากงบกลาง	1,315,564,543.15	227,924,642.63
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	308,653,073.23	63,190,068.39
หัก เบิกเกินส่งคืนเงินงบประมาณ	(5,126,831.41)	(3,128,335.78)
รวมรายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน-สุทธิ	3,324,940,528.71	1,797,077,100.11
รายได้จากงบประมาณปีก่อนๆ		
(เงินกันไว้เบิกเหลือมปีเบิกจ่ายปีปัจจุบัน)		
รายได้จากงบดำเนินงาน	3,536,116.29	4,297,962.98
รายได้จากงบลงทุน	916,170,235.67	1,259,561,393.47
รายได้จากงบกลาง	20,471,624.85	41,724,482.12
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	25,684,623.13	48,204,330.90
รวมรายได้จากงบประมาณปีก่อนๆ	965,862,599.94	1,353,788,169.47
รวมรายได้จากงบประมาณ	4,290,803,128.65	3,150,865,269.58

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

หมายเหตุที่ 13

ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
เงินเดือน	167,604,936.46	167,185,320.45
ค่าล่วงเวลา	2,680,505.00	1,992,360.00
ค่าจ้าง	170,125,334.85	176,412,383.91
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	85,772,246.69	83,523,146.83
ค่ารักษาพยาบาล	28,246,192.85	30,084,574.38
เงินช่วยการศึกษาบุตร	2,490,979.00	3,795,460.50
เงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิต	774,527.94	1,039,063.50
เงินชดเชย กบข.	2,875,302.72	2,835,394.16
เงินสมทบ กบข.	4,312,954.11	4,253,091.27
เงินสมทบ กสจ.	4,834,988.42	5,013,415.72
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	3,305,930.00	3,449,606.00
เงินสมทบกองทุนเงินทดแทน	159,389.36	179,556.76
ค่าเช่าบ้าน	1,053,400.00	1,223,379.46
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	991,200.00	537,380.65
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	475,227,887.40	481,524,133.59

หมายเหตุที่ 14

ค่าบำเหน็จบำนาญ

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
บำนาญ	70,808,779.78	63,155,189.45
เงินช่วยค่าครองชีพ	5,087,324.48	5,165,928.08
บำเหน็จ	93,421,260.53	87,851,309.03
บำเหน็จตกทอด	2,604,372.11	8,448,888.23
บำเหน็จดำรงชีพ	7,572,215.95	4,281,981.95
ค่ารักษาพยาบาล	10,364,469.00	10,180,093.83
เงินช่วยการศึกษาบุตร	498,930.00	442,740.00
บำเหน็จบำนาญอื่น	16,473.60	16,473.60
รวมค่าบำเหน็จบำนาญ	190,373,825.45	179,542,604.17

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

หมายเหตุที่ 15

ค่าใช้จ่าย

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	1,955,683.00	3,767,992.00
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	36,215,316.18	50,135,014.53
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	29,665,860.55	22,648,644.69
ค่าจ้างเหมาบริการ	77,252,586.73	272,387,424.90
ค่าธรรมเนียม	8,838.00	112,731.00
ค่าจ้างที่ปรึกษา	0.00	21,502,395.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	697,916.00	842,085.00
ค่าประชาสัมพันธ์	0.00	0.00
ค่าเช่า	58,323.70	0.00
ค่าใช้จ่ายหลักส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	130,623.01	687,189.19
ค่าใช้จ่ายอื่น	111,440.00	1,048,237.65
ค่าเชื้อเพลิง	15,077,299.30	32,408,869.32
รวมค่าใช้จ่าย	161,173,886.47	405,540,583.28

หมายเหตุที่ 16

ค่าวัสดุ

(หน่วย : บาท)

	2563	2562
ค่าวัสดุ	525,260,935.97	154,669,967.46
ค่าครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์	5,232,704.05	1,516,814.00
รวมค่าวัสดุ	530,493,640.02	156,186,781.46

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

หมายเหตุที่ 17

ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
ค่าไฟฟ้า	9,273,585.87	10,173,150.54
ค่าประปา	238,810.57	409,564.37
ค่าโทรศัพท์	1,165,014.99	1,274,605.13
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	653,343.55	642,605.45
รวมค่าสาธารณูปโภค	<u>11,330,754.98</u>	<u>12,499,925.49</u>

หมายเหตุที่ 18

ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	138,241,985.97	22,994,911.97
ครุภัณฑ์	344,009,262.29	324,021,654.75
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,510,987.84	916,245.97
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	<u>484,762,235.60</u>	<u>347,932,812.69</u>

หมายเหตุที่ 19

ค่าใช้จ่ายอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2563	2562
ค่าใช้จ่ายอื่น	75,313,983.22	9,397,028.09
TR – หน่วยงานรับเงินนอกงบประมาณจากกรมบัญชีกลาง	(545,977,797.28)	(58,404,702.05)
TE – ปรับเงินฝากคลัง	548,594,441.98	58,147,195.00
รวมค่าใช้จ่ายอื่น	<u>91,497,021.52</u>	<u>9,139,521.04</u>

หมายเหตุ : ยังไม่ผ่านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

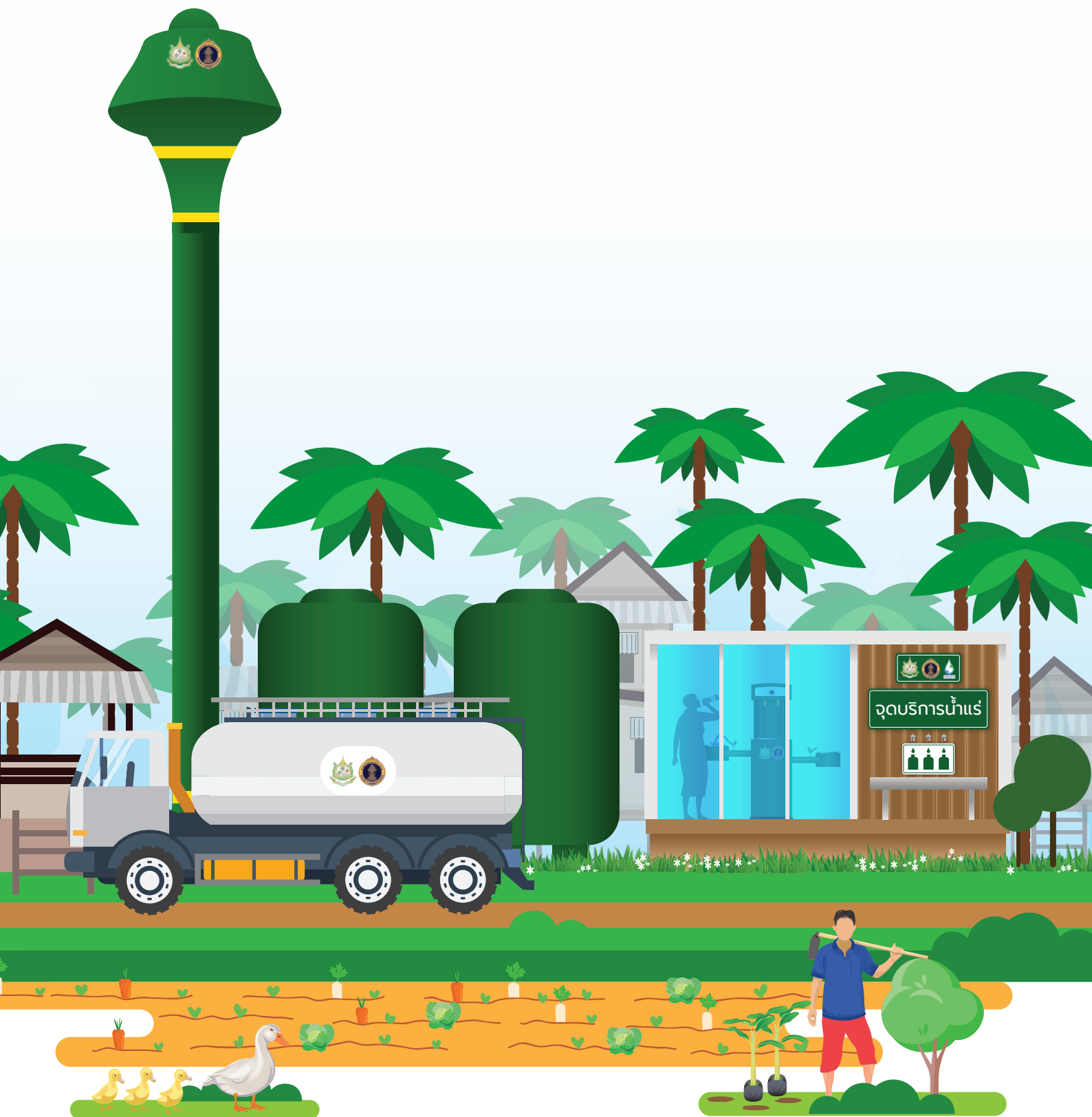
PART

4

ผลการดำเนินงานที่สำคัญอื่นๆ

“พลเอกประวิตร” ติดตามโครงการเจาะบ่อน้ำบาดาล แก้ปัญหาน้ำแล้ง จังหวัดเลย ดันนวัตกรรม น้ำบาดาลหอดักยักษ์ เพื่อเกษตรกร

พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี พร้อมนายวรารุณ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เดินทางไปตรวจติดตามโครงการเจาะบ่อน้ำบาดาลเสริมให้กับแหล่งน้ำดิบ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำอุปโภคบริโภค ที่เทศบาลนาโง่ง ตำบลนาโง่ง อำเภอมือง จังหวัดเลย

และเป็นประธานในพิธีเปิดและส่งมอบบ่อน้ำบาดาล พร้อมระบบกระจายน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ ที่บ้านสะอาด ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยมี นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย กล่าวต้อนรับ และนายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กล่าวรายงาน ซึ่งการเดินทางมาจังหวัดเลยของรองนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ เพื่อตรวจติดตามการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ พร้อมผลักดันนวัตกรรมการพัฒนาน้ำบาดาลให้เป็นต้นแบบการนำไปใช้แก้ไขปัญหายั่งยืน และการขาดแคลนน้ำในพื้นที่อื่นๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้ บ้านสะอาด หมู่ที่ 6 ตำบลน้ำสวย อำเภอเมือง จังหวัดเลย นับเป็นแห่งแรกที่มีพิธีเปิดและส่งมอบโครงการฯ ให้แก่กลุ่มเกษตรกร ซึ่งมีสมาชิกรวมทั้งหมด 99 ครัวเรือน พื้นที่เกษตรแปลงใหญ่รวมทั้งสิ้น 791 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่

ปลูกพืชผักสวนครัวเป็นหลัก อาทิ ผักกาด แตงกวา กะหล่ำ พริก มะเขือ และดอกกุหลาบ โดยนำไปขายตลาดค้าส่งตลอดทั้งปี ที่ตลาดเมืองทองเจริญศรี จังหวัดอุดรธานี ส่วนรูปแบบของโครงการฯ ประกอบด้วย บ่อน้ำบาดาล ขนาด 6 นิ้ว จำนวน 3 บ่อ พร้อมติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ สามารถสูบน้ำได้ 75 ลูกบาศก์เมตร หรือ 75,000 ลิตรต่อชั่วโมง หอถังเหล็กเก็บน้ำ ขนาดความจุ 100,000 ลิตร จำนวน 4 ถัง ปริมาณน้ำรวม 400,000 ลิตร มีการวางท่อกระจายน้ำ ความยาว 3,000 เมตร ครอบคลุมพื้นที่ของกลุ่มเกษตรกร และส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย แต่สามารถจำหน่ายได้ราคาดี และเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ปลูกผักกาดขาว แตงกวา หรือกะหล่ำ ต้นทุน 60,000 บาทต่อไร่ต่อปี จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ถึง 200,000 บาทต่อไร่ต่อปี

“พลเอกประวิตร” มอบนโยบาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับท้องถิ่น คุมเข้มเติมน้ำใต้ดินตามมาตรฐาน แก้ภัยแล้ง น้ำท่วม อย่างยั่งยืน

พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี มอบนโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และท้องถิ่นจังหวัด รวมถึงหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจการเติมน้ำใต้ดิน ช่วยกันดูแล และกำชับควบคุมการเติมน้ำใต้ดินให้ทำ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ตามมาตรฐานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล รวมทั้ง ประเมินผลกระทบและการบริหารจัดการในระยะยาว เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง-น้ำท่วม อย่างยั่งยืน

พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมเติมน้ำใต้ดิน ที่โรงแรมมิราเคิล

แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อซักซ้อมความเข้าใจในหลักเกณฑ์และแนวทางการเติมน้ำใต้ดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และร่วมเสวนาเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลในการปฏิบัติงานเติมน้ำใต้ดินให้เป็นไปตามมาตรฐานของประเทศไทย ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ) ในฐานะผู้อำนวยการ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ได้สั่งการในที่ประชุม เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563 ให้เร่งพัฒนางานเติมน้ำใต้ดิน โดยมอบหมายให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นเจ้าภาพหลัก พร้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งจัดทำแผนการพัฒนab่อน้ำบาดาล และการเติมน้ำใต้ดินตามหลักเกณฑ์ที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเสนอ โดยเฉพาะท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดพื้นที่ดำเนินการเก็บน้ำใต้ดินให้มากขึ้น

พลเอกประวิตร ติดตามสถานการณ์น้ำ และการแก้ไขปัญหากภัยแล้ง เร่งขยายพื้นที่ทำบ่อเติมน้ำใต้ดินช่วยชาวบ้าน แก้ภัยแล้ง-น้ำท่วม จังหวัดพิษณุโลก

พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และคณะ ประกอบด้วย นายวรารุช ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายอิริฐ รัตนเศรษฐ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม นายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายฉัตรชัย พรหมเลิศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย และนายสมเกียรติ ประจำวงษ์

เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้เดินทางไปตรวจราชการเพื่อติดตามสถานการณ์น้ำและการแก้ไขปัญหากภัยแล้ง ตามมาตรการของกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พร้อมเยี่ยมชมการสาธิตการขุดเจาะบ่อเติมน้ำใต้ดินแบบบ่อวงคอนกรีต โดยมี นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

เป็นผู้บรรยายสรุป และนายพิพัฒน์ เอกภาพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก กล่าวต้อนรับรองนายกรัฐมนตรี

พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีเปิดเผยว่า เนื่องจากพื้นที่ทุ่งบางระกำ เป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหา น้ำท่วมขังเป็นประจำทุกปี รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และกระทรวงทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำโครงการเติมน้ำใต้ดิน ซึ่งการเติมน้ำใต้ดินสามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นที่ที่จะทำการเติมน้ำ ดังนั้น จึงขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันดูแลและกำชับ ควบคุมการเติมน้ำใต้ดินให้ทำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และจะต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะนอกจากการเติมน้ำใต้ดินแล้ว รัฐบาลยังมีความเป็นห่วงในเรื่องของการขาดแคลนน้ำทั้งด้านการอุปโภคบริโภค และการเกษตร โดยรัฐบาลจะเร่งรัดจัดหาแหล่งน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป และขอฝากให้ชาวอำเภอบางระกำช่วยกันดูแลทรัพยากรสินส่วนรวม และทรัพยากรสินของทางราชการ และช่วยกันใช้ทรัพยากรน้ำ ไม่ว่าจะเป็นน้ำผิวดิน หรือน้ำบาดาล ต้องใช้อย่างรู้คุณค่า ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“พลเอกประวิตร” ส่งมอบโครงการน้ำกินน้ำใช้ พร้อมเปิดจุดจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน ริมถนนมิตรภาพ จังหวัดขอนแก่น

พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี พร้อมนายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เดินทางไปส่งมอบโครงการศึกษาสำรวจจุดจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชนตามถนนสายหลักทั่วประเทศให้แก่เทศบาลตำบลบ้านแฮด และเปิดจุดจ่าย

น้ำบาดาลที่โรงเรียนบ้านหนองไฮขามเปี้ย หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

สืบเนื่องจากรัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จัดหาน้ำอุปโภคบริโภคให้กับประชาชนในพื้นที่ขาดแคลนน้ำสะอาดทั่วประเทศ ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงได้ดำเนินโครงการศึกษาสำรวจจุดจ่ายน้ำบาดาล

เพื่อประชาชนตามถนนสายหลักทั่วประเทศ เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค และเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงแหล่งน้ำของประชาชน ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการแล้ว 25 แห่ง คิดเป็นปริมาณน้ำรวม 9.81 แสนลูกบาศก์เมตรต่อปี และยังมีพื้นที่ดำเนินโครงการศึกษาการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน ซึ่งเป็นโครงการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนในการอุปโภคบริโภคให้ประชาชน อีกจำนวน 279 แห่ง เพื่อเป็นแหล่งน้ำเสริม ช่วยลดค่าครองชีพ และเพิ่มจุดให้บริการน้ำบาดาลแก่ประชาชน ซึ่งประชาชนจะได้รับประโยชน์กว่า 190,000 ครัวเรือน ปริมาณน้ำรวม 12 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

รณว.ทส. ลงพื้นที่ตลาดดอนหวาย

เชิญชวนพี่น้องประชาชน

ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก

นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) พร้อมด้วยรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม และคณะผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมเดินรณรงค์ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ณ ตลาดน้ำวัดดอนหวาย ต.บางกระทีก อ.สามพราน จ.นครปฐม มุ่งหวังให้คนไทยปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทิ้งขยะให้ลงถัง และช่วยกัน ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและโฟม

นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 ที่มีเป้าหมาย คือ การลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง ด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ 100% ซึ่งที่ผ่านมา

กระทรวงฯ ได้ขับเคลื่อนการลด ละ และเลิกใช้พลาสติกที่เกินความจำเป็น รวมทั้งที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use) ภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” ด้วยการสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ และตลาดสดทั่วประเทศ ซึ่งนับแต่เริ่มกิจกรรม เมื่อ 21 ก.ค. 2561 - 31 ส.ค. 2562 ที่ผ่านมา สามารถลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วได้กว่า 2,000 ล้านใบ หรือประมาณ 5,755 ตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 400 ล้านบาท จึงขอเชิญชวนพี่น้องชาวนครปฐม และพี่น้องชาวไทย ร่วมกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทิ้งขยะ เช่น การใช้แล้วทิ้ง ไปสู่การใช้ทรัพยากรหมุนเวียนให้คุ้มค่า ทิ้งขยะให้ลงถัง แยกให้เป็น ทิ้งให้ถูก ตลอดจนสร้างนิสัยพกถุงผ้า ใช้ถุงพลาสติกและโฟมให้น้อยลง รับผิดชอบสังคมไทยร่วมกัน

ร.ม.ว.ท.ส. พบเครือข่ายน้ำบาดาลทั่วประเทศ พร้อมมอบนโยบายบรรเทาภัยแล้ง

นายวรารุช ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานเปิดการประชุมเครือข่ายและนวัตกรรมน้ำบาดาลแห่งชาติ (National Groundwater Network and Innovation Conference) ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร พร้อมมอบนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้ทุกเครือข่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือประชาชนบรรเทาสถานการณ์ภัยแล้งและให้เกียรติมอบโล่เกียรติคุณแก่ผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาล

ดีเด่นที่ใช้้ำบาดาลแบบอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืน จำนวน 8 บริษัท และช่างเจาะน้ำบาดาลดีเด่นจำนวน 2 ราย ได้แก่ นายฤทธิไกร พัทธ์ชัยวรพร และนายจำลอง รุ่งเรือง ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และก่อสร้างบ่อน้ำบาดาลที่ได้มาตรฐาน

นายวรารุช ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเปิดเผยว่า รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนว่า ต้องให้ทุกชุมชนทุกหมู่บ้านในประเทศไทยเข้าถึงน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค

แต่เนื่องจากสถานการณ์น้ำต้นทุนในแหล่งน้ำผิวดินปัจจุบันในหลายพื้นที่ไม่สามารถจัดหาน้ำผิวดินได้ โดยเฉพาะพื้นที่หมู่บ้านท่าไกลการเข้าถึงแหล่งน้ำ ดังนั้น “น้ำบาดาล” จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาอุปโภคบริโภค การสร้างความมั่นคงทางการผลิตทั้งการเกษตร อุตสาหกรรม การรักษาระบบนิเวศ รวมถึงการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาล เพื่อรองรับน้ำหลากในช่วงฤดูฝน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงได้เชิญกลุ่มเครือข่ายน้ำบาดาลจากทั่วประเทศ ได้แก่ ช่างเจาะน้ำบาดาล วิศวกร-นักธรณีวิทยา กลุ่มผู้ใช้น้ำจากภาคส่วนต่างๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) รวมแล้วกว่า 1,000 คน เข้ามารับทราบ

นโยบายแนวทางการบริหารจัดการ รวมทั้งเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านน้ำบาดาล เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายอนุรักษ์น้ำบาดาลในการสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเตรียมรับมือกับวิกฤตการณ์ภัยแล้ง ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลตามแนวทางที่ท้องถิ่นเห็นพ้อง ประสานการทำงานในเชิงพื้นที่ และกระตุ้นชุมชนให้มีส่วนในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำบาดาลร่วมกัน

ทส. เปิดเวทีเสวนา “เติมน้ำใต้ดิน” เพื่อใช้เป็นต้นแบบทั่วประเทศ

นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานเปิดการประชุมเสวนา “การเติมน้ำใต้ดินของประเทศไทย” พร้อมส่งมอบ “เกณฑ์และแนวทางการเติมน้ำใต้ดินของประเทศไทย” ให้กับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพไทย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สถาบันการศึกษา จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเติมน้ำใต้ดินต่อไป

นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เผยว่า จากการที่ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ลดลง ทำให้ปริมาณการซึมของน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลน้อยลง เพราะเมื่อฝนตกลงมา แต่ไม่มีต้นไม้คอยดูดซับชะลอการไหลของน้ำ จึงทำให้น้ำท่าไหลลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน แม่น้ำลำคลองอย่างรวดเร็ว และจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฝนตกหนักช่วงเวลานั้นๆ แล้วทิ้งช่วง มาไวไปไว ทำให้ไม่มีเวลานานพอที่จะ

หวน้ำฝนให้ไหลซึมลงสู่ชั้นน้ำใต้ดินตามธรรมชาติ ปริมาณการเติมน้ำสู่ชั้นน้ำบาดาลจึงน้อยลง เมื่อมีภาวะฝนทิ้งช่วงและปริมาณฝนลดลง ทำให้ปริมาณน้ำที่กักเก็บในเขื่อนและแหล่งน้ำธรรมชาติมีปริมาณลดลงด้วย เกิดภาวะภัยแล้งเกือบทุกภูมิภาคของประเทศ ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้น้ำบาดาลซึ่งเป็นแหล่งน้ำต้นทุนที่สำคัญในการอุปโภคบริโภคและกระบวนการผลิตของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมได้ถูกสูบน้ำขึ้นมาใช้เพิ่มมากขึ้น ในหลายพื้นที่ ส่งผลให้ระดับน้ำบาดาลลดลงอย่างต่อเนื่อง และชั้นน้ำบาดาลมีโอกาสเสียสมดุลตามธรรมชาติ

ในการเสวนาในวันนี้จึงเป็นบทสรุปที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมทำความเข้าใจและให้การยอมรับในหลักเกณฑ์และแนวทางการเติมน้ำใต้ดินของประเทศไทย ที่มีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องพื้นที่ และรูปแบบวิชาการที่เหมาะสม แหล่งน้ำที่จะใช้เติม และคุณภาพน้ำทั้งก่อนและหลังการเติม โดยมีมาตรฐานหรือกลไกการกำกับดูแล รวมทั้งประเมินผลกระทบและการบริหารจัดการในระยะยาว

สมว.ทส. ปล่อยคาราวานรถบรรทุกน้ำช่วยเหลือภัยแล้ง ที่อำเภอบ้านไร่ จ.อุทัยธานี

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ร่วมกับจังหวัดอุทัยธานี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรม “ทส. ช่วยเหลือประชาชน แก้ภัยแล้ง” โดยนายวรารุณ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน ปล่อยขบวนคาราวานรถบรรทุกน้ำแจกจ่ายน้ำสะอาด เพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ประชาชน ณ อ่างเก็บน้ำห้วยคลองเตย ตำบลเจ้าวัด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

นายวรารุณ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเปิดเผยว่า รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนว่า ต้องให้ทุกชุมชนทุกหมู่บ้านในประเทศไทย

เข้าถึงน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค

แต่เนื่องจากสถานการณ์น้ำต้นทุนในแหล่งน้ำผิวดินปัจจุบัน หลายพื้นที่ไม่สามารถจัดหาหน้าผิวดินได้ โดยเฉพาะพื้นที่หมู่บ้านห่างไกลการเข้าถึงแหล่งน้ำ ดังนั้น “น้ำบาดาล” จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาหน้าอุปโภคบริโภค ซึ่งปัจจุบันมีการนำน้ำบาดาลมาใช้ในการอุปโภคบริโภค การเกษตร และเพื่ออุตสาหกรรม ประมาณ 15,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีเท่านั้น ยังคงเหลือปริมาณน้ำบาดาลที่กักเก็บอยู่ใต้ดินและสามารถนำขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้อีกถึง 30,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อแก้ไขและบรรเทาปัญหาภัยแล้ง

ในปี 2563 นี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เร่งรัดให้กรมทรัพยากรน้ำและกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ อย่างเต็มประสิทธิภาพ และดำเนินการให้แล้วเสร็จ โดยเร็วที่สุด เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร อย่างเพียงพอ สำหรับการเดินทางมาพบปะประชาชนชาวอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานีในวันนี้ ก็เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่า รัฐบาลและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความห่วงใยประชาชนผู้ประสบปัญหาภัยแล้ง พร้อมให้ความช่วยเหลือและบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค รวมถึงต้องการสร้างการรับรู้ความเข้าใจ และอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการด้านการจัดหาน้ำสะอาดตามภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“รมว.ทส.” ลงพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี เปิดโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร “เร่งแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ให้มีความสุขอย่างยั่งยืน”

นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รมว.ทส.) พร้อมด้วย นายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ปกท.ทส.) ลงพื้นที่บ้านหนองบัว หมู่ที่ 7 ตำบลลิ้นช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เปิดโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร และมอบแกลลอนน้ำ 20 ลิตร เพื่อแก้ปัญหการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรของประชาชน และเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งพบปะพูดคุย พร้อมรับฟังปัญหาต่างๆ ของพี่น้องประชาชนและเกษตรกรที่มาร่วมงานฯ นอกจากนี้ ยังได้เยี่ยมชมแปลงเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ในโอกาสนี้ด้วย

โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนไทยไปด้วยกัน ซึ่งทุกหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเป็นกลไกหลักในการสนับสนุนการทำงานทั้งในเรื่องการท่องเที่ยว การเกษตร การจัดหาที่ดิน การแก้ไขปัญหาพิบัติภัยด้านต่างๆ การจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรัฐมนตรีฯ จะทำหน้าที่ในการประสานทุกภาคส่วนให้ร่วมกันแก้ไขปัญหา เร่งรัดการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของพี่น้องประชาชนให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

ร.ม.ว.ท.ส. เปิดจุดจ่าย “น้ำบาดาล” บริการฟรี ริมถนนสายหลัก 2 เส้นทาง จ.สุพรรณบุรี

นายวรารุช ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานเปิดจุดจ่ายน้ำบาดาล ให้บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ฟรีแก่ประชาชนที่สัญจรไปมาบนถนนสายหลัก 2 เส้นทางในจังหวัดสุพรรณบุรี ณ บริเวณหน้าโรงเรียนศรีประจันต์ เมธีประมุข ถนนสุพรรณบุรี-ชัยนาท และหมวดทางหลวงดอนเจดีย์ ถนนอยู่ยา-ดอนเจดีย์

นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มอบหมายให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจัดทำโครงการศึกษาสำรวจจุดจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชนตามถนนสายหลักทั่วประเทศ จำนวน 24 แห่ง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงแหล่งน้ำของประชาชน โดยก่อสร้างเป็น

จุดจ่ายน้ำบาดาลบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ฟรีแก่ประชาชน รวมถึงจัดทำเป็นจุดประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ นำเสนอคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรน้ำบาดาลในภาพรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยวันนี้ได้เปิดจุดจ่ายน้ำบาดาลที่จังหวัดสุพรรณบุรี 2 แห่งแรก คือ บริเวณหน้าโรงเรียนศรีประจันต์ เมธีประมุข ถนนสุพรรณบุรี-ชัยนาท และหมวดทางหลวงดอนเจดีย์ ถนนอยู่ยา-ดอนเจดีย์ ก็รู้สึกดีใจแทนประชาชนในพื้นที่ รวมถึงประชาชนที่สัญจรไปมาบนถนนสายหลัก 2 เส้นทางนี้ จะมีน้ำอุปโภคบริโภคใช้อย่างเพียงพอและไม่ขาดแคลนอีกต่อไป ส่วนจุดจ่ายน้ำอีก 22 แห่ง ที่กระจายตามถนนสายหลักทั่วประเทศจะแล้วเสร็จ และทยอยเปิดให้บริการจนครบ 24 แห่ง ภายในเดือนพฤษภาคม 2563 นี้

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ร่วมกับทหารและเครือข่ายอาสาพัฒนา แห่งประเทศไทย ช่วยภัยแล้ง

นายสิทธิศักดิ์ มั่นอยู่ ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 8 ราชบุรี พร้อมด้วยกรมการทหารช่าง ค่ายภาณุรังษี และสมาคมเครือข่ายอาสาพัฒนาแห่งประเทศไทย ร่วมปล่อยขบวนรถเจาะบ่อน้ำบาดาล เพื่อเข้าดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ภายใต้โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (RBF) เพื่อพัฒนา น้ำบาดาลขึ้นมาใช้ร่วมกับน้ำผิวดิน ในบริเวณพื้นที่ริมฝั่ง

แม่น้ำวัดบางพัง ต.เบิกไพร อ.บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และบริเวณวัดขนอน ต.สร้อยฟ้า อ.โพธาราม จ.ราชบุรี ซึ่งประสบ ปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เนื่องจากบ่อน้ำบาดาล เดิม มีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตเป็นน้ำประปา โดยการพัฒนาน้ำบาดาลร่วมกับน้ำผิวดิน (Riverbank Filtration) ใน 2 พื้นที่ดังกล่าวจะสามารถพัฒนาน้ำขึ้นมา ใช้ได้ไม่น้อยกว่า 6,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และประชาชน ได้รับผลประโยชน์ไม่น้อยกว่า 28,000 คน

“บาดาลยักษ์”

บ่อน้ำบาดาลใหญ่ที่สุดแห่งแรกของประเทศไทย

นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตรวจติดตามโครงการศึกษาเทคนิคการเจาะและก่อสร้าง บ่อน้ำบาดาลขนาดใหญ่ ณ บ้านธัญญอุดม หมู่ที่ 6 ตำบล หาดท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท โดยนำเทคโนโลยี สมัยใหม่ในการพัฒนาน้ำบาดาลร่วมกับน้ำผิวดินในบริเวณ พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำสายหลักช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่บ้าน ธัญญอุดม ตำบลหาดท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท 8 หมู่บ้าน 1,484 ครัวเรือน ประชากรกว่า 5,000 คน ให้น้ำอุปโภคบริโภคตลอดทั้งปี

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้มอบหมายให้สำนักทรัพยากร น้ำบาดาล เขต 2 สุพรรณบุรี จัดทำ “โครงการศึกษาเทคนิค การเจาะและก่อสร้างบ่อน้ำบาดาลขนาดใหญ่” ซึ่งนำแนวคิด การศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ โดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย Riverbank Filtration (RBF)

เพื่อกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการต่อยอดโครงการ และดำเนินการศึกษาเทคนิคการเจาะและก่อสร้างบ่อน้ำบาดาล ขนาดใหญ่ ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 600 มิลลิเมตร (24 นิ้ว) เพื่อให้สามารถนำน้ำมาใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพของพื้นที่ พร้อมก่อสร้างระบบประปาบาดาลขนาดใหญ่ ทำให้มีน้ำ อุปโภคบริโภคตลอดทั้งปี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อการบริหารจัดการระบบกระจายน้ำและส่งเสริม การเกษตรแปลงใหญ่ได้อีกทางหนึ่ง

ร.ก.ส. จับมือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล หนุนการเจาะบ่อน้ำบาดาล

การจัดหาแหล่งน้ำบาดาล น้ำต้นทุนให้กับชุมชน
ที่มีศักยภาพมาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
ภายใต้การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเกื้อกูล
พร้อมสนับสนุนสินเชื่อและพัฒนาสู่การเป็นธุรกิจชุมชน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานใหญ่ บางเขน โดย รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อัมพพิทักษ์ ที่ปรึกษากรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นสักขีพยาน ในพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความเข้าใจว่าด้วย “การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้น้ำบาดาลเพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน” ระหว่างนายอิทธิมย์ สุขประเสริฐ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กับ

นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อร่วมจัดหาเงินทุนและยกระดับกลุ่มเกษตรกรจากกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นกลุ่มผู้ผลิต และนำไปสู่การพัฒนาภาคเกษตร เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กล่าวว่า ปัจจุบันสถานการณ์ภัยแล้งของประเทศไทยเกิดขึ้นเร็วกว่าทุกปี ทั้งทวีความรุนแรงและขยายพื้นที่ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น สร้างความเสียหายเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและเกษตรกรเป็นจำนวนมาก เกิดสภาวะขาดแคลนน้ำ ทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เล็งเห็นความสำคัญในภาคเกษตรกรรมมาโดยตลอด จึงได้ดำเนินการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 โดยในปี พ.ศ. 2563 นี้ ได้ร่วมแก้ไขปัญหาให้กลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศมากกว่า 793 แห่ง โดยพัฒนา

ระบบบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งคำนึงถึงการใช้พลังงานทางเลือก คือ พลังงานแสงอาทิตย์ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งความร่วมมือกับ ธ.ก.ส. ในครั้งนี้ เป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีการพัฒนาต่างๆ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ที่เคยเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำ ให้กลายเป็นกลุ่มผู้ผลิตที่มีคุณภาพ สร้างความเข้มแข็งในระดับเศรษฐกิจฐานรากของประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จัดตั้ง “ตู้ปันสุข” เพื่อช่วยเหลือประชาชนในบริเวณใกล้เคียงที่เดือดร้อน จากช่วงวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จัดตั้ง “ตู้ปันสุข” เพื่อช่วยเหลือประชาชนในบริเวณใกล้เคียงที่เดือดร้อนจากช่วงวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 อาทิ ข้าวสาร บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ปลากระป๋อง ไข่ไก่ และน้ำดื่ม เป็นต้น โดยมีนายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พร้อมคณะผู้บริหาร ร่วมจัดเรียงอาหารใส่ตู้กับข้าวมาจัดทำเป็นตู้ปันสุข โดยตั้งไว้ริมถนนหน้ากรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ช.งามวงศ์วาน 54) ซึ่งมีชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนเดินทางมาหยิบอาหารกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ตู้ปันสุขยังมีป้ายข้อความติดไว้ว่า “หยิบไปแต่พอดี ถ้าท่านมีใส่ตู้แบ่งปัน” เพื่อให้ชาวบ้านได้นำอาหารมาใส่ในตู้เพื่อแบ่งปันอาหารให้กับคนอื่นๆ ที่ขาดแคลน และเป็นการปลูกจิตสำนึกให้คนได้รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ภาคเอกชนผ่นักกำลัง ทส. สนับสนุนเครื่องสูบน้ำช่วยภัยแล้ง 15 เครื่อง

นายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมด้วยนายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้รับมอบเครื่องสูบน้ำแบบจุ่มใต้น้ำ (Submersible Pump) จากบริษัท ทีทีซี เพาเวอร์ทูลส์ จำกัด จำนวน 15 เครื่อง แบ่งเป็น ขนาด 1 แรงม้า 5 เครื่อง ขนาด 1.5 แรงม้า 5 เครื่อง และขนาด 2 แรงม้า 5 เครื่อง เพื่อช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งให้กับประชาชน ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรการดูแลบรรเทาผลกระทบให้กับประชาชนช่วงหน้าแล้ง โดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ในเบื้องต้นมอบหมายให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมทรัพยากรน้ำเข้าไปดูแลประชาชนในพื้นที่ประสบภัยแล้งให้มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตร

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ลงพื้นที่ศึกษาการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่ จ.สกลนคร และ จ.นครพนม

นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นายกุศล โชติรัตน์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และรองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อัมพิทักษ์ ที่ปรึกษา กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ด้านปฐพีวิทยา พร้อมคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ลงพื้นที่ศึกษาดูงานการบริหารจัดการน้ำ “โครงการศึกษาการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่” โดยมีนายก อบต.นาขมิ้น และเกษตรกร ให้การต้อนรับ

ณ บ้านท่าศาลา หมู่ที่ 10 ตำบลนาขมิ้น อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

จากภาคการเกษตรในมหภาคจะเห็นได้ว่าราคาพืชผลทางการเกษตรมีความผันผวนตามปัจจัยภายนอกเป็นอย่างมาก ในขณะที่ฐานการผลิตเกษตรและบริการมีผลผลิตการผลิตต่ำ รายได้เกษตรกรยังอยู่ในระดับต่ำกว่าสาขาอื่นๆ มาก ประกอบกับคุณภาพดินแย่ง มีการใช้ดินไม่เหมาะสม และการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการ

“โครงการนำร่องการศึกษาการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร” ในปี 2553 ทำให้เกิดการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำบาดาล และต่อยอดเป็น “โครงการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร” ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการดำเนินงานโครงการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร พบว่ายังมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็น

“เกษตรกรแปลงใหญ่” ที่ทั้งประชาชนและรัฐบาลต้องการ ให้มีการพัฒนาเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้เกษตรกรไทย แก้ปัญหาความยากจน ลดปัญหาด้านสังคม การย้ายถิ่นฐาน และส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรมให้มีความมั่นคง คุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับ นานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยแนวทางพัฒนา น้ำบาดาลที่เหมาะสมกับเกษตรกรแปลงใหญ่ และเพื่อศึกษา รูปแบบการออกแบบระบบกระจายน้ำบาดาล เพื่อสมดุล ระหว่างความต้องการและศักยภาพน้ำบาดาลที่มีสำหรับ การเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวมถึงเพื่อให้เกิดต้นแบบของ การมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแบบแปลงใหญ่

เกษตรกรบ้านแสนสุข จ.สระแก้ว พันภัยแล้ง ได้ “น้ำบาดาล” ทำเกษตรแปลงใหญ่

นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ลงพื้นที่ตรวจติดตามโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ พื้นที่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 18 ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอสองน้ำ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งขณะนี้ดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาล จำนวน 6 บ่อ พร้อมติดตั้งเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าเสร็จแล้ว ที่เหลือเป็นการก่อสร้างระบบสูบน้ำจากบ่อน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ หอถังกระจายน้ำ ความจุ 150 ลูกบาศก์เมตร และวางระบบท่อกระจายน้ำ ครอบคลุมพื้นที่ 520 ไร่

สืบเนื่องจากนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อทำการเกษตรแปลงใหญ่ เนื่องจากที่ผ่านมาการบริหารจัดการแบบเดิมที่ต่างคนต่างทำหรือเป็นแบบแยกกลุ่ม

ทำให้เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรองทางการตลาด ช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน หรือในบางพื้นที่ปริมาณน้ำกักเก็บไว้เป็นแหล่งน้ำสำรองไม่เพียงพอยามฉุกเฉิน หรือระยะทางในการส่งน้ำมีข้อจำกัด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงสนับสนุนให้จัดทำโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ รวมทั้งสิ้น 6 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ลำพูน เพชรบูรณ์ ยโสธร เลย และสระแก้ว ทั้งนี้ หากดำเนินโครงการฯ ทั้ง 6 พื้นที่แล้วเสร็จ เกษตรกรจะได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่า 300 ราย มีพื้นที่ได้รับประโยชน์กว่า 3,000 ไร่ และมีปริมาณน้ำรวมไม่น้อยกว่า 657,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ร่วมกับกลุ่มบริษัทอีซูซุแห่งประเทศไทย

เปิดโครงการ “อีซูซุให้น้ำ...เพื่อชีวิต” แห่งที่ 36

นายกุล ไซดิรัตน์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นประธานเปิดงาน “อีซูซุให้น้ำ...เพื่อชีวิต” ร่วมกับ มิสเตอร์ที มาเอคาวะ กรรมการผู้จัดการบริษัท ตรีเพชรอีซูซุเซลส์ จำกัด และนายวุฒิไกร เจริญศิลป์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโสกกล้า อำเภอสว่างค้อ จังหวัดหนองคาย

โรงเรียนบ้านโสกกล้า เป็นอีกหนึ่งโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ที่เคยประสบปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำบาดาลสะอาด ในอดีตโรงเรียนแห่งนี้อาศัยแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคจากบ่อน้ำบาดาลของประปาหมู่บ้าน ซึ่งมีอยู่เพียง 1 บ่อเท่านั้น ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งโรงเรียนและชุมชนโดยรอบประสบปัญหา

ขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง แต่หลังจากนี้ โรงเรียนบ้านโสกกล้า จะหมดปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำสะอาดอีกต่อไป เมื่อได้รับการสนับสนุนโครงการ “อีซูซุให้น้ำ...เพื่อชีวิต” แห่งที่ 36 โดยการเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีความลึก 60 เมตร และมีปริมาณน้ำบาดาล 100 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ผ่านระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลดื่มได้ ตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลก (WHO) สามารถแก้ไขปัญหาด้านน้ำอุปโภคบริโภคภายในโรงเรียนได้อย่างสมบูรณ์ รวมถึงสามารถแบ่งปันให้แก่ชุมชนโดยรอบได้อย่างเพียงพอ สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งน้ำ และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกคนได้อย่างยั่งยืน

“น้ำบาดาล” ตั้งศูนย์เฉพาะกิจช่วยภัยแล้ง

พร้อมระดม 136 จุดจ่ายน้ำทั่วประเทศ

หนุนโครงการ “ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลตั้งศูนย์เฉพาะกิจช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ภัยแล้ง ได้จับมือกับกองทัพบก กรมทรัพยากรน้ำ การประปาส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เปิดโครงการ “ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง” สนับสนุนจุดจ่ายน้ำ 136 แห่งทั่วประเทศ เพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของประชาชนตลอดฤดูแล้ง

โครงการ “ราชบุรี รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง” ประจำปี 2563 มี 6 หน่วยงานหลัก ประกอบด้วย กองทัพบก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และกรมทรัพยากรน้ำ ร่วมกันจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบปัญหาภัยแล้งจากการขาดแคลนแหล่งน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค โดยผนึกกำลังพล แหล่งน้ำสะอาด รถบรรทุกน้ำ กระแสไฟฟ้า และน้ำมัน เชื้อเพลิง รวมถึงเครื่องจักรอุปกรณ์ที่จำเป็นในการช่วยเหลือประชาชน ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม - 30 กันยายน 2563 หรือจนกว่าสถานการณ์ภัยแล้งจะคลี่คลาย ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้การสนับสนุนจุดจ่ายน้ำ จำนวน 136 แห่งทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นจุดแจกจ่ายน้ำบาดาลสะอาดให้แก่ กองทัพบกที่มีกำลังพล พร้อมรถบรรทุกน้ำเข้าไปรับน้ำจากจุดจ่ายน้ำ และนำไปแจกจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่

ประสบภัยแล้ง โดยมีนายกุศล โชติรัตน์ รองอธิบดี กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พร้อมด้วยพลเอกจักรชัย โมกะสมิต ประธานที่ปรึกษากองทัพบก นายเสน่ห์ สาธุธรรม รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ นายสมพงษ์ ปรีเปรม ผู้ว่าการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นายณพรัตน์ เมธาวีกุลชัย ผู้ว่าการ การประปาส่วนภูมิภาค และนายชาญศิลป์ ตรีนุชกร ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ร่วมกันแถลงข่าวเปิดโครงการ “ราชบุรี รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง” ประจำปี 2563 และปล่อยขบวนคาราวานช่วยเหลือและบรรเทาปัญหาภัยแล้ง ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ณ กองบัญชาการ กองทัพบก

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

เตรียมเปิด “พิพิธภัณฑน์” เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านน้ำบาดาล ธรณีวิทยา และธรรมชาติวิทยา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจ อิ่มพิทักษ์ ที่ปรึกษา
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล นายกุศล โชติรัตน์ รองอธิบดี
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล นายอุโรม แก้วจันทร์ ผู้อำนวยการ
สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 4 ขอนแก่น และนายบรรจบ
บุญแก้วปอม ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 11
อุบลราชธานี ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน “สถานที่ก่อสร้าง
พิพิธภัณฑน์น้ำบาดาล ธรณีวิทยา และธรรมชาติวิทยา”
ณ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 4 ขอนแก่น

สำหรับแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับน้ำบาดาลนั้น มีความสำคัญ

กับท้องถิ่น เนื่องจากน้ำบาดาลจัดเป็นสมบัติทางธรรมชาติ
ที่สำคัญของชาติ ที่ผ่านมารัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญ
ของน้ำบาดาล จึงได้ดำเนินการก่อสร้างอาคาร พิพิธภัณฑน์
ที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล ดังนั้น เพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้
ที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล ธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา
สำหรับให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ รวมทั้ง
เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ อันจะนำไปสู่การสร้างอาชีพ
และรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

โครงการน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร สร้างผลผลิต เพิ่มคุณภาพชีวิต ชาวบ้านทางพาดปอแดง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจ อิ่มพิทักษ์ ที่ปรึกษากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นายกุศล โชติรัตน์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นายอุโรม แก้วจันทร์ ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 4 ขอนแก่น และนายบรรจบ บุญแก้วปอม ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 11 อุบลราชธานี ลงพื้นที่ดูงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ณ บ้านทางพาดปอแดง ต.โคกสำราญ อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น เพื่อติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่

ในอดีตกลุ่มเกษตรกรบ้านทางพาดปอแดง จ.ขอนแก่น มีรายได้เฉลี่ยจากการทำเกษตรกรรม 2.5 ล้านบาท/ปี

เนื่องจากขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และหลังจากเข้าร่วมโครงการ มีรายได้เฉลี่ย 7 ล้านบาท/ปี โดยกลุ่มเกษตรกรสามารถสูบน้ำบาดาลมาใช้ในการเพาะปลูกให้กับพืชหลักที่ปลูกประจำปี เช่น ข้าว อ้อย หัวไชเท้า มันสำปะหลัง เพื่อไม่ให้ยืนต้นตาย และทำให้สามารถปลูกพืชอื่นๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดได้มากขึ้น ซึ่งจากการรวมกลุ่มเกษตรกร มีพื้นที่รวม 800 ไร่ และเป็นพื้นที่ปลูกหัวไชเท้าประมาณ 250 ไร่ มีพ่อค้ามารับซื้อผลผลิตถึงพื้นที่ ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีน้ำใช้อย่างพอเพียง และไม่ต้องกังวลกับปัญหาการขาดแคลนน้ำอีกต่อไป

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ต้อนรับ คณะผู้บริหารกรมชลประทาน จากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ดร.อรนุช หล่อเพ็ญศรี รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ให้การต้อนรับ Mr. U Tin Maung Aye Htoo รองผู้อำนวยการกรมชลประทานและคณะผู้ติดตามจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เนื่องในโอกาสเข้าเยี่ยมกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พร้อมร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบริหาร

จัดการน้ำบาดาลของประเทศไทย ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 8 อาคาร 1 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ทั้งนี้ การประชุมดังกล่าว นอกจากจะเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำบาดาลระหว่างประเทศแล้ว ยังเป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศด้วย

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ลงพื้นที่ถ่ายทอดความรู้ พร้อมต่อยอด MOU

ความร่วมมือกับ ธ.ก.ส. พัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกร จ.ลำพูน

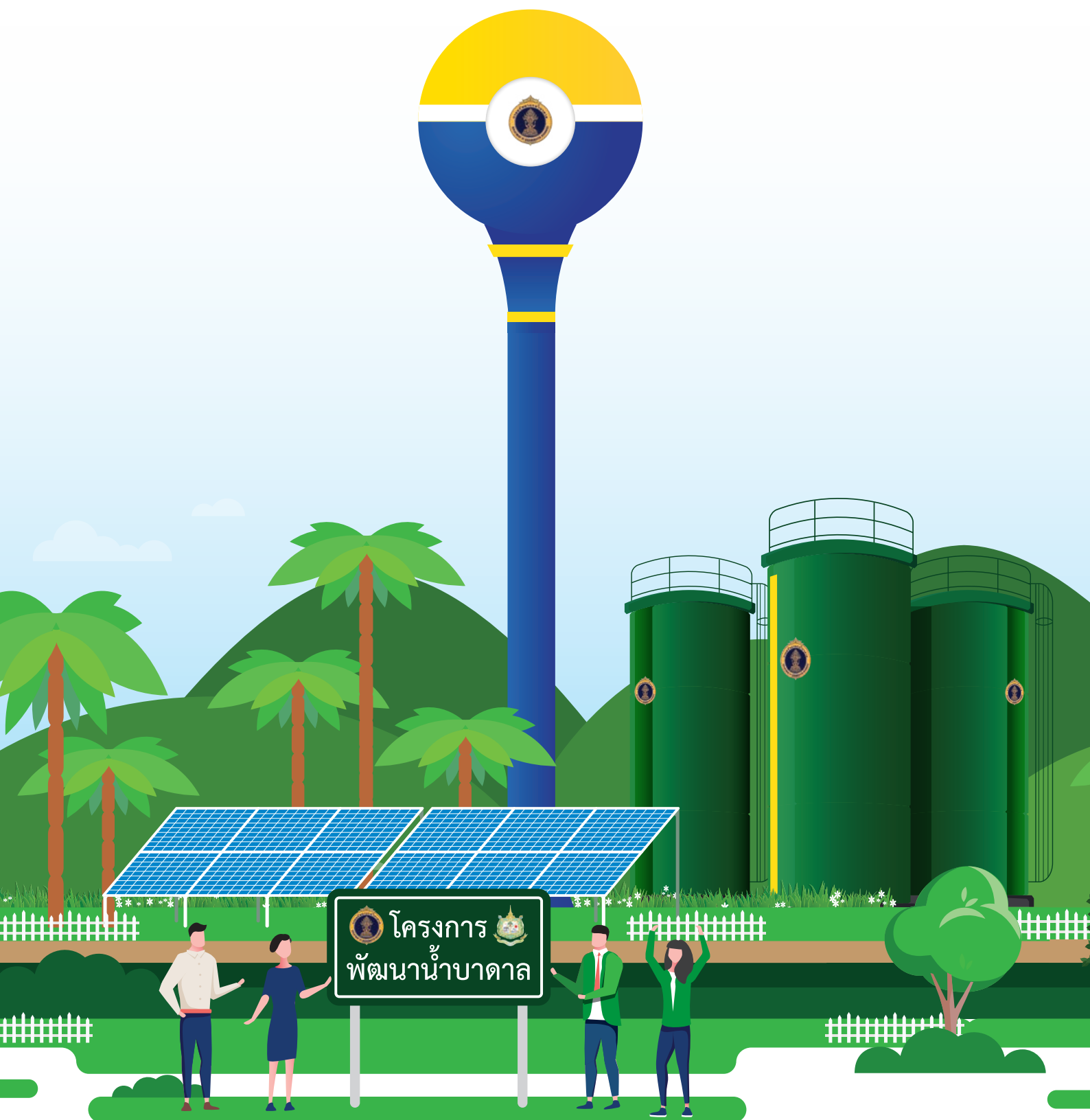
นายศักดิ์ฉลาด ศรีวิชา ผู้อำนวยการน้ำบาดาล เขต 1 ลำปาง นายสุวรรณ สารักษ์ ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการ และนายชัยวัฒน์ ประเสริฐ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล เวียงกานต์ ร่วมกันจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี โครงการ ศึกษาพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ ประจำปี พ.ศ. 2563 ณ บ้านสันเจดีย์-ยางส้ม ม.4 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน พร้อมส่งมอบคู่มือการใช้งานระบบ ให้แก่ตัวแทนกลุ่มเกษตรกร

ในการอบรมครั้งนี้ ยังได้รับเกียรติจากนายสมศักดิ์ กุลวิจิตรรัตน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จ.ลำพูน ชี้แจงสินเชื่อเพื่อการเกษตรสานต่อ MOU ความร่วมมือ

ระหว่างกรมทรัพยากรน้ำบาดาลกับธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ว่าด้วย “การส่งเสริม และสนับสนุนการใช้น้ำบาดาลเพื่อการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืน”

ปัจจุบันโครงการศึกษาพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร แปลงใหญ่ พื้นที่บ้านสันเจดีย์-ยางส้ม ม.4 ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน มีสมาชิกเกษตรกร 158 ราย บนพื้นที่ การเกษตร 570 ไร่ โดยมีผลผลิต ได้แก่ มะม่วง ลำไย ผักชี กระชาย หอมแดง โกลีตา พืชผักสวนครัว สามารถสร้างรายได้แก่ กลุ่มเกษตรกรที่ร่วมโครงการ 10-15 ล้านบาทต่อปี

โครงการ
พัฒนาน้ำบาดาล

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

เลขที่ 26/83 ซอยงามวงศ์วาน 54 ถนนงามวงศ์วาน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร : 02 666 7000 โทรสาร : 02 666 7055
Website : www.dgr.go.th

9 786163 166180